מדינת ישראל

משרדי הממשלה

משרד החוץ

משרד החוץ

הצעות להסדר שלום

21/7/67 - 31/10/73

מחלקה מנכ"ל

תיק מס' 7

תיק מס' 4781/7

שם תיק: הצעות להסדר שלום

מזהה פיזי **חצ-4781/7**

מזהה פריט 000m7tk

כתובת: 2-120-4-3-1

תאריך הדפסה 25/12/2018

אל: המנהל

ירושלים, ה' בחשון תשל"ד
31 באוקטובר 1973

סודי.

אל : ראש הממשלה

מאת : שר החוץ

גולדה יקרה,

אני מתייחס לשני נושאים הראויים להיכלל בבירור עם אנשי שיחך בוואשינגטון.

א) <u>השלום והגבולות</u>
שמתי לב שבכל פעם שקיסינגר מדבר על "שלום" הוא קופץ מיד לנושא <u>הגבולות</u> וליחס הגומלין בין ריבונות ובטחון. אני מציע שיעשה מאמץ לשלול את עצם הקדימות שהוא מעניק לנושא זה. רצוי לטעון כי הגבולות אינם הנושא הראשון שהיינו דנים בהם בשיחות-שלום. הבעיה המרכזית היא משמעות ה"שלום" המוצע לנו. כלום מדובר על יחסים מלאים, מסחר, מגע, תנועה רגילה, הימנעות מתעמולה עויינת, איסור הטרור, ואי-תמיכה באירידנטיות "פלשתינאית" - או שמא במיסמך יבש שאין לו למעשה תוכן קונקרטי יותר משביתת נשק - וחוץ מזה היבדלות מכל מאמץ לרקום יחסים אנושיים בין העמים.

הואיל והתשובה על שאלה זו תקבע לא מעט את יחסנו לגבול הבטוח תעלה שאלה זו לראש הרשימה. ידוע לנו כי גם עכשיו כשסאדאת מדבר על "מצב של שלום" הוא מדבר למעשה על הפסקת-אש משופצת ללא יצירת תנאי דו-קיום אמיתיים. אם דבר זה יקבל על ידי ארה"ב הרי עמדתנו בענין הגבול תהיה מסובכת יותר.

ב) <u>מועבי"ט ועצרת או"ם</u>
בתקבלה החלטה 338 שקיסינגר רואה בה הישג מדיני באשר יש בו הדגשת המו"מ כמוקד המרכזי שכל שאר הנושאים קשורים לו. אולם אין לנו עדיין שום ערובה שלא יתקיים דיון בעצרת שתתן פירוש אחר ל- 338 על ידי הדגשת ענין הנסיגה כקודם לכל דבר אחר ואשר תתעלם לחלוטין מענין המו"מ. על ידי כך יוכלו הערבים לטעון שהחלטות מועבי"ט והעצרת מהוות מיקס אחד והפירוש הערבי ל- 338 זכה לתמיכת "רוב העולם".

סביר והגיוני שארה"ב תבקש מבריה"מ להצטרף אליה במאמץ למנוע כל דיון כזה בעצרת כדי לא להפריע לסו"ם בהתאם ל- 338. ב- 1967 אחרי קבלת החלטת מועבי"ם לא קיימה העצרת שום דיון - וכך היה גם ב- 1968 ואפילו ב- 1969.

הואיל והחלטת 338 בתקבלה בתוך המסגרת של או"ם, הרי אין להתעלם מהתוצאות החמורות שתנבענה מדיוני עצרת שיכניסו בילבול וכירסום לנוסח של 338 ויבטלו את ההישג שהושג במוסקבה.

בסיעה טובה ומוצלחת - ולהתראות!

העתקים: מנכ"ל משרד רה"מ
מנכ"ל משרד החוץ
ז. שרון

מברק יוצא

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

מס' 322

נשלח: 261630 אפריל 73

אל : וושינגטון

מאת: המשרד

להלן מבן חורין מרומא מס' 123.

להלן גרסה בלתי רשמית של משהח האיטלקית בדבר הפרסומים שהופיעו על תעלת סואץ

שניה, כפי שפורסמה הבוקר בעתונות:

"מאשרים שבעת ביקורם בארהב של רוהמ אנדריאוטי ושהח מדיצ'י התקיימו חילופי דעות

עמיקים בוושינגטון ובניו יורק על המצב המזתי. כך נבחנו האפשרויות הסיכויים

של פתרון בשלום של המשבר. במיוחד מצד האיטלקי הוצגו לאנשי הממשל האמריקני למזכל

או"ם ולמנהיגי הקהיליה האירופאית רעיונות אחדים, אשר כפי שהצהיר אנדריאוטי

בפני העתונאים עשויים לתרום לפתרון אף הדרגתי של הסכסוך.

עם זאת מציינים בפרנזינה שההשערות שהופיעו בימים האחרונים בעתונות המקומית

ובחו"ל אינן תואמות מה שנדון בוושינגטון ובניו יורק. עד כאן.

עד כאן. המשרד בן חורין

מנכל עברון מרוז מצפא ארופה א

חד/קל

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא-מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז - 1957.

ס ו ד י

חוזם 283

אל: רומא וושינגטון פאריס לונדון בון בריסל האג
קופנהאגן טוקיו ני יורק

מאת: המשרד

נשלח: 271400 אפר'

1. מקורות עתונאיים מצטטים בהרחבה הצהרות המיוחסות לרוהם איטליה בעת ביקורו בארהב וביפאן. לפיהן הציג אנדריאוטי לנשיא ארהב תכנית איטלקית לפתרון הסכסוך המזתי. לפי העתונאים מבוססת התכנית על סיוע כלכלי מסיבי למצרים. ידיעות אחרות מוסרות שהתכנית תכלול בניית תעלה מערבה לסואץ שתחליפ אותה ותשמש למיכליות עד חצי מליון טון. נמסר גם כאילו מסרו האיטלקים על תכניתם הן למצרים והן לישראל.

2. במידה ותשאלו תוכלו להשיב שבעת בקורו בישראל לא הגיש מדיצייי שום תכנית מפורטת לאשורנו או להסכמתנו ולא דובר כלל על סריית תעלה חדשה.

3. לידיעתכם. בשיחותיו בקרבע עיניים עם רוהם ושהח העלה מדיצייי מחשבה שלאור מצבה הכלכלי ופנימי המעורער של מצרים הוא רואה צורך בהושטת סיוע כלכלי בקנה מדה גדול ונקב בסכום של כחמישה מליארד דולר שמחציתו ינתן על ידי מדינות הקהיליה וכמחציתו על ידי ארהב. הדגיש שמטרתו לסייע למצרים לשקם את הגדה המערבית של התעלה ופתיחתה מחדש אך הדגיש שבכוונתו לפעול במישור הכלכלי בלבד ולא חוזר לא לקשור תכניתו בהסדר מדיני. רוהם השיבה שאין אנו מתנגדים לפתיחתה והפעלתה מחדש של התעלה ולשיקום הגדה המערבית שלה ואף הוסיפה שלצורך הפעלת התעלה לא נתנגד למעבר טכנאים מצרים לצד סיני אך אל נסכים למעבר כוחות צבא. בפגישתו עם שהח ב-13.4 מסר שגאיטליה שמדיצייי החליפ שני מכתבים עם רוגירס בנושא זה והוסיפ שתכניתו תדון בעת ביקורו עם אנדריאוטי בוושינגטון.

2 ...

מברק יוצא- מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז - 1957.

4. ב-24.4 מסר המנכל המדיני האיטלקי לנגיר שהשיחות בושינגטונ
היו במסגרת הנאמר לרוהם ולא דברו עם המצרים ולא עם ארהב
על תכנית תעלה שניה, ב-25.4 פרסם במשרד החוצ האיטלקי הודעה
ב[illegible]י רשמית לפיה הציגו האיטלקים בושינגטונ ובניו יורק רעיונות
אחדים העשויים לתרום לפתרונ הדרגתי של הסכסוכ. עם זאת מציינים
בממחוצ האיטלקי שהשערות שהופיעו בימים האחרונים בעתונות
אינג תואמות מה שנדונ בושינגטונ ובניו יורק.

5. בשיחתו עם המנכל ב-26.4 אישר שגאיטליה מחדש. על פי דווח
מושינגטונ על שיחות אנדריאוטי-ניכסונ שאינ להמ כל תכנית חדשה
ושיחותיהמ היו במסגרת הנאמר לרוהם בעת ביקור מדיציי בישראל.

ארופה א=

שה[illegible] רוהמ מנכל אלונ דיינ סמנכל מצפא ארופה א+ב מאסוק מאומ א+ב
ה[illegible]ה מעת אלגומ חקר רמ אמנ
אב/רג

בל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס-מסווג

ס ו ד י

מס' 115

אל: המשרד

מאת: רומא

נשלח: 241130 אפריל 73

ס י ד י

ניבזור / נספי פטאורה

מרוז

א. שוחחתי טלפונית עם דוצ'י מנכל מדיני שעמד לצאת לבריסל ומשם לפולין.
לידיעתך מדיצ'י חולה וגאיה חוזר מיפן עם רוהמ אנדראוטי בסוף השבוע.
דוצ'י אמר שדבריו בוושינגטון במסגרת הנאום לרוהמ על ידי מדיצ'י ותו לא.
לא דברו לא עם המצרים ולא בארהב על תכנית התעלה השניה ולכן יש יסוד
להכחשות שהושמעו בנקודה זו.

ב. בעתון אל מסג'רו ממשיך היום הפרסום על תכנית התעלה השניה. העתון מבסס
כהרחבה דברי אנדראוטי במסיבת עתונאים בוושינגטון אם כי הדברים אינם
מתייחסים לשום תכנית מוגדרת אלא למחשבה שהעלו האיטלקים בפני ניקסון
ורוג'רס ושזכתה לתשומת לב. אנדריאוטי היה זהיר ושקול ואמר ברורות
שאין במחשבתם לכפות פתרון כלשהו על הצדדים שהם אינם נוטליה במערת
לחשוב שהפתרון יכול להיות בידי אחרים מאשר הערבים והישראלים עצמם
ושמחפשים השולחן אשר מסביבו יוכלו לשבת הערבים והישראלים.

נ ג ר

שהח רוהמ מנכל אלון דיין סמנכל אירופה א' מאום א+ב מצפא מזתים אלגום חקר
רם אמן
סב/מש

סודי ביותר

581

ירושלים, כ' בניסן תשל"ג
4 באפריל 1973

אל : מנהל מצפ"א (2)

מאת: מנהל אירופה א'

הנדון: <u>ביקור שר החוץ האיטלקי מדיצ'י</u>

המזכיר הראשון המוליטי בשג' ארה"ב סמיט בא לראותני הבקר ושאל מה אוכל לספר לו על ביקור מדיצ'י.

הקדים וסיפר כי לפי דוח מבריסל מדיצ'י קיבל עצה מהשגריר האמריקני ברומא לפני באתו לישיבת שרי החוץ של ה-9 ב-16.3 לא להציע שום יוזמות חדשות בלי לספר על כך קודם לכן לארה"ב.

סיפרתי לסמיט על אוירת הביקור ואוירת ישיבות העבודה. מדיצ'י שמע את הסברי הצד הישראלי אך לא עשה רושם שבישיבות עבודה שוכנע. עמדותיו כי הזמן לוחץ, כי קיימת סכנת התלקחות, כי [illegible] רוצה שלום כי פתיחת התעלה חשובה ביותר לאיטליה ולאירופה וכי יש צורך לעשות משהו כדי להביא להזזת הדברים ולהדברות. מדיצ'י לא הציע מיזוך איטלקי ולא הזכיר מסורשות יוזמה אירופית

סמיט הקריא לי מתוך מברק משגרירותם ברומא על דברי "פקידים" שליוו מדיצ'י בביקורו אצלינו. לפי דיווח זה, שה"ח אבן הסביר בבהירות ובאיסודיות הרגילות את העמדה הישראלית, אך לא היה בהצגה העמדה חידוש בהשוואה למה ששמעו לפני שנתיים בביקור מורו. מדיצ'י דיבר קשות על העמדה הבלתי משרנית של ישראל, על הסכנה שבהמשך המצב, על הצורך מצד ישראל לראות את המצב בעיניים יותר פקוחות, ולא לסמוך כל כך על ביטחון עצמי בצדקת עמדתה.

המקור האיטלקי עוד ציין כי השר אבן ביקש שאירופה לא תתערב בענין ההסדר במזה"ת ותשאיר לארה"ב את ניהול הפעולה הדיפלומטית. השר אבן אמנם נגע בנושא הטרור אך בלי תקיפות מיוחדת.

עוד נאמר במברק כי לפקידים שליוו את מדיצ'י היו שיחות מחוץ לתכנית שלא כולם בישראל משוכנעים מצדקת עמדת התקיפה ושמופיעים ספקות ביחס לחוסר ההיעלם כביכול בריבוריה ישראליים.

נאמר לאותם פקידים כי לקירבת הבחירות בישראל אין השפעה על העמדה הישראלית שכן מצפים שהמו"מ, אם יתחיל, יימשך כמה שנים ויתפרש על פני הקדנציה הבאה.

סמיט הוסיף כי אותו מקור (כנראה המנכ"ל המריני דוצ'י) ציין שאין לו כל ידיעה על מה דובר בשיחות בארבע עינים בין מדיצ'י לבין שה"ח ורוה"מ ושבמשרד החוץ האיטלקי עדיין אין כל דו"ח על אותן שיחות.

אמרתי לסמיט בארך סודי ביותר כי באותן שיחות בארבע עינים העלה מדיצ'י רעיון של סיוע כלכלי מסיבי למצרים בעיקר כדי לפתוח התעלה ולשקם את איזור התעלה.

2/..

רות"מ שאלת אם מדובר בפרויקט כלכלי מובהק בלי קשר למגעים מדיניים של מצרים ומדיצ'י השיב בחיוב.

סמיס נראה מופתע לגמרי מן הדברים. תגובתו הראשונה כי ביסודו של דבר רעיון טוב.

אמרתי כי פרט למוסמס לעיל אין לי כל ידיעה על טיב הצעת מריצ'י וביקשתי שוב לשמור את הדברים בסוד כי כנראה שמדיצ'י לא מסר על כך אפילו לפקידים הקרובים אליו.

בברכה,

נ. יעיש

העתק: מר י. מרוז, סמנכ"ל
מר א. עברון, סמנכ"ל
מר מ. שוןן, סמנכ"ל
מנהל לשכה שה"ח
מנהל לשכה המנכ"ל
השגרירנהרומא

מדינת ישראל

לשכת ראש הממשלה

ירושלים, כט' באדר תשל"ג
2 באפריל 1973

סודי ביותר

אל: מר א. קדרון, המנהל הכללי בפועל, משרד החוץ

מאת: מנהל לשכת ראש הממשלה בפועל

אברהם היקר,

מצ"ב העתק משיחת ראש הממשלה, בארבע עינים, עם שר החוץ האיטלקי, מדיצ'י.

ב ב ר כ ה,

אלי מזרחי

העתק: מר ע. נג'ר, השגריר, רומא
מר י. מרוז, סגן המנהל הכללי, משרד החוץ
מר א. בנצור, מזכיר מדיני לשר החוץ.

שיחת ראש הממשלה - שר החוץ מדיצ׳י

השיחה התקיימה ב-27 מרץ 1973.

לפני השיחה הכללית ביקש מדיצ׳י לשוחח בארבע עיניים עם ראש הממשלה.
להלן עיקרי השיחה:

מדיצ׳י סיפר לראש הממשלה שהיה במצרים ומצא את מצרים מיואשת. המצב הכלכלי היום חמור, במיוחד של שכבות העם הרחבות. אמנם תמיד היה מצב כלכלי קשה, אך עתה כשהאוכלוסיה הגיעה ל-35 מליון - המצב חמור יותר.

מעמדו של סאדאת חלש, אך בתוך הצבא מעמדו חזק. לא שהצבא חזק, הוא יודע זאת ואתם יודעים זאת, אך מעמדו של סאדאת בתוך הצבא חזק. הוא נשען על הצבא.

מדיצ׳י סיפר כי דיבר עם סאדאת על תוכנית התעלה.

מדיצי מסר כי הוא הגה רעיון בדבר מעין "תכנית מרשאל" למצרים, אך לא רק בשבילה. המדובר בסדר גודל של 10 בליון דולר לתקופת חמש שנים. אין זה הכרחי שכל הכסף יבוא מהממשלות. יוכלו להשתתף גם אנשים פרטיים, בנקים וחברות כלכליות. מדיצ׳י אמר כי הסכום של 10 בליון ינתן בריבית של 6% מזה תשלם משצ מצרים 4% והממשלות תצטרכנה לכסות 2% הנותרים.

התכנית תכלול פתיחתה, שיקומה והעמקתה של התעלה וכן שקום הערבים בגדה המערבית של התעלה; כמו כן תקיף התכנית תכניות פתוח אחרות כגון, אספקת המים לקהיר. כן תקיף התכנית פרוייקטים לשקום פליטים. מדיצ׳י אמר שאין הוא יכול לשכוח שיש בעיות פליטים ומתוך הסכום של 10 בליון הוא רוצה להקצות כספים לשקום פליטים בירדן ובלבנון. ההתחלה תהיה בירדן. לשאלת ראש הממשלה אם לבנון מסכימה להוסיף מוסלמים לאוכלוסיתה על ידי שקום פליטים, השיב מדיצ׳י - כן, אך מבלי שתהיה להם זכות להשתתף בבחירות.

ראש הממשלה הדגישה שעיקר התכנית לשקום פליטים צריכה להיות מכוונת לירדן באשר ירדן רוצה וזקוקה להם. מדיצ׳י הזכיר למשל בין תכניות הפתוח בירדן, תכנית להתפלת מי ים. התכנית תעלה כחצי בליון דולר. מדיצ׳י שאל את ראש הממשלה אם ישראל מסכימה לתכנית זאת. ראש הממשלה אמרה כי ענין פתוח אזורי, פתיחת התעלה, שקום ערי התעלה וכו׳ - הם מאז ומתמיד חזון נכסף שלנו.
ראש הממשלה אמרה כי אם יהיה הסדר לפתיחת התעלה שאין הוא הסדר שלום, אך משמעו סוף המלחמה, לא נתנגד כמובן שיעמיקו התעלה, ירחיבו אותה וכאשר יתחיל השייט בה, אנו מוכנים לזוז קצת מהתעלה.
ראש הממשלה אמרה כי נסכים להציית אזרחים אשר יעסקו בפעולות שקום התעלה, אך לא נסכים לחציית צבא.

מדיצ׳י אמר כי ישראל צריכה להסכים גם לשקום הערים בתוך מצרים ועל זאת, השיבה ראש הממשלה אדרבא. אנו מתפללים שיהיו עסוקים בכך והוא הדין בירדן. מדיצ׳י אמר שהוא חושב שגם מוסקבה מעוניינת בתוכניתו, מוסקבה רוצה שלום. ראש הממשלה אמרה שאין היא בטוחה אם אכן בריה"מ רוצה שלום, אך היא מוכנה להניח שהיא לא רוצה מלחמה (החשש מכשלון מצרי נוסף שיחייב מעורבותה והחשש מעמות עם ארה"ב). מדיצ׳י אמר שהוא מוכן לקבל נוסחת ראש הממשלה שהסובייטים אינם רוצים מלחמה. הוא סיפר כי הציג תוכניתו בפני קוסיגין והלה אמר אולי. מדיצ׳י הוסיף שלא צריכים להרחיק את הסובייטים ולמנוע מהם להיות "קצת מעורבים". כאשר ראש הממשלה אמרה שהסובייטים אינם מקיימים אתנו יחסים, הזכיר מדיצ׳י כי היו לנו מגעים. על כך השיבה, מגעים עם ויקטור לואיס מגע חשוב ומדיצ׳י לא המשיך בנושא.

לשאלת מדיצ׳י - אם אנו מוכנים לשתוף פעולה השיבה ראש הממשלה בחיוב, אך הבהירה שלא יהיה כל מקום לאי הבנה, כי המדובר בפרוייקט כלכלי מובהק. אנו מוכנים מו כמובן למו"מ על פתרון מדיני אך אם הכתנית הכלכלית תתקשר לפתרון פוליטי לפי התנאים והמושגים של[illegible] סאדאת, כי אז נדחה התכנית, מדיצ׳י אמר בהחלט לא, לא.

מדיצ׳י אמר שהוא חושב שזה נחוץ שיוכל לומר לאמריקנים שהוא קיבל הסכמתנו לתכנית הכלכלית. מדיצ׳י אמר כי הוא כתב לרוג׳רס וכי נשיא איטליה כתב לניקסון והציגו בפניהם את עקרונות התכנית.

28.3.73

משרד החוץ

סודי ביותר
אישי
143

1.4.73

אטל. 106.2 מדיצ'י

אל : שר-החוץ

מאת : י. מרוז

הנדון: מדיצ'י – השלמה לדו"ח אירופה א'

עם תום סיבוב הפגישות הרשמיות היה נדמה לי שהאורח חש "אכזבה" מסמטע אזניו בהן. ביטוי לכך נתן בדברי הפטרתו בסוף ישיבת העבודה הראשונה, ואף שברור היה שבשיחותיו בארבע עיניים עם רוה"מ ועמך באה אכזבתו על תיקון, עוד נותר ממנה, וראיתי מקום לנצל יום סיורו במצדה ובצפון כדי להמשיך בהסברה מרוכזת. (אעיר כאן בסוגריים שבני הפמליא של האורח מתחו ביקורת גלויה על דברי שרם, והנה דוגמא בלתי שכיחה שפקידות משרד החוץ נוחה יותר בדעותיה בנושאנו מאשר השר עצמו).

חילקתי שיחי עם מדיצ'י לשנים:

תחילה נסיתי להבהיר לו השלכותיהן המדיניות, האנושיות והנפשיות של תולדות העם היהודי על מדינת ישראל היום. (הביקור במצדה שימש כמובן נקודת מוצא). אמרתי שללא הבנה מעמיקה להיסטוריה היהודית, לדרמה שבה, ולטראומה הנובעת ממנה, אין להבין עיקר מניעינו היום.

השר הקשיב היטב ושאל שאלות רבות. (דו-שיחנו נמשך כמובן בהפסקות שהתחייבו מתכניה הסיור).

כשעלינו לסכוניות בכפר-נחום אישר שלמד הרבה, ועתה ברצונו לעבור ממסכת היסטורית למסכת מדינית-אקטואלית, וכל משך נסיעתנו דרך דגניה להר-תבור עסקנו בענייני שעה, כאשר השגריר האיטלקי (אשר נסע אתנו) גילה כושר טכסיסי מעולה בהכוונת השיח, כשהוא משמש למעשה פה לשרו בשאלות תגר. (עלי להודות ששניתי כליל דעתי על מונטזמולו).

טענות השר היו:

- מצרים חותרת בכנות לשלום, ואילו דבקותנו בעמדותינו הנושנות אינה מסייעת לפיתוח תנופתה;
- מתבקשת מחוה ישראלית בהיותה חזקה ויציבה;
- אנו חשדנים לגבי רצונם הטוב וכוונתם הטובה של ידידים לעזור לקירוב השלום בלי משוא פנים;
- נוקשותנו מביאה יום-יום לנשירות ממחנה ידידינו.

2/.

משרד החוץ

סחרתי טענות אלה ואחרות אחת-אחת, כשדברי מופנים להלכה אל השגריר ולמעשה אל השר, ובכל הענוותנות סבורני שהניבו פרי. השר עצמו אישר לי זאת כמה פעמים (וכן אישר זאת מונטזמולו לנג׳ר, לי ולאחרים), אך ראיה חשובה יותר היא שהדבר השתקף היטב בתידרוך שניתן בסוף אותו יום ע"י האורח לעתונאים האיטלקים.

עם זאת אין מקום להתאבל אם באחד הימים ישוב מדיצ׳י להיות שר החקלאות (וכאמור, גם אנשי משרדו לא יצטערו).

ב ב ר כ ה ,

י. מרוז

העתקים:
המנכ"ל בפועל
ס/מנכ"ל מ. ששון
מנהל אירופה א׳
מר א. בנצור
מר ע. נג׳ר, השגריר, רומא

מר א. בנצור, מזכיר מדיני לשה"ח

סגן מנהל אירופה א'

3.3.73

סודי-562

ביקור שר החוץ האיטלקי

... מצ"ב מצא נא סיכום על בקורו של מדיצ'י. בדווחי עמדתי הדגש על הדברים שנאמרו בישיבה העבודה הראשונה. מהישיבה השניה הזכרתי רק את הנושאים הלא-כלכליים.

על הדיונים הכלכליים ידווח בנפרד המח' הכלכלית.

הערכה על הביקור כותב מר יעיש בנפרד.

ב ב ר כ ה ,

א. ארן

העתק: מר א. נג'ר, השגריר, רומא

מר מ. ששון, סמנכ"ל

מר י. מרוז, סמנכ"ל

מנהל לשכת המנכ"ל

מנהל מאו"ר

תקר

3.4.73 **סודי**

ביקור שר החוץ האיטלקי

בקורו בישראל הוכנן ועקרונית סוכם עוד בטרם ביקר במצרים, סעודיה ולבנון, לפני כחודשיים.

בהצהרותיו הפומביות מאז קיבל את כהונתו כשר חוץ ביוני 1972, נתן מדיצ'י מספר פעמים ביטוי להרגשתו שהמצב במז"ת מסוכן, אפילו עד כדי סכנה התפוצצות.
בקורו האחרון במצרים ושיחתו עם זייאת ברומא כשבוע לפני בואו לישראל חזקו כנראה את הרגשתו שמצרים רוצה ואף מוכנה בכנות להסדר שלום והמכשול העיקרי הוא נוקשותה של ישראל.

בבואו הדגיש מספר פעמים, שאם כי אין בכוונתו לטול על עצמו תפקיד של מתווך, הרי הוא בא בתפקיד כפול: בתור שר החוץ של איטליה, המודאגת כמדינת ים תיכונית מהמשך המצב המסוכן מהבחינה המדינית והצבאית המוטרדת מהמצב הכלכלי של המשך סגירת תעלת סואץ ובתור "נציג" הקהילייה האירופית, אשר מחפשת דרך להפגנת המאוחדת המתמדת והרוצה, ראשית, בפתרון כלכלי לבעית הפליטים.

במשך הביקור נערכו שתי ישיבות עבודה בהשתתפות שתי המשלחות. בישיבה הראשונה הציג שה"ח את עמדותינו העיקריות, הן לגבי מצרים והן לגבי ירדן. הוא פתח בהביעו את הערכתו לדאגתה של איטליה מהעדר פתרון של שלום באיזור, אך הוסיף שלמרות דאגה זו, המשותפת גם לנו, ניתן לראות לפחות קרן אור במצב, שהשתפר באופן ניכר מאז הפסקת האש בקייץ 1970. לדעתנו, האופציה הצבאית נסגרת בפני מצרים. הוצאת הכוחות הסובייטיים החלישה את הצבא המצרי יותר ממה שניתן היה לצפות והחזירה לסכסוך מימד איזורי, בו אפשר להסיק שיש מעין הסכמה בין המעצמות הגרעיניות, לא להסתבך בהתנגשות מזויינת. מאחר והאו"ם אינו מסוגל למנוע מלחמה ובהעדר ערבויות בינלאומיות מוחשיות, מניעת פרוץ מלחמה חדשה תלויה בשמירת מאזן הכוחות אשר הושג בין הצדדים באופן מעשי ועליו ביכולתנו לשמור, הן בעזרת ארה"ב והן הודות לייצור הצבאי העצמאי שלנו.
התקווה הערבית שבעקבות הבחירות לנשיאות בארה"ב יבוא שינוי בגישה היסודית של וושינגטון, נתבדו כי מדיניות ארה"ב מושתתת על עמדה איסטרטגית וגלובלית ולא על השפעות פנימיות. הבעיה הסינית מוסיפה מימד שלישי לגישתן של שתי המעצמות.
בריה"מ חוששת מהתקרבות בין סין לארה"ב, מצבה הכלכלי של בריה"מ קשה וכל המערכת החקלאית שלה על סף ההתמוטטות; דהיינו חישוב אסטרטגי מחדש וחישוב כלכלי מאידך, מונעים מבריה"מ מלרצות להתערב בסכסוך בצורה פעילה. אם מוסקבה תצטרך לבחור אם לאכזב את קהיר או לאכזב את וושינגטון, לדעתנו היא תבחר בדרך הראשונה. על כן, בנוסף להרגעת המצב הצבאי מאז כינון הפסקת האש ובנוסף לאיזון הכוחות בין הצדדים לסכסוך, ישנו גם האלמנט של צמצום המתיחות בין שתי המעצמות בעניני האיזור.

לאחר מכן עבר שה"ח לנתוח בעיית הטרור באיזור. ניתן לקבוע שבמז"ת עצמו נחלה התנועה הטרוריסטית תבוסה מוחלטת. בשטחים שבשלטון ישראלי אין כלל נוכחות של חבלנים ויש פחות מעשי חבלה מאשר במדינות אירופיות רבות. אין כלל שתוף פעולה בין המחבלים לבין הישוב הערבי הפלשתינאי. בלבנון, אם כי הממשלה שם נקטה באמצעים כדי למנוע חדירה לישראל, עדיין קיימים מרכזי המחבלים ונגד מטותיהם טרם פעלו השלטונות הלבנוניים. מצער שהם חופשיים עדיין לפעול מביירות, פעם בחארטום, פעם באירופה.

הישג נוסף בשיפור המצב חמון בהתפתחות יחסי אנוש בין ישראל לבין הישוב הערבי הפלסטינאי. מאות אלפי אנשים עוברים את הגשרים; חמשים אלף ערבים מהשטחים עובדים בישראל ובין השטחים לבין ירדן מתנהל מסחר של מיליונים של לירות. יחד עם זאת, ברור שההתפתחות החברתית, הכלכלית והאנושית אינה תחליף להסדר שלום, הפרדוקסלי במצב הוא שהתקדמותם הכלכלית והתרבותית במקביל עם העדר אפשרות ההתבטאות המדינית, מגדיל את תודעתם הלאומית. על כן אין לנו אשליות, אך אנו רואים במצב זה השקעה עצמה לקראת השלום. השלום שאנו מצפים לו, לא יהיה מה שהיתה שביתת הנשק, מעין גטו וגבול שמפריד בין ערבים וישראלים עם האו"ם בינינו. מצב זה, לדברי שה"ח, מלמדנו שלמחות מאז 1970 עובד הזמן נגד המלחמה ולמען גישה מציאותית ומאופקת. במישור האידיאולוגי ממשיכים מנהיגי מצרים לתאר בפני מבקריהם האירופיים את ישראל המתפשטת מהפרת לנילוס. אך אנו מאמינים שהם מתחילים להטיל ספק בפיטמאותיהם ואינם מאמינים עוד שבמלחמה נוספת יוכלו להשמידנו. לדעתנו יש פחות רדיקליזם במחשבה הערבית כיום מאשר לפני שלוש שנים ובעוד שנה יהיה פחות מאשר כיום. יחד עם זאת אנו מאוכזבים מאיטיות ההתפתחות. מדיניותנו היא שהדו-שיח צריך להתחיל. אנו מוכנים לנהל מו"מ של שלום עם כל ממשלה ערבית, המוכנה למו"מ, הן על הסדר כולל והן על הסדר בשלבים. אנו מאמינים שאין מעבר מתאומי מקמאון מוחלט לשלום מוחלט. מסופקני אם למלך חוסיין הכוח, להיות הראשון ולכן מופנה מוקד מחשבותינו אל קאהיר. הסכמנו לרעיון האפריקאי של שיחות קרבה, אף כי לא היה ברור, מה בעצם פירושן, ולמרות שאיננו מאמינים שאפשר להשיג שלום סופי ללא דו-שיח. אך העיקר הוא לפתוח בדו-שיח, ולו בלתי ישיר. מצדנו מוכנים להם בשחונוה שזה יהיה רק צעד לקראת ההסדר הסופי ושההסדר הסופי אתיה במסגרת החלטה 242 של מועבי"ם. זאת אנו מקבלים כעקרון, אך לא לפי הפירוש המצרי. אם וכאשר נתחיל בדו-שיח, כל יתר השאלות ניתן יהיה לפתור. הבעיה האמיתית היא שמצרים טרם מוכנה לכך. הדיפלומטיה המצרית עשתה, מאז 1967 הכל כדי לשנות את המצב בהתאם לאינטרסים שלהם, בעזרת גורמי חוץ - ובשלבים השונים ניסו הכל, מלבד לפנות לישראל. המכשול הפסיכולוגי הוא שלפי סאדאת אין ישראל מהווה גורם במז"ת. לנו כמובן זה נשמע בלתי מבבן, אנו מאמינים, אירופה מאמינה וארה"ב מאמינה, שאנחנו כן גורם. גם בריה"מ הגיעה למסקנה זו. מתוך תקוה לשינוי בגישה זו עקבנו אחר ביקורו של חפז עיסמאיל בארה"ב. מבחינה אמריקאית היה בקור זה הצלחה גדולה אך למעשה הוא לא חידש דבר. רק מעצמות אלו עשויות להשפיע על המצב במז"ת, המקיימות יחסים מקבילים ומאוזנים עם ישראל ועם מדינות ערב. אלה המתנתקים מישראל במגעים הדיפלומטיים או על ידי מדיניות חד-צדדית, מנתקים את עצמם מכל השפעה ממשית באיזור. מאז נקט דה-גול מדיניות חד צדדית מובהקת, הדלה צרפת להיות בעלת השפעה מעשית בסכסוך. דבר זה נכון גם לגבי מוסקווה גגם לגבי פקין.

עמדתנו היא שאנו מסכימים לעקרון של נסיגה אך לא לעקרון של קוי הפסקת האש. יש צורך בשינויים מסויימים כדי לשמור על השלום ולמנוע מלחמה, אך אין פירוש הדבר שישראל מוכרחה להשאר על גדות התעלה, או בכל סיני או ברוב סיני. אולם לאור נסיוננו ובגלל מצבנו הגאוגרפי, ישנם מקומות בהם נרצה להשאר במסגרת הסכם שלום, אך בודאי לא נוותר בטרם יתחיל המו"מ. אין אנו דורשים ממצרים לשנות את עמדתה מראש אך עליה להסכים גם לשמוע את עמדתנו, השגותינו ולראות כיצד אפשר להתאים את העמדות. כשרוה"מ בקרת בארה"ב נאמר לה שאין שינוי בגישה המצרית ולדעת ארה"ב הפער עדיין גדול מדי בכדי להגיע להסכם כולל ואין היא מציעה אפילו שנסכים לתנאיה של מצרים. יתרונו של הסכם ביניים בכך שמאפשר לשני הצדדים לשמור על עמדותיהם הבסיסיות, תוך הסכמה על פתרון מוגבל לתעלה.

מצרים ממשיכה לדרוש מאה האחוזים, זוהי הטרגדיה של הלאומנות הערבית כי בגלל זה אין היא מסתפקת באחוז מסויים, אפילו גבוה מאד. לנו קשה מאד לקבל את הגישה שעל ידי עצם ניהול המו"מ מוותרת מצרים על משהו. כאילו על ידי ההכרה בנו היא מוותרת על קלף חשוב. אין לנו צורך בהכרה כזו: אחרי 25 שנה של רבונות ועצמאות, מדינה המקיימת מאה שגרירויות בחמש יבשות, אין היא זקוקה למישהו שיכיר בה. הצרה, שמכנינו לא שמים לב למה שקורה מסביבם, מדינות רבות מנהלות מו"מ והותמות על הסכמי שביתת נשק ללא הכרה דיפלומטית.

מה שאנו מבקשים מהקהיליה האירופית היא לנסות לא להציע הכניות וממות אלא לפעול תוך נסיון של יצירת אוירה המאפשרת מו"מ מצרי-ישראלי. אנו מוכנים לפגשם בכל מקום, בכל דרג, פומבית או בסודיות. אם אין הם רוצים פגישה דו-צדדית, אנו מוכנים לקבל שירותים טובים כדוגמת אלה שהציעה ארה"ב. אך לא נוכל להתקדם כל עוד אין הם מסוגלים להתגבר על סירובם, לנהל מו"מ משמעותי, עם ישראל ולא עם ארה"ב, או עם אירופה או עם סין או עם אפריקה. תקוותנו שב-1973 נצליח לשבור המסבך זה ולדעתנו אירופה במצב נוח לפעול למען זה כי היא עצמה עשתה זאת ואפילו רק במשך השנתיים האחרונות התגברה על המסיבכים שמנעו קודם לכן שתוף פעולה. אירופה הבינה שבשלום חייב להיות אלמנט המביט גם קדימה ולא רק אחורה. כך היא הצליחה ליצור מבנה חדש לבמחונה ולא להזור לגבולות קודמים, דוגמת דנציג והגבולות הפולניים הרגישים. לאור הצלחה זו נמצאת אירופה בעמדה חזקה, להמליץ על צעד דומה לארצות ערב.

בתשובתו של שר החוץ האיטלקי הורגש שלמרות שבא כנראה עם דעות ברורות ומגובשות, דברי שה"ח זעזעו את בטחונו. הוא אמר שקשה אפילו להביע ספקות, כי שה"ח בטוח בצדקתו. יחד עם זאת ביקש לתת ביטוי לעמדתו, המשקפת נקודת ראות שונה של המצב. הוא ציין שלפי שה"ח המצב השורר הנו בעל אופי של יציבות וקדמתן האופציה הצבאית סבורהן לאו"מ אין ערך, לפחות בהקשר לבעיהן בריה"מ לא תחזור למעורבותה על התעלה; יש מצב של נורמליות וש"מ עם הערביםן לו כל זה היה נכון במלוא מובנו, הרי מבעיה לא היתה קיימת כלל. אולם היא קיימת וכפי שהוא רואה, אין עדיין מצב של ש"פ. עם זאת הביע את הקווהו שאכן יוכל להשתכנע שיש התקדמות רצינית לעומת המצב ששרר לפני שנתיים או שלוש. במצב הנוכחי, לפי מה שהוא רואה ומבין, ספק אם אשר כלל לדבר על שיחות קרבה. קשה לו לראות כיצד אפשר להתחיל במו"מ אם לדעתנו בעצם הכל שפיר. בשיחותיו עם ערבים הוא נתקל בגישה פחות או יותר דומה. על כן הוא בדעה שיש לקחת בחשבון אפשרות כלשהי של הבנה ביחס למטרה איזו שהיא.

בהשיבו להערות אלו של מדיצ'י, חזר שה"ח שוב על דעותיו בצורה מרוכזת והשווה את המצב הקיים עם זה ששרר לפני שלוש שנים, לאורך החזיתותן בירדן, שלמעשה כמעט נכבשה על ידי המחבלים, בלבנון שכחזיתה היתה בשלטון הטרוריסטים. לאחר מכן ציטט מנאום רוג'רס ב-21 בפברואר בפני ועדת החוץ של הסינט וסיכם באומרו שאין הוא טוען שהמצב טוב, אך ללא ספק יש הרבה פחות מתיחות מאשר לפני שלוש שנים. מסקנותנו שעלינו לשאוף להתקדמות נוספת, תוך הרגום ההשיגים המסיביים לתוצאות חיוביות. המפתח לכך בידי מצרים. העובדה שבחודש טרם נגשו הצדדים, זה אחר זה לוושינגטון, מצביעה על פעילות מחשבתית של מצרים. ואולי זה מהווה צעד ראשון.

באשר לאו"ם, אנו כן מאמינים שזהו פורום, אך מה שהשפיע עלינו לרעה לא היה הויכוח על המז"ת אלא נושא הרבה יותר חשוב, כי יותר כללי ולא ישראלי; המדובר בויכוח על הטרור בעצרת. אין צורך בהערכה מפורשת, כי גישתן של איטליה ושל ישראל זהות בנושא זה. העובדה היא שהעצרת לא היתה מסוגלת אפילו להכריז שהיא מתנגדת לטרור. על כן עלינו לחפש שיטות יעילות יותר, לעזוב את הבמות הצבוריות ולבחור בדרך נסתרת יותר. לא יימצא פתרון לבעיית המז"ת בויכוחים פומביים או לאור עדשות הטלויזיה. לדעתנו הדרך להתקדמות מובילה בכוון הדיפלומטיה הקלאסית ועל כן מתמיכים אנו את שיטת התמרון ללא התחייבות מראש. נסיעותיהם של שרי חוץ ידידותיים בין קאהיר לירושלים, עשויות להוות צעד בהתפתחות מעין זו.

בתשובה לדברי שה"ח הודה מריצ'י על ההסברים, הדגיש את רצוננו להבין את המצב לעומקו כי בתור ידיד כן מטוב אולי יכול הוא לראות נקודות אור אחרות במצב, בהיותו רחוק יותר ופחות מעורב. בכך נסתיימה הישיבה הראשונה.

בתחילת ישיבת העבודה השניה נדונו נושאים כלכליים, עליהם תדווח, אני מניח, המחלקה הכלכלית. לאחר מכן ניתח שה"ח בקצרה את נאומו של הנשיא סאדאת ערב קודם. הוא חזר על דעתו שהשיחות שהתנהלו בוושינגטון בפברואר ובמרס, אינן מהוות את סוף הפעילות המדינית בשנה זו. הביע את בטחוננו שאיטליה שותפה להשקפתנו שבמרכז בעית המזת"ת נמצאת מצרים, ולו היה אפשר לגרום לתנועה כלשהי בין מצרים לישראל, היו נוצרות אפשרויות אחרות בעקבותיה, אך שה"ח הוסיף שהוא מוכן לקבל את הגישה האיטלקית, הנותנת את זכות הקדימה למצרים, מסיבות ברורות.

אזמגתאא לאחר מכן הודה שה"ח במלים חמות על יזמותיה ופעילותה של איטליה בעיראק ובסוריה, במשור ההומניטרי. הוא הדגיש שהתערבויות אלו לא היו לשוא. נראה שחדש מתן רשיונות היציאה וכמה עשרות יהודים הורשו לעזוב. מאידך, אנו מודאגים ביותר מגורלם של 12 יהודים שנעלמו, למרות ההצהרות של ממשלת עיראק שלא אירע להם דבר. על כן אנו מבקשים המשך המאמצים, לשכנע את ממשלת עיראק, לאפשר לעזוב לכל היהודים הרוצים בכך. שה"ח שוב הביע את תודתנו העמוקה על צעדיה של איטליה והביע את תקותו שהמשך מאמצים אלה ישא פרות.

לאחר מכן עבר שה"ח על בעית הטרור וציין שנראה לאחרונה שישנה פעילות מעטה יותר במניעת פעולות טרור והיו מספר מקרים בהם חבלנים נעצרו בטרם הספיקו לבצע את זממם. מאידך מדאיג אותנו שחבלנים אלה, אחרי שנעצרו, נראים כאילו קבלו בטחונות שישוחררו וגישה זו רק מעודדת אותם, כי ברור שאין להם מה להפסיד. בנקודה זו הדגיש שה"ח שלקטגוריה זו שייכים שני החבלנים שעל שחרורם לאחרונה ברומא היו חילופי דברים דיפלומטיים בין שתי המדינות. עמדתנו היא שאנחנו שמחים להווכח שיש יותר פעולות מניעה אך לדעתנו יש צורך בגישה מענישה יותר, בטרם משחררים אנשים שנאשמו בחבלה ובנסיון רצח המוני, יש להרהר ארוכות, כי אין לנו ספק שאנשים אלה ינסו שוב לחבל במטוסים ועצם שחרורם היווה עידוד גדול לארגוני הטרור. אנו חושבים שעל מדינות אירופה להפעיל את החוק בכל חומרתו ולא להפר מחבלנים שנעצרים ולאפשר להם על ידי כך לסכן שוב חיי אדם.

5/..

אחרי איזכור קצר של הנושאים הכלכליים, שה"ח העלה את בעית יהודי בריה"מ. הדגיש את חשיבות לחץ דעת הקהל, שהשפיעה לאחרונה גם על הפעלת חוק הכופר.

בתשובתו הביע מדיצ'י את תמיכתה המלאה של איטליה ליזמותינו בכוונים שונים והביע נכונותו לסייע ליהודים במצוקה.

בסיום הישיבה חתמו שני שרי החוץ, בנוכחות שר התיירות מר מ. קול על הסכם תיירות ושני השרים הביעו את סיפוקם, תוך הדגשת חשיבות קשרי התיירות, הן מבחינה כלכלית והן מבחינה מדינית, כגורם המקרב והמאפשר הבנה הדדית עמוקה יותר.

בדברי ברכתו ציין השר קול את האפשרויות הטמונות בהסכם החדש מבחינת פתוח התיירות הדהית לרומא ולירושלים מאמריקה הצפונית והדרומית, הוא הביע את תקותו, שבדומה לירדן, המאפשרת תנועת תיירים לישראל דרך הגשרים, גם לבנון תרצה להצטרף לפתוח התיירות האיזורית במז"ת, כך שיבוא יום שחברות התעופה האיטלקיה והישראלית יוכלו להזמין את עולי הרגל, לראות את רומא, ירושלים וכל המדינות השכנות גם יחד.

בנוסף לשתי ישיבות העבודה נתקיימו שיחות בארבעה עיניים וכן בין שני שרי החוץ; עם ראש הממשלה.

מלבד הסעודות הרשמיות, הסיורים והביקורים ה"שגרתיים" (נשיא המדינה, יו"ר הכנסת, יד ושם, המקומות הקדושים וכו'), נערך סיור של יום שלם למצדה, עמק הירדן והגליל. בסיור זה נתנה לאורח הזדמנות להעיף מבט, הן על תולדותיה של העם היהודי והן על הישגי המדינה בפתוח, בכלכלה, בשילוב החברתי ובחקלאות - שהוא נושא הקרוב במיוחד ללבו של האורח, אשר במשך שנים רבות היה שר החקלאות של איטליה. יש לציין שלמדיצ'י לא היתה כל התנגדות לטוס בהליקופטר מעל השטחים מירושלים לים המלח ולאורך בקעת הירדן, כמו שלא העיר כלל על כך שעברנו את העיר העתיקה כשהדגלים התנוססו על המכוניות.

במפליה מדיצ'י הגיעו המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, מ/מנכ"ל האגף הכלכלי, מנהל לשכתו, דובר משרדו, מנהל החקר ההיסטורי ומנהל מז"ת העתיד. כן באו עמו כחצי תריסר עוזרים מבכירים וכעשרה עתונאים. מלבד הסמנכ"ל הכלכלי, לא נטלו אנשי המפליה חלק פעיל בשיחות הפורמליות.

Cairo, 6 Shawal 1391 Hegir

November 23, 1971.

Excellency,

In response to the request made by the Sub-Committee of the Four Heads of State, I have the pleasure to send you herewith the memorandum defining the position of the Arab Republic of Egypt during the meetings held with the Sub-Committee in Cairo, and regarding the points raised in the course of these meetings.

I would like to express anew my gratitude to Your Excellency and through you, to members of the Sub-Committee for your efforts to secure the implementation of the Security Council Resolution of 22 November, 1967, and to assist the Special Representative of the United Nations Secretary General.

Kindly accept, Your Excellency, the assurances of my highest esteem and consideration.

With my best wishes.

ANWAR EL SADAT

His Excellency President LEOPOLD SENGHOR
President of the Republic of Senegal.

סודי ביותר

ירושלים, כ"ח בשבט תשכ"ט
13 בפברואר 1969

אל : שר החוץ

העתק: המנכ"ל

הנדון: תכניות שלום. מעמד ירושלים
<u>פתרון על פי מתכונת בנלוכס</u>

1. <u>ירושלים</u>

בסוף 1967 הוקמה ועדה בראשות מר מרדכי בנטוב כדי לבחון הצעות לפתרון בעית ירושלים במסגרת הסכם שלום. הועדה בדקה באופן יסודי אפשרויות שונות לתת ספוק לדרישות הערביות. אני מצרף בזה את הדוחות העקריים שמבטאים את המלצת חברי הועדה.

ההצעות כוללות תחום מחדש של גבולות העיר ותחום שפוט העיריה. הן מביאות בחשבון הקמת עיריות משנה ערביות יהודיות ומעורבות תחת מועצה עירונית כלל - ירושלמית.

בהצעת ההסדר ישראל-ירדן שהצעתי לך דנתי גם בבעית ירושלים. בהצעתי הבאתי בחשבון תחום מחדש אשר על פיו ירושלים, המערבית והמזרחית, תהיה חלק בלתי נפרד של הרבונות הישראלית. עבור הערבים הצעתי לאחד את הכפרים שממזרח וצפון לירושלים ואולי גם את רמאללה ואל-בירה לאזור מוניציפאלי אחד שיקרא "אל-קודס". לאזור זה תהיה רציפות טריטוריאלית עם ה"חרם א-שריף" אשר יוכר כמקום קדוש מוסלמי ותחת חסות המדינה הערביה, אשר תחום רבונותה ישתרע בגדה המערבית. חפש הגישה ל"חרם א-שריף" יובטח ע"י מסדרון אקסטריטוריאלי דרך שטח ישראל או דרך השטח הערבי בגדה המערבית במידה ותהיה רציפות טריטוריאלית עם החלק העירוני של "אל-קודס". בשטח העירוני של "אל-קודס" רשאים יהיו הערבים להקים את מוסדותיהם המינהליים והממשלתיים, התרבותיים וגם מוסדות היצוג שלהם.

אפשר להביא בחשבון גם הקמת מוסדות משותפים בירושלים של ישראל כגון רשות פתוח לישוב פליטים, רשות תיירות, מוסדות אקדמאים וכן הנהגת אזור מכס מעבר חפשי.

2. <u>פתרון על פי מתכונת בנלוכס</u>

בדקתי את תחוקת בנלוכס. כל התורה ברגל אחד המצ"ב. לפי כך אפשר להוכח שהמתכונת של בנלוכס אינה הואמת, על כל פנים בתקופה הקרובה, את המציאות המדינית והחברתית של ישראל ושכנותיה. נכון שאפשר להקים מוסדות כלכליים משותפים אשר מוזכרים בתחוקת בנלוכס, אך בצורה פחות מחייבת ויותר צנועה.

2/..

לכן חוזר אני לתכנית שהגשתי לך, שאף היא בנויה על פתרון תלת-צדדי עם אופציות לגבי עזה. לדעתי תואמת יותר התכנית הזו את המציאות הקיימת ואת דרגת ההתפתחות הכלכלית, חברתית ומדינית של הארצות הנוגעות.

ב ב ר כ ה,

גדעון רפאל

סודי ביותר

ירושלים, כ"ה בשבט תשכ"ט
13 בפברואר 1969

אל : שר החוץ

מאת: המנכ"ל

הנדון: תכניות שלום. מעמד ירושלים
פתרון על פי מתכונת בנלוכס

1. **ירושלים**

בסוף 1967 הוקמה ועדה בראשות מר מרדכי גזית כדי לבחון הצעות לפתרון בעית ירושלים במסגרת הסכם שלום. הועדה בדקה באופן יסודי אפשרויות שונות לתת ספוק לדרישות הערביות. אני מצרף בזה את הדוחות העקריים שמבטאים את המלצה חברי הועדה.

ההצעות כוללות תחום מחדש של גבולות העיר ותחום שפוט העיריה. הן מביאות בחשבון הקמת עיריות משנה ערביות יהודיות ומעורבות תחת מועצה עירונית כלל - ירושלמית.

בהצעת ההסדר ישראל-ירדן שהצעתי לך דנתי גם בבעית ירושלים. בהצעתי הבאתי בחשבון תחום מחדש אשר על פיו ירושלים, המערבית והמזרחית, תהיה חלק בלתי נפרד של הרבונות הישראלית. עבור הערבים הצעתי לאחד את הכפרים שממזרח וצפון לירושלים ואולי גם את רמאללה ואל-בירה לאזור מוניציפאלי אחד שיקרא "אל-קודס". לאזור זה תהיה רציפות טריטוריאלית עם ה"חרם א-שריף" אשר יוכר כמקום קדוש מוסלמי ותחת חסות המדינה הערבית, אשר תחום רבונותה ישתרע בגדה המערבית. חפש הגישה ל"חרם א-שריף" יובטח ע"י מסדרון אקסטריטוריאלי דרך שטח ישראל או דרך השטח הערבי בגדה המערבית במירה ותהיה רציפות טריטוריאלית עם החלק העירוני של "אל-קודס". בשטח העירוני של "אל-קודס" רשאים יהיו הערבים להקים את מוסדותיהם המינהליים והממשלתיים, התרבותיים וגם מוסדות היצוג שלהם.

אפשר להביא בחשבון גם הקמת מוסדות משותפים בירושלים של ישראל כגון רשות פתוח לישוב פליטים, רשות תיירות, מוסדות אקדמאים וכן הנהגת אזור מכס מעבר חפשי.

2. **פתרון על פי מתכונת בנלוכס**

בדקתי את חוקת בנלוכס. כל התורה בדף אחד המצ"ב. לפי כך אפשר להווכח שהמתכונת של בנלוכס אינה תואמת, על כל פנים בתקופה הקרובה, את המציאות המדינית והחברתית של ישראל ושכנותיה. נכון שאפשר להקים מוסדות כלכליים משותפים אשר מוזכרים בחוקת בנלוכס, אך בצורה פחות מחייבת ויותר צנועה.

2/..

לכן חוזר אני לתכנית שהגשתי לך, שאף היא בנויה על פתרון תלת-צדדי עם אופציות לגבי עזה. לדעתי תואמת יותר התכנית הזו את המציאות הקיימת ואת דרגת ההתפתחות הכלכלית, חברתית ומדינית של הארצות הנוגעות.

ב ב ר כ ה,

גדעון רפאל

סודי ביותר

ירושלים, י"א בכסלו תשכ"ט
2 בדצמבר 1968

אל : שר החוץ

מאת: מרדכי גזית

הנדון: **שייט במיצרי טיראן**

מזכרך מה-24.11.68

במזכרך אתה מטיל עלי את בדיקת הנוסחה האמריקנית להבטחת "השייט ע"י כח בינלאומי אשר לא ניתן יהיה לעקרו בלי אשור מועבי"ם או העצרת הכללית". תוצאת הבדיקה מלויה במידה רבה בהקשר המשפטי-מדיני הכללי בו תתבצע הצבת הכוח.

1. **הכרה ערבית בשנוי מעמדו של מפרץ אילת ובזכות בלתי מעורערת של ישראל בשייט:**

לפי "שבע הנקודות" של ראסק תיקבע הנוכחות הבינלאומית בשרם א-שייח' במצב שבו הושם "קץ פורמלי למצב מלחמה", ובמצב בו "תחתום קע"ם על משהו בכתב אשר עליו תחתום גם ישראל" (ר' נספח 3). אך לא מדובר על מצב של שלום במובן החיובי של נורמליזציה של יחסים אתו הבהרת בשיחותיך עם יארינג. ברור כי ישראל איננה מוכנה להפקיד את השמירה על חופש השייט שלה במפרץ לידיו של כוח בינלאומי כל עוד לא נמלאו תביעות מסויימות של ישראל שעליהם אעמוד בהמשך דברי.

המינימום הראוי לעיונה החיובי של ישראל הוא הסכם מושתת על הסדרים "חוזיים" ו"תנאי שלום" כנזכר במסמך המשפטי האמריקני (ר' נספח 1).

יש ליתן את הדעת על עקביות העמדות המצריות מאז מלחמת ששת הימים. לפי תוכר פנימי על שיחת יארינג-ריאד מ-4 בנובמבר, עמדת מצרים בנוגע לבעיית השייט היא כדלהלן:

א) חופש השייט הישראלי במיצרים יהיה על בסיס דה-פקטו גרידא ונוכחות כוחות או"ם בשרם א-שייח' תתאפשר מבלי שיצויין כי היא מיועדת להבטחת חופש השייט. חששה של מצרים הוא בביכול כי אם יצויין כי כוחות האו"ם מיועדים להבטחת חופש השייט במיצרים עלולה להתעורר תביעה להצבת כוח כזה גם באיזור תעלת סואץ לשם הבטחת חופש השייט גם שם. רעיונות דומים הביע ריאד בתגובתו לראסק בהשיבו שמצרים תסכים להצבת כוח או"ם בתנאי שאין המדובר בנוכחות קבע. ריאד התחמק מלדון בשאלת הסכמה לסילוק נוכחות זו.

2/..

ב) למעשה התאפשר הצבת כוחות האו"ם במיצרים במסגרת של פירוז סיני ובתנאי של פירוז איזור מקביל בישראל. נוכחות כוחות החירום תהיה זמנית.

מכאן כי בשלב זה עדיין במעט זהה העמדה המצרית דהיום כלפי השייט עם העמדה המצרית ב-1957 כאשר כוח החירום הוצב בשרם א-שייח' מבלי שהוגדרנה משימותיו ואחריותו בכל הנוגע לשיט. הוא הוצב אז כביכול כדי - א) לאפשר את פנוי הכוחות הזרים מאדמת מצרים; ב) למנוע תקריות וכתרומה לקיום תנאים של שקט באזור* . המצרים השלימו עם נוכחות הכוח למטרות מוגבלות אלה ובנאומו של מחמוד פאוזי בעצרת הכללית בראשית מרס 1957 כלל לא נזכר ענין השייט.

מכאן כי סביר לקבוע על יסוד ארועי 1967, שהצבת כוח בינלאומי בשרם א-שייח' היא חסרת ערך מבחינת ישראל כל עוד אין הנוכחות הבינלאומית מושתתת על הכרה מצרית באופי הבינלאומי של המיצרים ובזכות תבלתי מעורערת של ישראל לשיט באיזור זה. יתר-על-כן, בשל סכנת פגיעה בשייט שלנו במקומות אחרים (בקטע שבין אילת לשרם א-שייח' ואף מדרום לחצי האי סיני ועד לבאב אל מנדב) הכרחי שמצרים תכיר כי מצב היחסים החדש בינה לישראל - אפילו הוא רק מצב של סיום לוחמה - איננו מתיר כבר הפעלת הסגר ואף לא חרם, ומוסל את הטיעון כי יש הצדקה לנקוט אמצעים שביטיחו את בטחונה של מצרים וכיו"ב.

זאת ועוד: מאחר שלחופי המפרץ שוכנות ארבע מדינות (ישראל, מצרים, ירדן וערב הסעודית) חיוני כי גם ירדן וערב הסעודית תכרנה על יסוד חוזה במסקנות הפרחיקות לכת המתבקשות לגבי המפרץ והמיצרים.

בשל אפשרות התנכלות לשיט ע"י תימן ו/או הרפובליקה של דרום תימן צריכה הליגה הערבית או לפחות מדינות אלה עצמן, לקבל החלטות מתאימות שתשלמנה את ההסדרים בין ישראל לשלוש המדינות הערביות החופיות במפרץ אילת.

אחד מסעיפי ההסדר החוזי שבין ישראל לערבים בנושא השייט צריך להבטיח שתוף פעולה בנושאי בטיחות השיט באיזור שרם א-שייח', כגון: אחזקה משותפת של מיגדלור, מצופים, שירותי הצלה וכיו"ב. (הסדרים מעשיים שונים מסוג זה התאפשרו מדי פעם בתחומים שונים, במסגרת שה"נ. אין איפוא סיבה שלא יתבצעו במשטר של סיום מצב הלוחמה).

---

* המרשלד בדו"חו מ-24 בינואר 1957 הכיר אמנם כי החלטת מועבי"ט מספטמבר 1951 ואף משטר ש"נ אינם מצדיקים את הטענה בדבר זכויות לוחמה ובמיוחד לא במפרץ ובמיצרים אך ציין כי תפקיד כוח החירום הוא לסייע לקיים את השקט באזור ואין הוא יכול להיערך בצורה שתגן על "עמדה מיוחדת כל שהיא". משום כך גם דחה המרשלד את התביעה הישראלית שכוח החירום ישתמש בסירות לפטרול יפי שכן תפקיד כזה יהיה לדעתו מעבר ל"מניעת מעשי לוחמה" כהגדרת החלטת העצרת. ההחלטה בענין הפטרול הימי הרבה לדבריו מהסמכות שהיתה בידו. בתשובה לפנייתה של ישראל מ-4 בפברואר 1957 בה ביקשה ישראל הבהרות בקשר לתפקידי כוח החירום במפרץ ובמיצרים ציין המרשלד כי הבהרות כאלה תצרכנה "הסכמה מצרית". בסכומו של דבר, אם כי שאלת חופש השייט במיצרים היתה כמובן רלבנטית בהקשר של כוח החירום, הרי שתפקידי הכוח בהקשר זה לא הוגדרו כלל הגדר היטב לאור סירובה המוחלטת של מצרים.

3/..

<u>מסקנה ראשונה היא איפוא:</u> לא די בנוכחות בינלאומית בשרם א-שייח' (גם אם להלכה אין להרחיקה ללא אשור מועבי"ט או העצרת, ר' להלן) אלא אם כן חל שינוי עקרוני מוצהר ומחייב בעמדות הערביות בכל הנוגע למעמד המשפטי של המצרן והמיצרים ובכל הנוגע לשייט הישראלי שנכלל בהסדר בין הצדדים. עם זאת, לא די בשינוי עקרוני מוצהר ומחייב בעמדות הערביות ויש צורך גם במכניזם יעיל המופעל אוטומטית מכוח אירועים מסויימים כדי לקדם סכנת התכחשות ערבית להסדר במקרה של חילופי משטרים.

2. <u>ערובת ארבעת הגדולים:</u>

רעיון זה הוזכר ע"י ראסק בשיחתו אתך ב-22 באוקטובר (ר' נספח 2). מדבריו לא היה ברור באיזה שלב וצורה תנתן ערובה זו, להלכה קיימות שתי אפשרויות:

א) שהיא ניתנת לאחר שהושג הסדר בין מצרים ויתר המדינות התובעיות;

ב) שהיא ניתנת בעקבות הסדרי הצבה כוח חרום כשמצרים ויתר המדינות הערביות "משלימות" עם אלה מבלי לוותר על "זכויות עקרוניות".

נראה כי הערובה המרובעת היא חסרת ערך בשני המקרים גם יחד. במקרה הראשון חייב הסדר ישראלי-ערבי להיות מנוסח כך שהפרתו ע"י אחד הצדדים האפשר לצד הנפגע להגן על האינטרסים שלו. מתוך הנחה שהסדר כזה יקבל את אישורה של מועבי"ט לפי פרק 7 ממילא שאין צורך בערובת ארבעת הגדולים. במקרה השני - כאשר הסדורים שייעשו הם על כרעי תרנגולת, עלולה הערבות הבינלאומית לכבול את ידיה של ישראל במקרה של חסימת המיצרים או פגיעה באניות ישראליות. נתוח זה מבוסס על ההנחה שארבע המעצמות, גם אם הערובנה לסדורים שייעשו, לא תהיינה מוכנות לנקוט פעולה צבאית נגד המדינה המפרה ומספיק שאחת מהן תתנגד להפעלת כוח למטרה זו, וממילא שחוזרים אנו, בתנאים גרועים יותר, למצב דומה לזה ששרר במאי 1967.

מכאן שרעיון ערובת ארבע המעצמות אין בו כדי לשבות את לבה של ישראל. לעומת זה, הבנה בין הארבע כדי להבטיח קבלת החלטה במועבי"ט על יסוד פרק 7 תהיה התפתחות חשובה מבחינה נושא השייט הנדון כאן.

3. <u>כוח החרום ומועבי"ט:</u>

חשוב להדגיש כי במסמך המשפטי שמסר לנו רודג'ר דייביס ב-21 באוקטובר 1968 (תאריך המסמך עצמו הוא 12 באוקטובר 1968) (נספח 1), באה לידי בטוי גישה מבורכת. ראשית, מדובר שם על "קבלת הסכמה ואשור של מועבי"ט <u>להסדר הדדי</u> בין הצדדים עצמם, הווה אומר כי הסדר בין הצדדים עצמם חייב לקדום למה שיקרה במועבי"ט לאחר מכן. כן נאמר שם כי האשור של מועבי"ט הוא חיוני כדי להשתית את כושר הקיום (durability) של ההסדר על סעיף 25 של המגילה בדבר האופי המחייב של

החלטות מועבי"ט (פרק 7) ובכך לעקוף את הקושי של סעיף 49 של טיוטת האמנה על דיני האמנות, אשר הוכנה ע"י הועדה למשפט בינלאומי והאומרת:-

"A treaty is void if its conclusion has been procured by the threat or use of force in violation of the principles of the Charter of the United Nations."

המשפטנים האמריקנים סבורים כי הסדר ישיר גרידא בין ישראל למצרים וירדן (ועלינו לתבוע צירוף סעודיה) חשוף יותר לשימוש בסעיף 49 הנ"ל מאשר הסדר כזה לאחר שקיבל את ברכת מועבי"ט.

קבלת החלטה ע"י מועבי"ט במסגרת פרק 7 של המגילה הינה נחוצה או לפחות רצויה גם אילו אפשר יהיה להגיע להסדר עם מצרים המבטיח נוכחות ישראלית בשרם א-שייח'. ברם, אם נניח כי הסדר מוסכם עם מצרים שיבטיח נוכחות כזאת אינו מתקבל על הדעת הרי שהזדקקות להחלטת מועבי"ט כנ"ל וכמוצע במסמך המשפטי האמריקני חלה גם על הסדר המיועד להבטיח חופש שייט ללא נוכחות ישראלית. לגבי מצב קנייני כזה נכון לומר שקבלת החלטה מתאימה ע"י מועבי"ט המבוססת על פרק 7 של המגילה נותנת יתר תוקף להסדר ובכך מכבידה על הפרתו החד צדדית בהסתמך על סעיף 49 המסוכן של דיני האמנות (ראה לעיל). ברם, גם אם הסדר מפורש וברור כזה בנושא השייט, כמוצע ברישא (הוראה ערבית בשנוי הסטטוס המשפטי של המיצרים), ובזכות הבלתי מעורערת של ישראל לשייט חייב להיות מלווה ע"י הצבת כוח חרום, נשאלת השאלה מה יהיו תנאי המבחן (terms of reference). נראה כי יש צורך לעמוד על התנאים דלהלן:

א) ייקבע ברורות כי משימתו היא הגנת חופש השייט בהתאם להסדרים החוזיים שהושגו בין הצדדים עצמם אשר בהם נקבעו האופי הבינלאומי של המיצרים והמפרץ.

ב) תוקנה לו זכות ברורה להשתמש בכוח העומד לרשותו לביצוע משימתו או נגד נסיון סילוק הכוח.

ג) ייקבע מפורשות שמצרים ויתר המדינות החופיות אינן זכאיות לתבוע סילוק הכוח ואם בכל זאת תישמע תביעה מעין זו יהיה סילוקו מותנה בהסכמה ישראלית ובהסכמת מועבי"ט, על יסוד החלטה מפורשת.

ד) ייקבע לכוח מימדים אשר יקנו לו כושר פעולה יעילה כנגד כל התנכלות. הווה אומר שאם יצטרך להיערך ולהתפרס בשורה של מאחזים בגזרת המפרץ ולבצע מסרולים וכיו"ב יוכל הוא לעשות זאת על נקלה.

ה) יש להבטיח שהיחידות הלאומיות שתרכבנה את הכוח תבחרנה כך שהסכון כי הן תושפענה משיקולים דוגמת אלה שהביאו להוצאת הכוחות ההודיים והיוגוסלביים במאי 1967 יהיה קטן ככל האפשר (לא כאן המקום לדון כיצד ניתן להבטיח ענין זה).

ו) יש להבטיח את אוטומטיות פעולתו של כוח האו"ם במקרה של הפרעת לשייט מכל צד שהוא, ע"י פקודת קבע מתאימה שמסמיך ומחייב את מפקד הכוח לפעול לסילוק ההפרעה (הכוונה כאן לבודד את הכוח מלחצים מדיניים כלשהם שיופעלו על מזכירות האו"ם.

ז) זכותה של ישראל לנקוט בפעולה צבאית בהתאם לסעיף 51 של המגילה, באם ישותק הכח או יורחק, תוכר בהסדרים שבין ישראל למדינות הערביות ותאושר ע"י החלטת מועבי"ט.

בתשובה ישירה לשאלות במזכרך ניתן לומר כלהלן: הסדר ישיר בין ישראל למדינות הערביות המקבל תוקף נוסף ע"י החלטת מועבי"ט על יסוד פרק 7 של המגילה צריך להלכה (דהיינו מבחינה משפטית) להספיק כדי לאפשר לכוח האו"ם להחזיק מעמד נגד צו פינוי ע"י מצרים.

באשר לשאלה אם תתקשה מצרים להשיג רוב בעצרת או במועבי"ט לטובת נטישת המיצרים ע"י כוח בינלאומי, ניתן לומר כי יש סכוי סביר כי בעצרת יושג שליש חוסם נגד החלטה כזו. אשר להרכב במועבי"ט, קשה לצפות מראש, ברם קיים סכוי כי גם שם יהיה קשה למצרים להשיג רוב קולות. עם זאת אין להוציא מכלל אפשרות כי יווצר רוב בעד סילוק הכוח בעוד שאין בטחון שארה"ב או בריטניה תפלנה וטו במקרה זה (אלא אם כן תתחייבנה לכך מראש). כן יש להביא בחשבון אפשרות כי מועבי"ט לא תיתבע להחליט בדבר סילוק הכוח הבינלאומי אלא יהיה עליה לדון בשאלה אם להפעילו ואם לתגברו מול המעלמות מצרית מקיומו או פעולה לסילוקו הפיזי. במקרה כזה מספיק וטו סובייטי אחד כדי לשתק את מועבי"ט.

יתר-על-כן, במקרה שמצרים תנסה לגרש את הכוח גירוש פיזי יש להניח כי כוח האו"ם לא יתנגד בנשק אלא אם כן תפורש מראש זכותו וחובתו ואם יובטח כי יהיה הוא מצוייד וחזק די הצרך כדי להשיב מלחמה נגד נסיון סילוק בכוח.

<u>מסקנה שניה היא על-כן:</u> <u>להלכה ולהלכה בלבד</u> נראה כי אפשר להכביד ביותר על התמוטטות המשטר שיכון במיצרים ובמפרץ בעזרת ההסדרים הישירים ובעזרת כוח האו"ם במפורש דלעיל, אך למעשה תמארנה פרצות רציניות.

פרצות אלה יכולות, בין השאר, להגרם ביום מן הימים גם בגין הבעיה התקציבית הקשורה במימון כוח בינלאומי רב מימדים כזה. שאלה אחרת וקשה למצוא לה פתרון מבחינה משפטית היא השאלה כיצד להבטיח כי הרכב הכוח ישמש ערובה לדביקותו במשימותיו בשעת מבחן.

ולבסוף, התנאים שהוגדרו בתזכיר זה כתנאי מינימום ישראליים הם ללא ספק כרגע הרבה מעבר למה שמהווה את ויתורי המכסימום של קע"ם.

6/..

תנני להודות לחברים ש. הלל, ה. פירון, מ. אליצור, א. גורדון וי. סילבירסקי על תרומתם לגיבוש הניתוח דלעיל.

ב ב ר כ ה,

מרדכי גזית

הנספחים:

1. המסמך המשפטי של מחמ"ד מ-12 באוקטובר 1968
2. קטע משיחת שה"ח אבן עם ראסק מ-24 אוקטובר 1968
3. שבע הנקודות של מחמ"ד מ-14 נובמבר 1968
4. קטע משיחת שה"ח אבן עם או תאנט מ-10 נובמבר 1968

העתק: המנכ"ל
מר ש. הלל, סמנכ"ל
מר ה. פירון, היועץ המשפטי
מר מ. אליצור, מנהל מצפ"א
מר א. גורדון, מאו"ם ב'

סודי ביותר

ירושלים, י"א בכסלו תשכ"ט
2 בדצמבר 1968

אל : שר החוץ

מאת: מרדכי גזית

הנדון: **שיט במיצרי טיראן**

להלן בקצרה המסקנות:

1) בלי נכונות מצרית, ויתר המדינות השוכנות לאורך המפרץ, לחתום על הסדר חוזי עם ישראל שבו יכירו הערבים בשנוי מעמדו המשפטי של המפרץ והמיצרים ובזכויות השיט של ישראל, אין טעם להקים כוח בינלאומי כמוצע ע"י האמריקנים.

2) כוח בינלאומי שיוקם לאחר שיתמלא הנאמר בסעיף הקודם, יוקם על יסוד החלטת מועבי"ם מושתת על פרק 7 של המגילה. ההחלטה תברך על המוסכם בין ישראל לערבים.

3) ערובות בינלאומיות כנזכר ע"י ראסק אינן נראות כרצויות לישראל בהקשר הנדון. אמנם לא ידועות לנו פרטי מחשבותיו של ראסק אך המסקנה הכללית השלילית נראית נכונה בכל מקרה.

4) גם אם תשיג ישראל את כל המוצע בתזכיר המב"ב, עדיין תשארנה פרצות רצינירות והפנוי הישראלי בדרום סיני ומזרחו יהיה כרוך בסכונים שקשה לחזותם מראש ונעדרים אמצעים יעילים למנוע את התממשותם של סכונים אלה ביום מן הימים.

ב ב ר כ ה,

מרדכי גזית

העתק: המנכ"ל
מר ש. הלל, סמנכ"ל
היועץ המשפטי
מנהל מצפ"א
ס/מנהל מאו"ם ב'

משרד החוץ

24.11.68

סיווג

מזכר

אל: מ. גזית	אל:
מאת: שר החוץ	מאת:

הנדון: <u>שייט במיצרי טיראן</u>

נחוצה חקירה מדוקדקה של הנוסחה האמריקנית בדבר אפשרות של הבטחת השייט ע"י כח בינלאומי שמצרים לא תוכל להשיג את עקירתו.

יש להעמיד כמה קושיות לדיון. היש כח כזה שהיה מחזיק מעמד נגד צו פינוי מצד מצרים? מה היה קורה אילו מצרים גירשה אותו גירוש פיסי כפי שעשתה במקרהו של אונף? ההתקשה מצרים להשיג רוב בעצרת או מועצת הבטחון לטובת נטישת המיצרים ע"י כח בינלאומי?

יש לערוך את הבירור באופן אוביקטיבי בלי להביא בחשבון את הספקנות היסודית שקבעתי לראסק.

בברכה,

העתקים: מנכ"ל
מר מ. ביתן
מר ש. הלל
יועץ משפטי
מאו"ם

לשמוש בתוך המשרד ב

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

נספח 3

סודי ביותר

מס' 255

אל : המשרד ירושלים
מאת: ממישראל ביר ירדק

חוזר : 142000 נובמבר 68
הודפס: 150900

ב ה ו ל

יראל.

שהח, מנכל, קרמיי העתק רבין (הרעבר).

בשיחה בשאלת הפליטים שאלני הירם באפם אם שמתי לב ל-7 הנקודות שהעלה קצבבך בשיחתו עם רבין(הדגים חשיבותו וביקש להזדר עליהן בפני במקרה ולא נרשמו כולן. לאחר תאום עם שגורשיבגטון, קיימתי שיחה מלפרבית עם באפם בה השתתף גם סיסקו. בקשר להדגיש ההקשר בר הו\לו הנקודות בשיחה בורשיבגטון. ארהב מפרשת החלטת נובמבר

AS REQUIRI_NG IMPLEMENTATION THROUGH AGREEMENT
AND WILL NOT PRESS ANYBODY FOR WITHDRAWAL LEAVING
EVERYTHING ELSE INTHE AIR.

דיאד לחץ בעניין הנסיגה וראסק שאלו-נסיגה לאן, והשיב בעצמו שהנסיגה עלולה להיות אך ורק לשלום. כלומר עליבו לפרט טבע הנקודות בהקשר לשלום. להלן הנקודות:

1. ISRAEL WITHDRAWAL FROM U.A.R TERRITORY.
2. FORMAL TERMINATION STATE OF WAR.
3. OPEN SUEZ CANAL TO ALL FLAG-SHIPS (WHICH FLOWS FROM END STATE OF WAR).
4. SOLUTION OF REFUGEE PROBLEM BASED ON THEIR INDIVIDUAL DESIRES IN PRIVATE POLL.
5. INTERNATIONAL PRESENCE IN SHARM-EL-SHEKH WHICH COULD NOT BE REMOVED WITHOUT CONSENT, OF SECURITY COUNCIL OR ASSEMBLY,
6. GENERAL UNDERSTANDING ON LEVAL OF ARMS IN AREA (ALTHOUGH THIS POINT NOT REQUIRED IN FIRST INSTANCE)

../2

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

7. UAR SHOULD SIGN SOMETHING IN WRITING TO WHICH ISRAEL ALSO A SIGNATORS.

סיסקו הוסיף שבוושינגטון עובד אתנו קצת גם על ירושלים ושזו שאלה נפרדת. כמו כן עזה מהווה ענין לטיפול נפרד. יותר על כן דובר גם על RECTIFICATION ו- MINOR ADJUSTMENTS, הדגיש שארהב מודאגת מאחר ובמשך 18 החדשים שחלפו הודיעה וושינגטון שמבחינתה אין בעיות טריטוריאליות לגבי קעם. ארהב סבורה ששיקול הבטחון מוצדק והם ענין בנקודה זו כמו בענין השלום. עכשיו נתגלה להם שאנו מעניקים שיקול הבטחון משמעות של הוספת שטחים. ארהב רואה בזה שינוי עמדה מצדנו. הדבר האחרון שארהב מעוניינת בו הוא שתווצר DIVERGENCE בין עמדתה לבין עמדת ישראל. ברם דבר זה יקרה אם כוון מדיניות ישראל יהיה לרכישת שטחים . הבעתי תקוה שענינים אלה באים בגדר חילופי דעות עמנו בלבד. סיסקו הגיב שטבע הנקודות שימשו כבר נושא לשיחות עם קעם וברית"מ. התרעמתי על כך שהדבר נעשה לפני שנמסר על הנקודות והבענו דעתנו עליהן. סיסקו העיר שאין בהם חידוש לגבי עמדת ארהב ובאפן הוסיף שלמעשה ראסק הביע עמדה זהה כאשר הסתייג מדברי שהח על שארם א-שייך. מפני כן הבינותי מבאפם שהשקפת ארהב כנ"ל נמסרה גם לבריטים.

תקוע

שהח רוהמ מנכל
טב/קל

__נספח 4__

שיחת א. אבן עם אר תאנט מה-10 בנובמבר 1968:

תאנט שאל אם בהפגיותינו להסדר אנו לוקחים בחשבון אפשרות הצבת כוח או"ם באיזור. שה"ח אמר כי כוח או"ם אינו מעשי. בהפסקת האש הסכימו הצדדים על הצבת משקיפים אך ורק הצדדים יוכלו לקבוע אם יהיה צורך כזה. המזכ"ל התעניין בשרם א-שייח' ושה"ח הדגיש רגישות המקום ממנו התפתחו שתי המלחמות האחרונות והזכרון המזעזע של אי יעילות כוח או"ם. אנו נחרדים מאפשרות שנעמוד בפני מלחמה שלישית על המיצרים ועל כן נתבע המשך קיומנו שם.

המזכ"ל ניסה להסביר כי תיתכן הצבת כוחות לפי החלטת מועבי"ם דבר אשר יצריך החלטה מועבי"ם לפנויים אולם הסכים עם טיעון שה"ח שהרכב מועבי"ם מאפשר להשיג לערבים החלטה הרצויה להם.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

very slim.

Eban: We cant give the Egyptians any maps. We can only give them an idea of our views on the demilitarization of Sinai and the need for Israeli presence at Sharm e Sheikh.

Rusk: What about a four-power guarantee for the Straits?

Eban: This would globalize the dispute and give the Russians statutory rights in Tiran.

Rabin: Do you want another Berlin at Sharm e Sheikh?

Rusk: We are not plugging for this. But we must realize that the Soviets are in the Middle East. They are in Egypt, they are in Syria, they are in the Mediterranean. They have 3000 technicians and advisors in Egypt alone.

Eban: We would like to talk to the Egyptians about Sharm e Sheikh. However unlike elsewhere we have no channels to them. In the meantime we will reply to Riad, and not necessarily in his own language.

Rusk: Have you had any contact with the Russians?

Eban: Not really. The Yugoslavs have sought us out.

Rusk: The Yugoslavs have an influence in Cairo?

Eban: They have no influence there because they have no relations with us.

Rusk: I look forward to seeing you on your return from Israel. I hope you will be able to give me some word on the N.P.T. then.

מרדכי גזית 24/10/68

עמוד 2

קטע משיחת אבן-רוסק ב-24 אוקטובר 1968 (ארכיון גנזך המדינה)

מסמך 1 האמריקני להסכם מוגש: אבן-רסק אוקטובר 1968

October 12, 1968

Security Council Ratification of Arab-Israeli Agreement

Discussion

We have been examining ways of obtaining Security Council endorsement and ratification of a contractual arrangement among the parties which satisfied the requirement of para. 3 of the Security Council Resolution of November 22, 1967.

There are two reasons for regarding this step as of fundamental importance: Article 49 of the Draft Articles on the Law of Treaties, which we regard as very dangerous, and the desirability of invoking Article 25 of the Charter to make the agreement absolutely binding.

Once agreement among the parties has been reached, and recorded, tthe next steps could follow this form:

The plan -- which could be called a plan for implementing the Security Council Resolution -- could be reported to the Security Council by Jarring, on behalf of the parties.

Then a Security Council Resolution could be passed containing the formal acceptances of the parties, the terms of the agreement, and explicitly making them measures decided under Chapter VII.

The Proposal

The United Arab Republic, Israel, and Jordan accept specifi… peace terms. The peace would then be characterized as a plan to implement the November 22 Security Council Resolution. The acceptances could be addressed either to Ambassador Jarring or to the President of the Security Council.

Following on this agreement a Security Council Resolution would be passed which contains the acceptances of the parties, repeats the terms of the agreement, and explicitly makes them measures decided under Chapter VII.

The Advantages

1. A Security Council Resolution decided under Chapter VII comes under Article 25 and legally binds all United Nations members.

2. Written acceptance by the parties of the terms of the agreement would provide the political commitment which is part of Israel's demand for a "contractual arrangement."

3. A binding Security Council decision is less open to legal attack than a bilateral or multilateral agreement between the parties standing alone which the Arabs might at some time denounce as imposed upon them by force and therefore "unjust." The Arabs could invoke Article 49 of the Draft Articles on the Law of Treaties to justify such a step. The Article provides: ["A treaty is void if its conclusion has been procured by the threat or use of force in violation of the principles of the Charter of the United Nations."]

A draft Security Council Resolution is attached.

Attachment.

סודי   17.9.68

שר החוץ

היועץ המשפטי

הנדון: **<u>ש ל ו ם</u>**

בהמשך למזכרי אליך מ-31.7.68

בהתאם לבקשתך נפגשתי בלונדון בשבוע שעבר עם אלי לאוטרפכט וקיימתי איתו שיחות ממושכות ויסודיות בפרובלמטיקה של השלום, עליה עמדת במזכרך מ-29.7.68. במזכרי הנ"ל ציינתי שאם כי אנו רשאים לבטל לעומת המצרים את התיזה המסורתית שלהם לפיה מצב של מלחמה יכול להסתיים רק ע"י חוזה-שלום, הרי שמשפטנים רבים גורסים ששלום נקבע בעיקר ע"י כוונת הצדדים ושצורת עשיית השלום היא ענין משני. השיחה עם לאוטרפכט שיכנעה אותי שאומנם גישתי היסודית היתה נכונה.

מתברר שגם לאוטרפכט בדעה ששלום איננו חייב להעשות על-ידי חוזה-שלום ממש. (אגב, לאוטרפכט הוא מאותם המשפטנים הסבורים שממילא מצב של מלחמה איננו אפשרי מבחינה משפטית-טכנית לאור ההתחייבויות הנובעות ממגילת האו"ם, כלומר הוא דבק ברעיון הדומה לזה שבו דגלה ממשלתנו עד מלחמת ה-6 ביוני. נראה שגישתו הכללית הזאת של לאוטרפכט נודעת לה השפעה מסויימת על דעתו בענייננו). לאוטרפכט הסכים גם שאנו נוהגים נכונה להיזהר שלא להיזקק להגדרות כלליות-דוקטרינאליות של מהות יחסינו עם הערבים, ושלצרכים שלנו מספיק להראות שמצרים, ומדינות ערב אחרות רואות עצמן במצב של מלחמה, ושמצב זה מוכרח לבוא על פתרונו בצורה מתאימה, כולל פתרון כל נושאי הסכסוך העיקריים. (מכאן גם החשיבות של הנצול נגד מצרים של עמדתה המסורתית).

לדעת לאוטרפכט שלום הוא, איפוא, ענין מהותי והצורה של עשיתו איננה קובעת אלא במידה שהצורה שעליה עומד אחד הצדדים מגלה חוסר רצון כנה לעשות שלום. במידה שהצורה מגלה הסתייגות אחד הצדדים מרצון לכרות שלום, הרי הדבר הוא רליבנטי בהחלט להערכה המשפטית של המעשה. (זוהי כמובן נקודה חשובה מאד). אם קיים רצון כנה לשלום, הרי רצון כזה יכול לבוא לידי ספוקו המשפטי-הפורמלי ע"י הסכם של משפט אחד אשר יקבע כי הצדדים מסיימים מצב המלחמה ויחיו מעתה במצב של שלום. כאשר הרצון הזה קיים יגרסו משפטנים בינ"ל רבים שניתן במצבים מסויימים להביא לידי הבעתו המשפטית-הפורמלית של אותו הרצון אף ע"י הצהרות מקבילות בתנאי שתהיינה ברורות ותשקפנה, מעל לכל ספק, הכוונה לעשות שלום. במילים אחרות מצב של מלחמה ניתן לסיים או ע"י חוזה-שלום או בדרכים אחרות, כגון ע"י חוזה שאין קוראים לו חוזה-שלום (למשל ההצהרה הסובייטית-היפאנית) או אף ע"י הצהרה או הצהרות <u>בתנאי</u> שההצהרות או המסמכים (instruments) הללו ישקפו כוונה ברורה להשכנת שלום. אם אין, איפוא, מדובר בחוזה-שלום צריך לבוא במקומו <u>אקט</u> אחר בעל אותה המגמה הברורה.

2/..

ברצוני להעיר כאן שייתכן ובמאבקנו המדיני ניתן לנצל יותר רעיון זה: בנוסף על עמידתנו על חוזה-שלום ניתן לטעון במידה רבה של שכנוע ש"האקרובטיקה" המצרית בענין הצהרות למועבי"ם וכו' משקפת משרש חוסר כוונתם המפורשה והאלמנטרית לעשות שלום עם ישראל. דוקא השאלות אשר הועברו למצרים, והתשובות שקבלת עליהן פותחות פתח נוח לגישה המכוונת להראות שאמנם זוהי עמדתם של המצרים. לאי-רצון של מצרים להגיע לשלום נודעת חשיבות משפטית. התרשמתי שאמנם גישה זו משתקפת בתזכיר שנתת לאריגב בסוף אוגוסט. לעומת זאת אני מציע להיזהר ולא להרבות בטיעון לפיו הצהרות של צדדים במועבי"ם אינן יכולות להוות התחייבויות קונטרקטואליות בין הצדדים, כי המשפט הבינלאומי מכיר באפשרות של התקשרות משפטית באמצעות הצהרות וכדומה.

לאוטרפכט הדגיש שלו הבעיה שבפנינו היתה למצוא דרכים להקל על הרגישויות ועל היוקרה הערביות בהנחה שהערבים היו מוכנים לבוא לידי שלום בר-קיימא אף תוך עמידה על סרוב לחתום חוזה-שלום פורמלי אתנו, הרי ניתן היה למצוא דרכים משפטיות-טכניות הנחוצות. לאוטרפכט מודע היה מכך שכתוצאה מעמידתנו על עקרון חוזה-השלום אנו עלולים לקבל בעולם דמות של נוקשות. בהקשר זה הוא עמד על כך שבעצם כל הסכמים של הסיכסוכים המזוינים המרכזיים אשר ארעו מאז יסוד האו"ם באו על סיומם השלם או החלקי, באמצעים שלא היו מבחינה פורמלית חוזי-שלום. כך הוזכר סכסוך קוריאה, הסדרי ז'נבה בדבר דרום-מזרח אסיה, והסדר טשקנט בענין סיכסוך הודו-פקיסטאן. (ברצוני להפנות תשומת לבך שבסיכסוך האחרון אמר נשיא פקיסטאן אחרי פלישת ההודים "We are at war". הודו לעומת זאת לא ראתה עצמה במצב של מלחמה וגם לא ראתה בהצהרתו הנ"ל של נשיא פקיסטאן מ-6.9.65 הצהרת מלחמה ממש. הסיכסוך נסתיים, כזכור בהצהרת טשקנט (העתקה רצ"ב) ואשר הביעה כוונת הצדדים לחזור ליחסי שלום נורמליים. נראה שמסיבות שונות החליטו גם הודו וגם פקיסטאן להבליע את השאלה של קיום או אי-קיום מצב המלחמה ולהחזיר את המצב לקדמו ע"י הצהרת טשקנט אשר כללה הסכם על נורמליזציה של המצב, כולל החזרת קשרים דיפלומטיים, כלכליים ומסחריים, הגבלת הפעולה עויינת, ואף נסיגה לקווים הקודמים. אף מהצהרה זאת נכרת הכוונה לעשיית שלום).

לאוטרפכט אמר שמבחינה טכנית ומבחינת יחסי הציבור שלנו היה ממליץ על גמישות בענין צורת השלום. לדבריו, לו ניתן היה להגיע להסכמים על העניינים המהותיים השנויים במחלוקת, כגון גבולות, שיט, פליטים וכו' הרי אפשר להביא לקשר משפטי Legal nexus בין הצהרות מוסכמות מראש של הצדדים במועבי"ם (או אפילו שלא במועבי"ם). (הדבר מעורר כמובן בעיות משפטיות-טכניות, אך אין טעם להתייחס אליהן בתזכירי זה). הוא התלבט בשאלה כיצד לקדם גמישות שלנו, למשל ע"י נכונות לייחד לטפול מוקדם ונפרד בנושא מסויים. לדעתו יכול היה להיודע

3/..

בתנאים מסויימים אופי משפטי מחייב אף למסמך החתום על ידי כל צד עם יארינג, הסברתי לאורתפכם את כל הסכנות הנשקפות הן מטיפול נפרד בבעיות והן ברעיון שבמקום חוזה דו-צדדי סמש יבוצו הצהרות. העמדתי את לאורתפכם על נסיוננו בעבר עם מצרים, ועל כך שעצם הסירוב של מצרים לשאת ולתת אתנו, לחתום אתנו על חוזה-שלום, או מיסמך דומה, מוכיח משקפים רצון להשעות את העולם ולהפלם מעשיית שלום-אמת. אף אם ראייתנו את העמדה המצרית היא נכונה, מציע לנו לאורתפכם להתרכז בנסיון לנבח את המצרים במשחקם הם. הערתי ללאורתפכם שהציבור שלנו אינו גורם עמדות התקפות אך ורק כלפי חוץ.

מהשיחה התברר פעם נוספת מה ששמעתי כבר בתזכירי אליך מה-31.7.68 לאמור: "אשר לתוכן ההסכם או לחוזה השלום יש להעיר כי זה ענין לפיקוח מדיני בכל מקרה ומקרה ואין לקבוע מסמרות". ברור לגמרי ששלום אינו חייב מבחינה משפטית להסדיר את כל היחסים שבין הצדדים. למשל השלום אינו מוכרח לכלול הוראה כגון יחסים דיפלומטיים, או יחסי מסחר, ואף לא הוראה מפורשת בענין הכרה. לעומת זאת קיימות שתי נקודות שלדעת לאורתפכם ולדעתי ניתן לנצל מבחינתנו:

א. כפי שציינתי בתזכירי הקודם, מכיון שבינינו לבין הערבים לא שרר מעולם יחסי שלום הרי שאין מתעוררת השאלה של החזרת המצב לקדמותו ע"י ההסדר ותביעתנו שההסדר יהיה כולל ומקיף יש בה תוקף רב.

ב. ניתן לטעון ששלום בעל משמעות, שלום-אמת, הוא שלום אשר מסדיר את הסיכסוכים הרציניים והאמיתיים שבין המדינות. אם מצב "המלחמה" השורר בין שתי מדינות בעולם הוא אך ורק ענין של הצהרות שבע"פ, ללא מעשים, וללא סיכסוכים של ממש הרי מצב זה ניתן גם ליישב ע"י הצהרות מילוליים, (כפי שארע למשל לגבי מלחמה ושלום שבין גרמניה לבין מספר מדינות באמל"ט אשר הכריזו אמנם מלחמה על גרמניה ותו-לא). אך בינינו לבין הערבים המצב שונה. כאן ניתן לטעון שהמלחמה משקפת ושעל כן שלום חייב לכלול פתרון של אותן Contentions issues

ה- והצהרות מילוליות ודאי ודאי אינן מספיקות Contentions issues

לשם כך. על כן השוואה של היחסים העתידיים בינינו לבין קע"ם ליחסים שבין ארה"ב ופורטוגוליה המיצובית אינה תופסת כלל.

כל הנ"ל איננו אלא חומר פנימי לשיקולך. כל עוד המצב המדיני מחייב זאת אין משתמעת מהנ"ל מסקנה מבצעית. אך יש לזכור שמשפטן בינלאומי יכול להציע צורות של עשיית השלום השונות מחוזה-שלום. אך כאן חוזרים לעיקר: ללא <u>נכונה מצרית כנה לעשות שלום</u>, נסיונותנו, אף אם תביא ליתרונות טקטיים, או ליתרונות בדעת הקהל לא תקדם אותנו לקראת השלום המיוחל.

4/..

להבדיל מהנ"ל קיים כמובן גם הסיפור הנפרד של ההתנצחות עם מצרים בהקשר שליחות יארינג ואולי בעתיד בפורום אחר. כידוע לך הציגו המצרים בפני יארינג רשימה של מקרים שנסתיימו שלא ע"י חוזי-שלום. לאוטרפכט מכין עתה תזכיר שבו ינסה לסתור "תקדימים" אלה. אני מקוה לקבל תזכיר זה בקרוב ולהעבירו אליך. לגבי השימוש בתזכיר, או בחומר שבו אני מציע שנוועץ בבוא העת במר הלל, כי החומר ידוע ממקורות כמוסים.

בברכה,

ח. מירון

העתק: המנכ"ל
מר א. לוריא, משנה למנכ"ל
מר מ. קומיי
מר ש. הלל, סמנכ"ל

"There is no problem between us which cannot be solved peacefully and honourably. We should address ourselves to them in all earnestness. This is how we must begin if peace is what we seek, remembering always that no one nation can lay down the terms of peace. The terms of peace are equality and justice. Those are the terms which nations must learn to respect and obey."

President Ayub Khan and Mr. Shastri had an hour's private meeting during the morning of Jan. 5, while the two Foreign Ministers—Sardar Swaran Singh and Mr. Bhutto—met in the afternoon. Mr. Kosygin also had separate meetings with the President of Pakistan and the Prime Minister of India during the day, accompanied by Mr. Gromyko. The Pakistan delegation spokesman, Mr. Altaf Gauhar, said that the two leaders had discussed the "principles of the agenda," whilst Mr. Jha, of the Indian delegation, spoke of the "very correct, cautious, and constructive role" that was being played by Mr. Kosygin.

There was no meeting between Mr. Shastri and President Ayub Khan on Jan. 6, but Mr. Kosygin had a three-hour meeting with the President of Pakistan during the morning, a 3½-hours' meeting with Mr. Shastri during the afternoon, and a second lengthy conference with President Ayub Khan in the evening. In a statement to the Pakistan delegation, President Ayub Khan said that he had been deeply impressed by the "sympathy, patience, and understanding" shown by Mr. Kosygin. An Indian delegation spokesman again paid tribute to the Soviet Prime Minister's "helpful role, understanding and appreciation," while emphasizing that Mr. Kosygin had "at no stage" made any proposals.

Press reports from Tashkent indicated that the Kashmir problem was the main reason why there had been no direct talks between Mr. Shastri and President Ayub Khan during the day, and why—in the words of *The Guardian* Correspondent—"the burden of bridging the gap between the Indian and Pakistani positions was falling on Mr. Kosygin." Whereas the Pakistani side were understood to be insisting on the inclusion of Kashmir as a "basic" issue in the agenda of the summit talks, the Indian side were understood to have opposed this as calculated to prejudice any hopes of a successful outcome to the conference, though apparently prepared to agree that Kashmir should figure in private talks between the Indian and Pakistani leaders.

Mr. Shastri and President Ayub Khan had a 50-minute meeting during the morning of Jan. 7, without aides, followed by a luncheon meeting between Mr. Shastri and Mr. Kosygin. The President of Pakistan and the Prime Minister of India had another talk the same evening but did not meet the following day, Jan. 8, when the only contact between the two delegations was a meeting between Sardar Swaran Singh and Mr. Bhutto. The Indian Foreign Minister also had a meeting with Mr. Gromyko. Both the Indian and the Pakistani official spokesmen (Mr. Jha and Mr. Gauhar) confirmed that the talks on Jan. 8 were dominated by the formulation of a joint communiqué; it was also reported that Pakistan had agreed, in order to facilitate discussion, to an examination of the Kashmir question without an official agenda—thus meeting the Indian view that no such agenda was required, since President Ayub Khan and Mr. Shastri could discuss any subject in private talks.

January 9, the penultimate day of the Tashkent summit meeting, was dominated by strenuous and—as transpired—successful efforts by Mr. Kosygin to reach agreement with the Indian and Pakistani leaders on the wording of the joint communiqué, especially with regard to Kashmir and the proposed no-war declaration. During the day the Soviet Prime Minister had a 2½-hours' meeting with Mr. Shastri in the morning; two meetings with President Ayub Khan in the afternoon, one of 2½ hours and one of 45 minutes; an evening session with Mr. Shastri lasting almost three hours, before dining with President Ayub Khan; and finally a last meeting with Mr. Shastri at the end of the day.

As stated above, the summit meeting ended successfully on Jan. 10 with the signing by President Ayub Khan and Mr. Shastri of a nine-point declaration—known officially as the Tashkent Declaration—under which India and Pakistan pledged themselves *inter alia* to restore "normal and peaceful relations" between the two countries; to withdraw their armed forces, not later than Feb. 25, 1966, to the positions they held before Aug. 5, 1965 (the outbreak of the Indo-Pakistan hostilities); to repatriate captured prisoners of war; to restore diplomatic relations between the two countries, as well as economic and trade relations, communications, and cultural exchanges; to end hostile propaganda; and to deal with the question of refugees and illegal immigrants.

The Tashkent Declaration was signed in the Uzbekistan Government House in the presence of Mr. Kosygin, Mr. Gromyko, Marshal Malinovsky, and Madame Yadgar Nasirud-dinova, President of the Uzbekistan Soviet Republic. At the request of President Ayub Khan and of Mr. Shastri, Mr. Kosygin opened the proceedings and was a witness of the Tashkent Declaration, the text of which is as follows:

"The Prime Minister of India and the President of Pakistan, having met at Tashkent and having discussed the existing relations between India and Pakistan, hereby declare their firm resolve to restore normal and peaceful relations between their countries and to promote understanding and friendly relations between their peoples. They consider the attainment of these objectives of vital importance for the welfare of the 600,000,000 people of India and Pakistan.

"(1) The Prime Minister of India and the President of Pakistan agree that both sides will exert all efforts to create good-neighbourly relations between India and Pakistan in accordance with the U.N. Charter.

"They reaffirm their obligation under the Charter not to have recourse to force and to settle their disputes through peaceful means. They considered that the interests of peace in their region and particularly in the Indo-Pakistan sub-continent and, indeed, the interests of the peoples of India and Pakistan, were not served by the continuance of tension between the two countries.

"It was against this background that Jammu and Kashmir was discussed, and each of the sides set forth its respective position.

"(2) The Prime Minister of India and the President of Pakistan have agreed that all armed personnel of the two countries shall be withdrawn not later than Feb. 25, 1966, to the positions they held prior to Aug. 5, 1965, and both sides shall observe the cease-fire terms on the cease-fire line.

"(3) The Prime Minister of India and the President of Pakistan have agreed that relations between India and Pakistan shall be based on the principle of non-interference in the internal affairs of each other.

"(4) The Prime Minister of India and the President of Pakistan have agreed that both sides will discourage any propaganda directed against the other country, and will encourage propaganda which promotes the development of friendly relations between the two countries.

"(5) The Prime Minister of India and the President of Pakistan have agreed that the High Commissioner of India to Pakistan and the High Commissioner of Pakistan to India will return to their posts, and that the normal functioning of diplomatic missions of both countries will be restored. Both Governments shall observe the Vienna Convention of 1961 on diplomatic intercourse.

"(6) The Prime Minister of India and the President of Pakistan have agreed to consider measures towards the restoration of economic and trade relations, communications, as well as cultural exchanges between India and Pakistan, and to take measures to implement the existing agreements between India and Pakistan.

"(7) The Prime Minister of India and the President of Pakistan have agreed that they will give instructions to their respective authorities to carry out the repatriation of prisoners of war.

"(8) The Prime Minister of India and the President of Pakistan have agreed that both sides will continue the discussion of questions relating to the problems of refugees and evictions of illegal immigrants. They also agreed that both sides will create conditions which will prevent the exodus of people. They further agreed to discuss the return of property and assets taken over by either side in connexion with the conflict.

"(9) The Prime Minister of India and the President of Pakistan have agreed that the sides will continue meetings both at the highest and at other levels on matters of direct concern to both countries. Both sides have recognized the need to set up joint Indo-Pakistan bodies which will report to their Governments in order to decide what further steps should be taken.

"The Prime Minister of India and the President of Pakistan record their feelings of deep appreciation and gratitude to the leaders of the Soviet Union, the Soviet Government, and personally to the Chairman of the Council of Ministers of the U.S.S.R., for their constructive, friendly, and noble part in bringing about the present meeting, which has resulted in mutually satisfactory results.

"They also express to the Government and the friendly people of Uzbekistan their sincere gratitude for their overwhelming reception and generous hospitality.

"They invite the Chairman of the Council of Ministers of the U.S.S.R. to witness this declaration."

[In the Indian document of the Tashkent Declaration the relevant paragraphs began "The Prime Minister of India and the President of Pakistan," as above; in the Pakistan document these paragraphs began "The President of Pakistan and the Prime Minister of India." Otherwise the texts were identical.]

In a brief speech after the signing ceremony Mr. Kosygin congratulated President Ayub Khan and Mr. Shastri and expressed the hope that the Tashkent Declaration would be

משרד החוץ

מזכר

סיווג

אל: המנכ"ל

מאת: מ. גזית

אל:

מאת:

שר ח"ד
אוכניה שלום

הנדון: ההצעה המצ"ב

1. בעצם הרעיון אין חידוש.

2. הוצאתו לרשות הרבים איננה באה בחשבון (על כל פנים לא מישראל תוכל לעשות זאת) בטרם התברר שאפסו הסכויים להדברות עם חוסיין.

3. לא תתכן מדינה פלשתינאית שאין בירתה ירושלים. זהו תנאי בל יעבור פלשתינאי.

4. ספק אם מעשי לחשוב שישראל תסכים כי הנשיא של הקונפדרציה יהיה לא יהודי.

5. אני מבחין בסתירה: מצד אחד מדובר על "מוסדות בטחון עצמאיים" לכל אחת מן המדינות המהוות את הקונפדרציה אבל מיד לאחר מכן נאמר "האחריות הבטחונית לקהילית פלסטין - הופקד בידי צה"ל".

דעתי היא איפוא, שתכנית הקונפדרציה כפי שהתווה משה לשם איננה מתאימה. צריך תכונת רופפת יותר. פחות "פדרטיבית" ויותר "קונפדרטיבית".

ב ב ר כ ה,

תאריך	חתימה	תאריך	חתימה
16.7.68	מ. גזית		

[illegible]

[illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]: __[illegible]__

1. [illegible] __[illegible]__ [illegible].

2. [illegible].

3. [illegible] __[illegible]__. [illegible].

4. [illegible].

5. [illegible].

[illegible] __[illegible]__ [illegible]. [illegible] "__[illegible]__" [illegible] "__[illegible]__".

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

משרד החוץ

מזכר

סיווג

אל: המנכ"ל

מאת: מ. גזית

אל: להדפיס

מאת:

שינויי הערכת המצב

1. בעצם הענין אין חידוש.
2. הוצאתו לרשות הרבים אינה באה בחשבון לעת עתה פנים לא מאוחר מהם לעשות צעדים בטרם הוברר שאפסו הסיכויים להסדר עם חוסין
3. לא תהיה מדינה פלשתינאית שאין בירתה ירושלים. זהו תנאי של ציבור פלשתינאי.
4. ספק הוא אם ישנה משמעות שישראל תסכים כי הנשיא של הנוסחה הזאת יהא לא יהודי.

תאריך | חתימה

תאריך | חתימה

3.68 - 500x100

5. אני מבחין בסתירה: מצד אחד מדובר
על מוסכמה "ביטחון עצמאי" לכל אחת
מן "המדינות המהוות את הקונפדרציה.
אבל מיד לאחר מכן נאמר, האחריות
הביטחונית לקהילית פלסטין-ירדן
בידי צבא.

נראה לנו אפוא שתנאי הקונפדרציה כדי
שהיא ראויה לשם אינם מתאימים.
צריך מתכונת רופפת יותר. פחות
"פדרטיבית" ויותר "קונפדרטיבית"

דבר

צבא

15/2

תאריך 15.7

מזכר

סוג

אל מר מ. גליק

מאת לשכת הרמטכ"ל

הנדון

מואי אלון מה כתב
הרמטכ"ל

בברכה
[illegible]

2.67 500/100

PERMANENT MISSION OF ISRAEL
TO THE UNITED NATIONS
המשלחת הקבועה
של ישראל לאומות המאוחדות

15 EAST 70TH STREET
NEW YORK, N. Y. 10021
TRAFALGAR 9-3611

2 ביולי 1968

ס ו ד י

לנמען בלבד

אל : המנכ"ל, המשרד, ירושלים

מאת: משה לשם, נאו"ם, ניו-יורק

מר כספרל היקר,

פעמיים קבלנו מכתב חוזר המעודד את עובדי המשרד להביא בפניך רעיונות לא-אורתודוכסיים. אני נאחז בהצעה זו כדי להפנות תשומת לבך לרעיון של הקמת קונפדרציה משולשת בין ישראל, הגדמ"ע ועבר הירדן, שדמותה מתוארת בקווים כלליים בנייר המצורף.

אינני בטוח אם אמנם הרעיון כה בלתי-אורתודוכסי. הלא שר החוץ הכריז לא פעם כי הפתרון יהיה בקונפדרציה. אלא שאני סבור כי עלינו לצאת בפומבי -ובתנופה הסברתית נמרצת - למען הקמתה, אפילו אין לצפות להסכמה ירדנית לקונפדרציה.

נדמה לי שלצעד זה יש מספר יתרונות. הוא קונסטרוקטיבי וחיובי, לעומת עמדתנו המתפרשת, לצערנו, כאימוביליזם נוקשה. הוא עוקף את כל הסבך של ביצוע החלטת מועבי"ט לגבי ירדן, אם לא לגבי מצרים. הוא מעמיד את הערבים במצב התגוננות הסברתית שהרי יהיה עליהם להסביר מדוע הם מתנגדים לדו-קיום השומר על ערביותם ואפילו על הישות הפלשתינאית. (היום אנו במצב התגוננות הסברתית המשפיע על מצבנו באו"ם). יתכן ויש בהצעה אפילו כדי לחזק את המגמות ה"פלסטינאיות" של ערבי הגדמ"ע.

הרעיון הקונפדרציה יתקבל על דעת האפריקנים כפתרון צודק שאינו סותר ברוחו את החלטות האו"ם. אפשר היה להפעיל אישים אפריקנים כגון דיאורי האמאני למען ביצועו. זה היה מחזיר לזירה אפריקנית יוזמה ישראלית מדינית שמזמן שככה. פעולה בזירה אפריקנית ועל ידי אישים אפריקנים תתן אותותיה באו"ם ויש בה כדי לבלום מגמות של כפית פתרון.

2/...

PERMANENT MISSION OF ISRAEL
TO THE UNITED NATIONS
המשלחת הקבועה
של ישראל לאומות המאוחדות

15 EAST 70TH STREET
NEW YORK, N. Y. 10021
TRAFALGAR 9-3611

נכון אמנם כי בבואי להציע את רעיונותי אני מודרך על ידי הצורך למצוא מכשיר הסברתי-מדיני שיפעל לשיפור מצבנו בדעת הקהל העולמית כפי שהיא משתקפת באו"ם. אבל נדמה לי כי אילו הגיע הענין לידי דיון מעשי, אין בהצעה פגיעה באינטרס הבטחוני של המדינה.

מובן שכל סעיף התוכנית טעון פירוט והסבר, אבל בשלב זה מספיק להתוות את הקווים הכלליים.

ולבסוף עוד מחשבה - אסור לנו לדבר על ביצוע חד-צדדי של התוכנית במקרה של סירוב ירדני, כי זה יכניס אותנו לחברה רעה של דרא"פ המקימה בנטוסטאנים, כביכול בהסכמת האוכלוסיה.

אשמח לשמוע דעתך, ביהוד אם היא חיובית.

בברכה,

משה לשם

נה/

קונפדרציה ים-תיכונית

1. תוקם קונפדרציה של שלוש מדינות:

מדינת ישראל – בגבולותיה שלפני ה-5 ביוני + תיקונים. הבירה: ירושלים.
קהילית פלסטין – הגדמ"ע ורצועת עזה. הבירה: שכם.
ממלכת ירדן – עבר הירדן. הבירה: עמאן.

2. לכל חברה בקונפדרציה יהיו מוסדות מדיניים נפרדים וזכות למדיניות חוץ עצמאית וכן למדיניות בטחון עצמאית, פרט לאיסור השתייכות לאמנה צבאית או לארגון רב-לאומי בעל אופי צבאי או הכולל סעיפים בטחוניים. האחריות הבטחונית לקהילית פלסטין – כולל פיקוח על כניסת זרים – תופקד בידי צה"ל ל-25 שנה.

3. יהיה מעבר חופשי לאזרחי הקונפדרציה, אולם ישיבת קבע של אזרח חברה אחת בשטח של חברה אחרת מותנה במתן רשות מצד החברה שבשטחה מבקש אזרח הקונפדרציה לשבת, להוציא מכלל זה אלה היושבים בשטח חברה אחת ביום ייסוד הקונפדרציה, אשר יקבלו זכות ישיבת קבע אוטומטית. תהיה זכות אופציה לפליטי הגדמ"ע ורצועת עזה היושבים בעבר הירדן לקבל אזרחות פלסטין. אופציה זו תהיה פתוחה אף בפני ערביי ישראל, כולל הערבים תושבי ירושלים. בין שלושת חלקי הקונפדרציה יהיה איחוד מכס מלא ומעבר סחורות חופשי.

4. בראש הקונפדרציה יעמוד נשיא. כל שנה יכהן ראש אחת המדינות החברות כנשיא הקונפדרציה. הסדר יקבע על פי פור. ירושלים תשמש גם בירה לקונפדרציה ומוסדותיה ישכנו בה. הוקם מועצת הקונפדרציה ובה מספר שווה של סנטורים מכל אחד משלושת חלקי הקונפדרציה. תפקיד המועצה יהיה לפעול לתיאום ואיחוד השרותים, החקיקה והמדיניות בין שלוש החברות בקונפדרציה. כן תפעל המועצה לעבור תכניות פיתוח משותפות. להחלטות המועצה לא יהיה תוקף אלא אם כן יתקבלו כחוק בבתי המחוקקים של החברות בקונפדרציה בנפרד ויהיו בתוקף רק באותן החברות שקבלו אותן.

5. יוקם בית משפט חוקתי של הקונפדרציה שישמור על כך כי לא יחוקקו חוקים הנוגדים את חוקת הקונפדרציה. בית משפט זה יורכב משני שופטים מישראל ושופט אחד מירדן ופלסטין.

6. הקונפדרציה תשמור על ייצוג חיצוני נפרד אלא אם כן תחלטנה חברה או שתיים בנפרד על איחוד הייצוג.

7. מדינות אחרות של אזור ים התיכון יכולות להצטרף לקונפדרציה. קבלתן מותנית בהסכמת שלוש החברות המייסדות גם יחד.

סודי

ירושלים, יח' בתמוז תשכ"ח
14 ביולי 1968

א ל : מר משה לשם, נאו"ם, ניו יורק

מאת : המנהל הכללי

משה היקר,

אני מודה לך מאד על מכתבך מה-2/7 בצרוף מזכרך. אני מברך על יוזמתך המחשבתית שאני מוצא בה ענין רב. גם אני חשבתי בכיוון זה ודיברתי על פתרון על-פי מתקונת בנלוכס. הצעתך המפורטת עונה על הרבה מהבעיות אשר מתעוררות בקשר להקמת קונפדרציה, אך גם משאירות מספר בעיות מרכזיות פתוחות.

אני העברתי את הצעתך לשה"ח, לגדית ולהלל על-מנת לדון בה אתם. גם נחשוב איך אפשר להפוך אותה למטבע הסברתי, אך כמובן לא נוכל להוציא הצעה זו לשוק ההסברתי לפני שהגענו להחלטה מדינית עקרונית על הצעה זו. אודיעך על התפתחות הענין ואמשיך להתיעץ אתך בהצעתך.

נכון שדרושה לנו איזה המצאה כדי להעסיק את האמריקנים ולהסך אותם מהשפעות ערביות. אך הפתרון המדיני הוא כה חשוב וכה רציני שעלינו להזהר מטיפול הכסיסי בו בלבד ולהפקיד בעיות אשר ברומו של עולמנו בידי גורמים שאין לנו שליטה בהם.

במיטב הברכות,

גדעון רפאל

14.7.68

סודי-ביותר

אישי

שר החוץ

מרדכי גזית

הנידון: **ירושלים ושרם-אל-שייך**

מכתבך מ-17 ביוני 1968

ימים אחדים לאחר קבלת מכתבך בנדון מסרתי לך סכום ראשון (נספח ד׳) שהיה מבוסס בעיקר על מה שהיה ידוע לי בטרם התחלתי בבירורים.

כפי שניתן לראות מהתזכיר שחיברתי (נספח א) לאחר שיחות אחדות, וכן מדיוני הוועדה שהרכבתי אד-הוק לא עלה בידי לערער את ההנחות עליהן מבוסס הסכום הראשון.

האישים אתם נפגשתי הם:

1. ראש עירית ירושלים, מר ת. קולק
2. ד"ר י. הרצוג
3. אל"מ ש. גזית
4. רס"ן ד. פרחי
5. משה ששון

בוועדה שהרכבתי השתתפו ה"ה מ. בנבנשתי, הממונה על ענייני ירושלים המזרחית בעירית ירושלים, ש. הלל, ת. מירון, מ. פרגאי, צ. קידר. הוועדה קיימה שלוש ישיבות. הפרוטוקולים מצ"ב (נספח א׳).

לא הכנסתי את אנשי שיחי ואת חברי הוועדה בסוד מכתבך אלי.

הערה:
כתבתי לשגרירנו בוושינגטון וביקשתיו לנסח את ראייתו בנושא סיני אך עד עכשיו לא נעניתי.

ב ב ר כ ה,

מרדכי גזית

סודי ביותר - אישי

סודי-כמוס

סווג

משרד החוץ

17.6.68

מזכר

אל: מר מ. גזית	אל:
מאת: שר החוץ	מאת:

אבקשך לתת את דעתך על שתי בעיות אלו העשויות להיות מכריעות בתיכנון השלום:

(1) <u>ירושלים</u>: מכוי וגמור אתנו להבטיח את שלמות העיר בריבונותנו ואת מעמדה כבירת ישראל. השאלה היא - מהו המאמץ המכסימלי שאפשר לעשות כדי לספק אינטרסים לא-ישראליים (ובמיוחד ירדניים) במקרה של חוזה שלום? מעמד להרם-אל שריף? זכות לערביי ירושלים לשמור על נתינותם? כביש לעולי רגל בשליטה או ריבונות של ירדן? יצירת מרחב גדול "ירושלים רבתי" שיכלול בית-לחם ורמאללה על-מנת שחלק מ"ירושלים רבתי" מחוץ לתחום שסיפחנו יימצא בשליטה ירדנית (הרעיון האחרון הועלה ע"י שר הבטחון וטרם נבדק).

(2) <u>שרם אל שייך</u>: נניח כי ייקבע גבול שלום עם מצרים על יסוד הגבול הבינלאומי הקודם והבעייה הנשארת להסדר היא שרם אל שייך וחופש השייט במיצרים. האפשר להבטיח חופש שייט בלי נוכחות צבאית ישראלית? אם יש הכרח בנוכחות זאת מה הן המסקנות לגבי הקשר עם שרם אל שייך? האמנם יש הכרח בנוכחות בשטחים ניכרים בסיני כדי להחזיק בשרם אל שייך? היש אפשרות של נוכחות צבאית שתכלול את ישראל - יחד עם המדינות החופיות או הימיות? מה אפשר ללמוד מתקדימים בינלאומיים אחרים?

אינני רוצה, כמובן, שקיומן של שאלות אלו מפי יוודע, קרי, יפורסם, יש לגשת לחקירתן ברוח עניינית ואובייקטיבית במסגרת תיכנון אפשרויות השלום.

בברכה,

11.67 300x100 ה

לשמוש במשרד בלבד

ירושלים, י"ח בתמוז תשכ"ח
14 ביולי 1968

אל : שר החוץ
המנכ"ל

מאת: מרדכי גזית

הנני ממליץ כי בנוסף למזכר על ירושלים המתוייק בראש התיק מקרא גם את נספח ד' שחיברתיו על יסוד מה שהיה ידוע לי <u>לפני</u> שנפגשתי עם אנשים שונים <u>ולפני</u> שקיימתי את ישיבות הועדה.

מאכזב לכאורה <u>שאין</u> באפשרותי להציע פתרונות קלים. אך מחובתי היה לומר את הדברים כפי שהם נראו לי לאחר עיון.

ב ב ר כ ה,

מרדכי גזית

נספח ד'   סודי ביותר

פטרולים מעורבים

ירדן

הסכם לעריכת פטרולים משותפים (פברואר 1950) קבע הסדרים לפטרול משותף בשורת גזרות והוא בוצע באחדות מהן.

הפטרול נפסק ב-28 אוגוסט 1950 בעקבות תקרית מקוש חמורה (4 הרוגים, 4 פצועים).

מצרים

בשיחות עם המצרים (הקוע-גוהר) יוני-אוגוסט 1955 תבעו המצרים כי כסעיף ראשון על סדר היום של השיחות, הדון הצעתם בדבר פטרול משותף.
השיחות נכשלו.

ר' נספחים

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

4/4

HASHEMITE JORDAN KINGDOM - ISRAEL
MIXED ARMISTICE COMMISSION

Mandelbaum Gate,

14th August, 1950.

MIXED PATROLS

DECISION MADE AT THE MAC FOR THE MIXED PATROLS ALONG THE ISRAELI-HJK DEMARCATION LINE

1. Patrol # 1: Sh Mash Hur (MR 1555.0846). Patrols to be on horseback.

Patrol # 2: Kilo 69 of the Hebron-Beersheba Road. Patrols to be on horseback.

Patrol # 3: Kh. Al Burj (MR 1407.0947). Patrols to be on horseback.

Patrol # 4: Sh Madh Kur (MR. 1502.1175). Patrols to be on horseback.

Patrol # 5: Near the school of Beit Safafa. Patrols on foot.

Patrol # 6: On the road block in the Latrun No-Man's-Land. This patrol will cover the area of the Latrun No-Man's-Land and go up along the single demarcatio[n] north of the Latrun area, as far as Kafr Qasim.

Patrol # 7: On the Kafr Saba road at Qalqiliya (MR.1462.1769). Israeli party by jeep; HJK party on horseback This patrol will cover the area from Kafr Qasi[m] to the Falama Road.

Patrol # 8: Fardisiya (MR. 1515.1874). HJK party will be on horseback; Israeli party by jeep. This patrol will cover the area between the Falama road and the Deir Al Ghusun Road.

Patrol # 9: Near Kh. Ar Rujum (MR. 1540.1985). Patrol to be on horseback. This patrol will cover the area from the Deir Al Ghusun road to Kh Al Mahwa.

Patrol # 10: will meet at Ummal Fahm demarcation line and will cover the area between Baqa al Gharbiya and Zububa. The patrol will be on horseback.

Patrol # 11: will meet at Arabuna demarcation line and will cover the area between Zububa and the Jordan river. This patrol will also be on horseback.
The patrols will be referred to by the above-mentioned numbers.

2. Police forces can be assigned the duty for mixed patrols.

3. The patrols will start operating on August at 0800Z. The subsequent dates of meetings of patrols will be fixed at this meeting.

4. The local commanders will accompany the mixed patrols in their respective sectors on the first day or on one of the following days.

5. Both parties of the mixed patrols will keep as close as possible to the demarcation line.

6. As far as possible the same patrol commanders will be assigned to the mixed patrols. In case a new commanding NCO is assigned to the patrol duty, he will be briefed as much as possible in his task, by accompanying a previous patrol.

7. The members of the patrols will carry white armbands.

8. Duties of the patrols:

(a) When cattle of one party is seen across the demarcation line in the other party's territory, 5% of the cattle will be confiscated immediately in favour of the party in whose territory the cattle has crossed. The patrol comma[nder] will assume this duty.

(b) When personnel from one party are seen across the demarcation line:

(i) They will be sent back to their territory if they are unarmed. Legal action will be taken against them by their national courts.

(ii) If they are armed they will be taken prisoner on the side of the line in which they are arrested and legal action will be taken against them by the justice of the nation in which they are arrested.

(c) For the Latrun area:

(i) All people taken in No-Man's-Land will be returned to their nation, whether they are armed or not, and legal action will be taken against them by their national courts.

(ii) The rule of confiscation of 5% of the cattle will apply in favour of the other party.

(d) The mixed patrols will also check the markings of the demarcation line and improve them where needed.

9. Use of arms by the Mixed Patrols

(a) The use of arms will be avoided.

(b) Unarmed people will be challenged verbally three times; afterwards warning shots over their heads will be fired only. The same rules applies to armed people who do not intend to use, or do not use, their arms. No direct use of arms will be made on people running away.

(c) Armed people will also be challenged verbally three times. Only when they are preparing to use, or are using, their arms, will they be engaged by the patrol.

10. Armament of the mixed patrols

The patrol commanders will be armed with a sten gun. The other men will be armed with rifles only.

דו"ח המשלחת הישראלית בועדת שביתת הנשק
עם מצרים.

ביום 22 מרץ 1950, בשעה 1500, נערכה פגישת היכרות בין מוכתרים יהודים לאורך קו הגבול בית-חנון - רפיח ובין השייכים של הכפרים שמעבר השני של הגבול.

נוכחו מן הצבא המצרי שלשה חברי ועדת שביתת הנשק: קול. ריאז, מיג'ור גוהר וקפיטן שוקרי. מהצד הישראלי נוכחו: אלוף משנה ריין, רב סרן ירוחם כהן וסרן חגי איבראל.

סוכם להקים 4 תחנות תצפית קבועות לאורך הגבול המורכבות מ-4 חיילים ישראליים, ו-4 חיילים מצרים, שאליהן אפשר יהיה לפנות באופן רתוף בקשר לכל תלונה שתארע בשטח.

כמו"כ סוכם שתושבי הכפר אל-חוזייעה יוכלו להשתמש בבאר-המים הנמצאת כ-300 מטר מזרחה מקו הגבול. את הרשיון הזה יוכל הצד הישראלי לבטל תוך הודעה של 3 ימים.

כן ימשיכו המצרים בפעולת הסברה בין ערביי המקום לשמור על קו הגבול ולהמנע מפעולות איבה.

הפגישה התנהלה באוירה ידידותית ונסתיימה בשעה 1700.

ירוחם כהן - רב סרן
יו"ר המשלחת הישראלית בועדת
שביתת הנשק עם מצרים.

יכ/אס

אגף המטה הכללי
קצין מטה לועדת שביתת הנשק

באייר תשי"ב
ס' למאי – 1952
ט/467 –

קצין מטה לועדות שביתת הנשק.
אגם/מטן.
פקוד הדרום/מודיעין.
מר דסני.
משלחת ישראל בו.ש.נ. עם מצרים.

הנדון: דו"ח פגישה עם המצרים בק"מ 95 ב – 8.5.52.

נוכחים: או"ם: מיג'ור מיבצ'ר. אמפירן פרודהום.

מצרים: לפ. קול. טלה גוהר. קפ. חפן סברי.

ישראל: רב סרן יהושן נבחיים, סרן גבריאל גוינברגר.

אג'נדה של הפגישה:

א. תשובת ישראלים להצעות המצריות שהוגשו בפגישת הועדה בביצנה ב – 4.5.52.
ב. תגובת ישראלים לארגון נקודות מזוהמות כפי שהוצעו ע"י המצרים בפגישה ב – 4.5.52.

1. בפגישה ב – 4.5.52 הגישו הנציגים המצרים הצעות מסוימות לשביעת הסכמנות ובכדי להוריד את המתיחות באזור קו שביתת הנשק. הצעות אלה כבר דונו כנזה מה בשעת הישיבה והצעה המתוקנת (נספח א') נתקבלה ע"י שני הצדדים לשם דיון ולמען השגת אישור לקבלתה הסופית. בשעת הישיבה ב-4.5.52 הגישו המצרים גם הצעת פשרה (נספח ב'), אשר אנו דחינו מיד. לאחר דיון נוסף הוצגו השינויים הבאים להצעה בנספח א' בפגישה זו (ראה נספח ב').

בצד הישראלי:

סעיף א': "להפסיק לירות על קו הגבול" שונה ל"להפסיק לירות מעבר לגבול". דבר זה כמובן הנאי של הסכם שביה"ב הכללי ולא גורם לקונצסיות כיוהדות מצדנו. אבי סעיף שנתקבלתם אפילו באופן פרופורציוני את שנוי זה, המצרים מטילים את כל הגמתם בהסכם, אשר היא לאפשר התנגבות וקציר בלתי חוקי, בלי לסכן במדה רבה את חיי העוברים.

סעיף ב': בוטל. לאחר שזאת בעיה פנימית של ישראל ולא נוגעת לועדה.

סעיף ג': דרשנו להוסיף "במקרה שביצעו פעולות פליליות, הם יוחזרו לאחר ריצוי עונשם".

סעיף ד': נתקבל.

סעיף ה': שונה כדלקמן: "השלטונות הישראלים ימנעו כעבר קו שביה"ב על ידי ישראליים.

הסעיף על החזרת רכוש גנוב הוצא מהברך על פעולת מזוהמת והוכנס לסעיפי על התחיבויות של כל צד.

בצד המצרי:

סעיף א': אנו דרשנו להוסיף "במתן ערבויים לאנשים הנתפסים בזמן חדירתם לישראל".
בפגישה ב-4.5.52, הודיעו המצרים כי באם אנו נוציא את הסעיף על שמירת הישובים מצדנו, הם ירצו להוציא את הסעיף על בית הדין המיוחד. לאחר שבינן כה אין לנו מקום על ענין זה, לא נראה לי צורך לעמוד על הכנסתו להסכם ושאיבני רואה סכנה בויתור על נקודה זו. על כל מבים הודיעו על המקוה של בית דין זה בועדה, בלי כל קשר להסכם המוצע.

סעיף ב': החלק השני שונה כדלקמן: "ושמנע את המעבר הבלתי ליגלי של קו קו שביתת הנשק ע"י ערבים.

סעיף ג': נתקבל.

סעיף ד': על החזרת רכוש גנוב, נתקבל.

פעולה משותפת: הורגשו התנאים הישראליים לבצוע הנקודות המשותפות (ראה נספח ה'). הנציגות המצרית עשתה את כל המאמצים לדחות את התנאים והשתדלו להפעיל את הנקודות המשותפות באותם הקווים שבהם הם פעלו לפני שנה או יותר. נקטנו עמדה תקיפה ותבענו שהמצרים אינם כנים ברצונם לשתף פעולה למניעת הסתננות. הצענו שהאפשרות היחידה של הנקודות המשותפות לעבודה יעילה, היא לפעול בתנאים שלנו ושאין אנו מוכנים לקבל דרך אחרת. לאחר הפסקות אחדות במהלך הפגישה ולאחר דיון ארוך ביניהם הציעו המצרים את השנויים כדלקמן: כל שינויים אלה מחוץ לראשון, דחינו מידית ושוב טענו שמצרים אינם כנים ברצונם לשתף פעולה.

לסעיף 2 של נספח ד; הם בקשו שנוסף לחייל המצרי, יוכלו לשתף שוטר פלשתינאי בנקודה המשותפת, אשר בתפקידו יהיה לבצע את המאסר של המסתננים. לא התנגדנו לזאת בתנאי שהמספר הכללי של נציגיהם לא ישתנה (דבר זה עלול לגרום לבעיות בטחוניות נוספות, לאחר שיש להעריך ששוטרים אלה יבינו עברית, מצד שני מבחינת המודיעין, המגע עם פלשתינאים עלול להיות רצוי). את בקשתם של המצרים שהסידורים ינועו ברכב, דחיתי מהסיבה שבסידורים המשותפים הקודמים, שלש מכוניות ישראליות הועלו על מוקשים שהוטמנו ע"י הערבים בדרך למפגש הסידור.

לסעיף 3, המצרים דרשו שיירו יריות אזהרה במקום מתן אש על מסתננים, או שלפחות לפני מתן האש יירו יריות אזהרה. דחינו דרישה זו בטענה שהיא תקטין את יעילות הנקודה המשותפת. להפתעתנו, היו"ר הסכים לדעתנו בענין זה.

לסעיף 4, דרשו הנציגים המצריים שבקר וצאן לא יוחרמו, אלא יוחזרו ורק הרועים יבואו על ענשם. דרישה זו דחינו בטענה שהדרך היחידה להבהיר לאנשים אלה את העובדה שהם אינם רשאים לעבור את קו שביה"נ, היא לפגוע בהם קשה באופן קבוע. הוספנו שהתנגדות לסעיף זה, הגורם אוטומטית לבטול כל ההסכם, לאחר שאין אנו מוכנים לאמצעים בלתי שלבים. שוב הסכים היו"ר עם דעתנו, בהזכירו שמצב דומה קיים בקשר לעדרים העוברים את הגבול בין ארה"ב ומקסיקו. הנציגות המצרית טענה בסיכום שהתנאים שהגשנו דורשים דיון נוסף ואישור המטה ובקשו פגישה נוספת ביום שני 12.5.52.

סכום: לדעתי המצרים לא יהיו מוכנים לקבל את התנאים שבקשנו ובפגישה הבאה יגישו מצדם הצעה אלטרנטיבית. עלינו יהיה להשאר תקיפים לדרישותינו ולסרב לכל שנוי. במקרה ושלא בהתאם למצופה, המצרים יקבלו את דרישותינו ככתבן, דבר זה עדיין ישאיר לנו יד חפשית בטפול במסתננים בתוספת תמיכה מורלית של קיום הסכם על בסיס זה.

ר. ט.

/ת/ ירחבן מנהלים - רב סרן
בשם/קצין מטה לועדות שביתת הנשק.

TENTATIVE PROPOSALS

1. Israeli side.

(a) The Israel authorities will issue orders and take special measures to stop firing on the DL.

(b) They will guard their settlements effectively.

(c) Infiltrators arrested will be handed over to the proper authorities.

(d) They will report the occurrence of incidents without delay.

(e) The Israel authorities will stop (settlers) from crossing the DL.

2. Egyptian side.

(a) The Special Military Court will continue its action.

(b) The Egyptians will reinforce police forces on the DL, and prevent trespassing over the DL.

(c) Will report any incident immediately.

Mixed patrols be reinstated - details to be arranged in Sub Committee meeting Thursday 8th May 1952.
Return of stolen property as soon as possible when traced.

—

3 [illegible]

EGYPTIAN ALTERNATIVE PROPOSALS

(a) The Egyptians and Israelis will issue orders and take special measures to maintain peace along the DL.

(b) Infiltrators ill be handed over to the proper authorities without delay.

(c) Occasion of incidents will be reported as soon as possible.

(d) Stolen property will be returned when traced.

Mixed action —

Mixed patrol —

Sub committee attend meeting as soon as possible to discuss method of work and fix duty of mixed patrol.

—

SUGGESTIONS FOR MIXED POSTS

Mixed posts will be set up at the following points:

a) MR 1014 0993 Gaza-Beersheba Road
b) MR 0952 0939 Kh. Nahban
c) MR 0903 0875 Near Rujm Abu Hamash

1. The posts will meet every morning at 0300-Z hrs and will remain on the spot until 1700-Z hrs.

2. The posts will divide into 2 sections of 2 men from each side and will patrol the DL to a distance of 2-3 km N & S from the po[st].

3. In the case of Arabs seen on the Israeli side of the DL or vice versa the patrol will arrest them. Anyone resisting arrest or attempting to escape arrest even by recrossing the border will be fired on. Infiltrators arrested by the personnel of the mixed post will be handed over to the side they belong to for punishment.

4. All herds of cattle or livestock will be confiscated by the side in whose territory they are caught.

5. Each party to the mixed post will be responsible for ensuring the security and freedom from molestation of the other party, if threatened or attacked by soldiers or civilians of his side. Violations of this clause will lead to immediate cessation of the mixed posts.

6. This agreement will in no way interfere with the normal patrolling and security activities of the regular military forces of both sides.

Egyptian Counterproposals.
To Para 2 - Egyptian police in addition to soldiers. (We had no objection as long as total number remained same; movement of patrols to be in vehicles. (We objected as cars had previously been blown up by Arab laid mines)
To Para 3 - Suggest warning shots. (We objected; so did MAC Chairman)
To Para 4 - Confiscation of cattle should be returned. (We objected; so did the Chairman).

ANSWER Monday 12/5/52 1100 local time Kilo 95.

-

סודי ביותר

נספח ה'

נסיגת ישראל מסיני 1957 - הופעת מחמוד פאוזי

שה"ח המצרי, פאוזי, בעצרת הכללית 4.3.57 (ישיבה 667)

At our previous meeting I stated that the Assembly was unanimous in expecting full and honest implementation of its resolutions calling for immediate and unconditi onal withdrawal by Israel. I continue to submit to the Assembly that this position - which is the only position the Assembly can possibly take - remains intact and entire. Nothing said by anyone here or elsewhere could shake this fact or detract from its reality and its validity or could it affect the fulln ess and the lawfulness of Egypt's rights and those of the Arab people of the Gaza strip. This has always been and remains the stand of my Government.....

מסקנות

1. פאוזי נשא את דבריו בעצרת רק פעם אחת לגופו של הסכם "התקווה והצפיות".

2. הוא התעלם לגמרי מנושא חופש השיט. עקבה נזכרה על ידו רק אגב ציינו את מעשי הזוועה שהישראלים ביצעו בה ובעזה.

3. לא רק שלא התחייב פומבית לשום דבר אלא, להיפך, הוא הסתייג בצורה די מפורשת ממה שנראה כמוסכם.

הנ"ל מובא כאן כחומר סיעון חשוב לפסילת הסדרים שבמשתמע דוגמת הסדר הנסיגה מסיני 1957.

נספח ו'   סודי ביותר

תעלת סואץ - הנוסחה המדינית של 1956

(Insulation of the Canal from the politics of any nation)

1. ועידת לונדון בנושא תעלת סואץ 16-24.8.56.

18 מתוך 22 המדינות המשתתפות הסכימו על דרך להפעלת התעלה. אחד הסעיפים:

Insulation of that operation from the politics of any nation.

2. ההצעה הוגשה למצרים ב-3.9.56 ונדחתה ב-9.9.

3. באגרת ששלח יו"ר "ועדת סואץ", מנזיס, לנאצר ב-7.9.56 הוא ציין ג' בין שתי ההצעות החשובות של ועידת לונדון ~~את:~~ אחת מהן היא:

That the operation of the Canal should be insulated from the influence of the politics of any nation.

תשובתו של נאצר ב-9.9.56 בנושא זה היתה:

We believe that the real insulation of the Canal from politics would best be guaranted by a solemn and internationally binding commitment in the form of a reaffirmati on of a renewal of the 1888 convention, either of which, as we have already declared, is acceptable to us.

4. הנושא הועלה לדיון במועבי"ט (26.9-13.10.56), ובמהלך הויכוח נזכר העקרון הנ"ל שוב. (בהצעת החלטה צרפתית-בריטית מ-5.10.56 נכללה התיחסות ל"הצעות ה-18").

5. הצעת החלטה בריטית-צרפתית חדשה מ-13.10.56 כוללת בפרוש העקרון הנ"ל. ראה נספח מס' 1. (מצב)

6. שה"ח המצרי, פאוזי, הביע במועבי"ט הסכמתו לחלק הראשון של ההצעה הנ"ל, הכולל את העקרון הנ"ל, אך נתן לעקרון זה פרוש מצרי. ראה נספח מס' 2. (מצב)

7. <u>בהצבעה</u> שנערכה ב-13.10.56 התקבל פה אחד החלק הראשון של הצעת החלטה הבריטית-צרפתית מ-13.10. החלק השני נדחה עקב התנגדות בריה"מ. ראה נספח מס' 3.(מלבד)

8. <u>אידן</u> מציין בזכרונותיו כי קבלת החלק השני של ההצעה היתה הכרחית לשם בצועם של ששת העקרונות שבחלק הראשון הלכה למעשה. דחיתו של החלק השני הפכה אותם, איפוא, לעקרונות ערטילאיים ללא אפשרות מימוש. בין השאר הוא כותב (עמ' 504): We are left with six principles, and principles are aimless unless translated into action.

<u>מסקנות</u>

1. מאמצי 1956 מלמדים כי אפילו נוסחה רופפת כפי שהוצעה אז נדחתה למעשה על ידי המצרים.

2. שים ישראלי בסואץ יצטרך איפוא להיות מבוסס על הסדר מפורש עם מצרים ונוסחה מטושטשה כללית לא תועיל אלא אם כן היא מהווה כסות להסדר מחייב ובירור דו-צדדי.

הנושא: תעלת סואץ במועצה 56
נספח מס' 1

UNITED NATIONS

SECURITY COUNCIL

Distr.
GENERAL

S/3671
13 October 1956

ORIGINAL: ENGLISH/FRENCH

SITUATION CREATED BY THE UNILATERAL ACTION OF THE EGYPTIAN GOVERNMENT IN BRINGING TO AN END THE SYSTEM OF INTERNATIONAL OPERATION OF THE SUEZ CANAL, WHICH WAS CONFIRMED AND COMPLETED BY THE SUEZ CANAL CONVENTION OF 1888

France and United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland: joint draft resolution

The Security Council,

Noting the declarations made before it and the accounts of the development of the exploratory conversations on the Suez question given by the Secretary-General of the United Nations and the Foreign Ministers of Egypt, France and the United Kingdom;

(1 Agrees that any settlement of the Suez question should meet the following requirements:

(1) there should be free and open transit through the Canal without discrimination, overt or covert - this covers both political and technical aspects;

(2) the sovereignty of Egypt should be respected;

(3) the operation of the Canal should be insulated from the politics of any country;

(4) the manner of fixing tolls and charges should be decided by agreement between Egypt and the users;

(5) a fair proportion of the dues should be allotted to development;

(6) in case of disputes, unresolved affairs between the Suez Canal Company and the Egyptian Government should be settled by arbitration with suitable terms of reference and suitable provisions for the payment of sums found to be due;

(2 Considers that the proposals of the Eighteen Powers correspond to the requirements set out above and are suitably designed to bring about a settlement of the Suez Canal question by peaceful means in conformity with justice;

56-26911

Notes that the Egyptian Government, while declaring its readiness in the exploratory conversations to accept the principle of organized collaboration between an Egyptian Authority and the users, has not yet formulated sufficiently precise proposals to meet the requirements set out above;

Invites the Governments of Egypt, France and the United Kingdom to continue their interchanges and in this connexion invites the Egyptian Government to make known promptly its proposals for a system meeting the requirements set out above and providing guarantees to the users not less effective than those sought by the proposals of the Eighteen Powers;

Considers that pending the conclusion of an agreement for the definitive settlement of the regime of the Suez Canal on the basis of the requirements set out above, the Suez Canal Users' Association, which has been qualified to receive the dues payable by ships belonging to its members, and the competent Egyptian authorities, should co-operate to ensure the satisfactory operation of the Canal and free and open transit through the Canal in accordance with the 1888 Convention.

-----

visional system for the operation of the Canal which will prevent the occurrence of incidents, always a possibility when a final solution has not been found.

38. These are the various points we have embodied in the new joint draft resolution.

39. This draft can really be divided into two quite distinct parts. The first part states the principles agreed upon by the three Foreign Ministers in the office of the United Nations Secretary-General and should not, I think, give rise to any lengthy discussion. The second part concerns the application of these principles and, since no agreement has been reached on such application, this part naturally reproduces, very largely, the text of the original draft resolution [*S/3666*]; at the same time, it leaves the door open for any proposals the Egyptian Government may make and, in addition, sets out the modalities for the operation of a provisional system pending the final settlement of the Suez problem.

40. This is the spirit in which this new draft resolution has been presented. It in no way supersedes the original draft resolution, as Mr. Lloyd has rightly said. That draft remains in abeyance. What we are asking for the moment is that the Security Council should express it views on the draft resolution we have just submitted.

41. Mr. FAWZI (Egypt): My Government's views on all the matters raised in the draft resolution submitted to the Council today by France and the United Kingdom [*S/3671*], and in the statements to which we have just listened from the Foreign Ministers of France and the United Kingdom, are already well known to the Council. My comments on the draft resolution and on the two statements will therefore be brief.

42. The first part of the draft resolution, in which six basic principles are outlined, coincides with what was presented by the Secretary-General to the Council yesterday and was generally accepted. This acceptance represents our position today, just as it did yesterday. I hope that the Security Council will adopt the first part of the joint draft resolution.

43. I should like, however, to present some clarifications, specially as regards sub-paragraph (*c*) of paragraph 1 of the draft resolution, and some other parts.

44. Sub-paragraph (*c*) of paragraph 1 is aimed at providing for what it calls the insulation of the operation of the Canal from the politics of any country. It is my delegation's view that, to begin with, this expression is rather unfortunate as well as misleading, and allows scope for various and contradictory interpretations. We believe that the real insulation of the Canal from politics would best be guaranteed by a solemn and internationally binding commitment in the form of a reaffirmation or a renewal of the 1888 Convention—either of which, as we have already declared, is acceptable to the Government of Egypt.

45. In this connexion, I am pleased to be able to recall once more that, in my statement to the Security Council on 8 October [*736th meeting*] and on previous occasions, I expressed the willingness of the Government of Egypt to negotiate and to provide for: first, the establishment of a system of co-operation between the Egyptian authority operating the Suez Canal and

provisoire d'exploitation du canal, destiné à éviter des incidents toujours possibles lorsqu'une solution définitive n'a pas été trouvée.

38. Ce sont ces différentes indications que nous avons reprises dans le nouveau projet de résolution commun.

39. Ce projet comporte, en réalité, deux parties qui sont très distinctes. La première partie est l'énoncé des principes sur lesquels les trois ministres des affaires étrangères qui se sont réunis dans le bureau du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies se sont mis d'accord, énoncé qui, je pense, ne donnera pas lieu ici à une longue discussion. La deuxième partie concerne la mise en œuvre de ces principes et, évidemment, puisqu'un accord n'a pas été réalisé sur la mise en œuvre, il est normal que cette partie reprenne, dans une très large mesure, le texte du projet de résolution initial [*S/3666/Rev.1 et Corr.1*]; toutefois, il ouvre la porte à d'éventuelles propositions de la part du Gouvernement égyptien et précise, en outre, les modalités d'un régime provisoire destiné à attendre le moment où le problème de Suez sera définitivement réglé.

40. Tel est l'esprit dans lequel ce nouveau projet de résolution a été déposé. Il ne supprime pas, comme l'a dit fort justement M. Lloyd, le projet de résolution initial. Celui-ci reste en suspens. Mais nous demandons pour le moment, au Conseil de sécurité de se prononcer sur le projet de résolution que nous venons de lui soumettre.

41. M. FAWZI (Egypte) [*traduit de l'anglais*]: Le Conseil connaît déjà les vues de mon gouvernement sur toutes les questions traitées dans le projet de résolution que viennent de présenter la France et le Royaume-Uni [*S/3671 et Corr.1*] et dans les déclarations des Ministres des affaires étrangères de la France et du Royaume-Uni que nous venons d'entendre. Je ne commenterai donc que brièvement le projet en question et les deux déclarations.

42. La première partie du projet de résolution, qui énumère les six principes de base, coïncide avec l'exposé que le Secrétaire général a fait hier au Conseil et qui a rencontré l'agrément de tous. Nous sommes d'accord avec ces principes, aujourd'hui comme hier. J'espère que le Conseil adoptera la première partie du projet de résolution commun.

43. Je voudrais cependant donner quelques éclaircissements sur certains points, en particulier sur l'alinéa *c* du paragraphe 1, mais aussi sur d'autres parties.

44. L'alinéa *c* du paragraphe 1 se propose de soustraire le fonctionnement du canal à la politique de tous les pays. De l'avis de ma délégation, c'est là une expression plutôt malheureuse, qui risque d'induire en erreur et qui autorise diverses interprétations contradictoires. D'après nous, le meilleur moyen de soustraire la gestion du canal à la politique serait d'adopter un engagement international solennel et obligatoire sous la forme soit d'une réaffirmation, soit d'une revision de la Convention de 1888, l'une ou l'autre étant également acceptable pour l'Egypte, comme nous l'avons déjà déclaré.

45. A cet égard, je suis heureux de pouvoir rappeler, une fois de plus, que le 8 octobre [*736ème séance*], au Conseil de sécurité, et antérieurement, en d'autres occasions, le Gouvernement de l'Egypte s'est déclaré prêt à négocier et à prévoir, premièrement, l'établissement d'un système de coopération entre l'office égyptien de gestion du canal de Suez et les usagers du canal,

the users of the Canal, taking into full consideration the sovereignty and the rights of Egypt and the interests of the users of the Canal; secondly, the establishment of a system for the tolls and charges which guarantees for the users of the Canal fair treatment free from exploitation; and, thirdly, a reasonable percentage of the revenues of the Canal, to be allotted especially for improvements.

46. It is not my intention to reveal in this open meeting of the Council the details of what took place during the six meetings held between the Foreign Ministers of France, the United Kingdom and Egypt in the presence of the Secretary-General of the United Nations, unless I am permitted and desired to do so by the Council. It may, however, be permissible and to some extent useful for the purposes of the present debate if I mention, without going into any details, the fact that, at the fifth of those meetings, on 12 October, I handed to my colleagues of the United Kingdom and France and to the Secretary-General of the United Nations notes outlining the proposals of the Egyptian Government in relation to two important matters, namely, the question of tolls and charges and the recourse to be taken in case of the violation of the convention or the code of navigation of the Suez Canal. I also handed to them a draft of heads of agreement relating to the various aspects of the Suez Canal question.

47. The members of the Security Council will recall that in my previous submission, on 8 October, I stated, on behalf of my Government, that it would be ready to pay compensation to the shareholders of the former Suez Canal Company according to the average value of the shares during the five years preceding its nationalization, and that if no agreement could be reached on this, the Government of Egypt would agree to arbitration, and that was in addition to the offer previously made by the Government of Egypt to pay, if it was so desired, according to the rate in the Paris Bourse on the day before nationalization, namely, on 25 July, 1956.

48. I take it, therefore, that the Council is fully aware of the readiness of Egypt to negotiate a peaceful, satisfactory and adequate settlement of the Suez Canal question as a whole and in its various aspects, and that it has put forward concrete proposals with this in view.

49. This, I submit, is the logical and practical way in which the Suez Canal question can be dealt with and in which the Suez Canal itself can be insulated from politics, whereas such an approach as that outlined in the second part of the joint draft resolution would do exactly the contrary and would throw the Suez Canal violently into the fray of the politics not only of one nation, but of a great number of nations.

50. As to the second part of the draft resolution which begins with paragraph 2, I trust that the trend expressed in it will not end by proving that the words spoken yesterday by President Eisenhower were not justified and by dashing to pieces the hopes of the people of the world for a just, equitable and wise solution of this question of the Suez Canal. I trust that the Council will not adopt this part of the draft resolution. The world was indeed happy to share the gratification of President Eisenhower yesterday when he opened his televised conference by saying:

système tenant pleinement compte de la souveraineté et des droits de l'Egypte et des intérêts des usagers du canal; deuxièmement, l'établissement d'un régime de péages et de frais qui garantisse aux usagers du canal un traitement équitable, sans aucune exploitation; troisièmement, le prélèvement d'un pourcentage raisonnable des recettes du canal qui serait spécialement réservé aux améliorations.

46. Je n'ai pas l'intention de révéler en cette séance publique du Conseil les détails de ce qui s'est passé au cours des six réunions qu'ont eues entre eux les Ministres des affaires étrangères de la France, du Royaume-Uni et de l'Egypte, en présence du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, à moins que le Conseil ne m'y autorise ou ne m'y invite. Il est néanmoins permis, et il peut être utile au présent débat, de mentionner, sans plus de détails, qu'à la cinquième de ces réunions, tenue le 12 octobre, j'ai remis aux Ministres du Royaume-Uni et de la France et au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies des notes indiquant les grandes lignes des propositions du Gouvernement de l'Egypte sur deux questions importantes: la question des péages et des frais et la question des recours ouverts en cas de violation de la convention ou du code de la navigation du canal de Suez. De plus, je leur ai remis un projet de points d'accord concernant les divers aspects de la question du canal de Suez.

47. Les membres du Conseil de sécurité se souviendront que, dans mon discours du 8 octobre, j'ai déclaré que mon gouvernement était prêt à indemniser les actionnaires de l'ancienne Compagnie du canal de Suez en prenant pour base la valeur moyenne des actions au cours des cinq années antérieures à la nationalisation et que, si aucun accord ne pouvait être réalisé sur ce point, le Gouvernement de l'Egypte accepterait un arbitrage; cette offre s'ajoutait à celle qu'avait déjà faite le Gouvernement de l'Egypte de payer, au gré des intéressés, sur la base de la cote de la Bourse de Paris à la veille de la nationalisation, c'est-à-dire le 25 juillet 1956.

48. J'admets donc que les membres du Conseil se rendent pleinement compte du fait que l'Egypte est disposée à négocier un règlement pacifique, satisfaisant et approprié de la question du canal de Suez dans son ensemble et dans ses divers aspects, et qu'elle a formulé des propositions concrètes à cette fin.

49. C'est là, je me permets de le dire, le moyen logique et pratique suivant lequel on peut régler la question du canal de Suez et soustraire le canal lui-même à toute politique; en revanche, en abordant le problème de la façon proposée par la France et le Royaume-Uni dans la deuxième partie de leur projet de résolution, on agirait exactement en sens inverse et l'on ferait du canal de Suez le jouet de la politique non seulement d'une nation, mais d'un grand nombre de nations.

50. Quant à la deuxième partie du projet de résolution, la partie qui commence au paragraphe 2, j'espère que l'attitude qu'elle traduit n'aboutira pas à prouver que les paroles prononcées hier par le président Eisenhower étaient vaines et à réduire à néant les espoirs qu'ont les peuples du monde de voir donner à cette question du canal de Suez une solution juste, équitable et sage. J'espère que le Conseil n'adoptera pas cette partie du projet de résolution. Le monde s'est réjoui de pouvoir partager la satisfaction avec laquelle le président Eisenhower a déclaré hier, à l'ouverture de sa conférence télévisée:

56 ביקורת הלקוח: תעלת סואץ ההלכים 56
נספח מס' 3

UNITED NATIONS

SECURITY COUNCIL

Distr.
GENERAL

S/3675
13 October 1956

ORIGINAL: ENGLISH/FRENCH

SITUATION CREATED BY THE UNILATERAL ACTION OF THE EGYPTIAN GOVERNMENT IN BRINGING TO AN END THE SYSTEM OF INTERNATIONAL OPERATION OF THE SUEZ CANAL, WHICH WAS CONFIRMED AND COMPLETED BY THE SUEZ CANAL CONVENTION OF 1888

Resolution adopted by the Security Council at its 743rd meeting on 13 October 1956

The Security Council,

Noting the declarations made before it and the accounts of the development of the exploratory conversations on the Suez question given by the Secretary-General of the United Nations and the Foreign Ministers of Egypt, France and the United Kingdom;

Agrees that any settlement of the Suez question should meet the following requirements:

× (1) there should be free and open transit through the Canal without discrimination, overt or covert - this covers both political and technical aspects; ×

(2) the sovereignty of Egypt should be respected;

(3) the operation of the Canal should be insulated from the politics of any country;

(4) the manner of fixing tolls and charges should be decided by agreement between Egypt and the users;

(5) a fair proportion of the dues should be allotted to development;

(6) in case of disputes, unresolved affairs between the Suez Canal Company and the Egyptian Government should be settled by arbitration with suitable terms of reference and suitable provisions for the payment of sums found to be due.

56-26924

נספח ז'   סודי ביותר

המו"מ עם עבדאללה (1949 - 50) על שלושה שלביו

א. הסדר כולל

- בראשית המו"מ דובר על חתימת הסכם שלום ("שלום בכבוד"; שיחת ששון-דיין עם עבדאללה 27.11.49).

- הירדנים תבעו את הנגב ולאחר מכן, כתביעת מינימום, מעבר לים התיכון שימצא בריבונותם (ששון-שילוח עם רפאעי 1.12.49).

- אנו מצענו הסדרי מעבר במתכונת ההסדר הקיים לגבי העיר הפנמאית קולון. המעבר שם מאפשר את חציית שטח תעלת פנמה האמריקנית מבלי להקנות ריבונות לרפובליקה הפנמאית (שיחה שנתקיימה ב-8.12.49).

ב. חוזה אי התקפה

- ירדן תובעת רצועת חוף בים התיכון בשכנות לעזה (מגדל גד). רצועת החוף תהיה מחוברת אל הממלכה הירדנית על-ידי פרוזדור ברוחב של 2 ק"מ שימצא בריבונות ירדנית. משלא הושגה הסכמה בין נציגי ישראל לירדן הציע עבדאללה לדון, תחת זה, בחוזה לאי התקפה ל-5 שנים. (שילוח-דיין עם עבדאללה 17.2.50). (הטיוטות מצ"ב*)

- ביה"נ הירדני החדש מאשר את החלטות הספוח הקודמות של עבדאללה (24 באפריל 1950). ישראל מפרסמת הודעה שהיא רואה בכך מעשה חד-צדדי. שילוח ודיין מוסרים לעבדאללה שיחסינו לסיפוח יהיה תלוי באופי ההסכם שיושג בינינו לבין ממירדן (27.4.50).

---

* ידוע לי כי בשלב מסויים חתמו שני הצדדים בראשי תיבות על אחת הטיוטות. לא עלה בידי בעזרת התיק הבלתי-שלם המצוי בגנזך לזהות טיוטה זו או אף למצוא הוכחה שנערכה חתימה זו.

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

- [illegible]

- [illegible]

- [illegible]

[illegible]

- [illegible]

- [illegible]

* [illegible]

2. <u>דליית סעיפי הסכם ש"נ</u>

- המו"מ על ההסכם לאי התקפה דועך. הדגש עובר למאמצים לדלות מה שניתן מסעיפי הסכם ש"נ (ספטמבר, אוקטובר 1950).

<u>מסקנות</u>

1. ראוי לציין כי בעת המו"מ שהיה סודי פרסם עבדאללה הצהרות פומביות לטובת השלום (8.10.49 ביריחו, 10.10.49 בבית ג'אלה, 20.10.49 בעמאן, 17.11.49 בראיון עם כתב הטיימס).

2. בראשית המו"מ היה היעד הסדר שלום וטריטוריאלי, לאחר מכן נדונה הצעה לחוזה אי התקפה ובשלב האחרון נדונו דרכים לדליית כל הניתן מסעיפי ש"נ.

2. [illegible]

- [illegible]

[illegible]

1. [illegible]

2. [illegible]

יחוזה להסדר טריטוריאלי ישראל-ירדן

סודי

גמרס

בתוצאות השיחה הרביעית של ששון ושילוח עם עבדאללה ואל-רפאעי נתקבלה הנוסחה הבאה כסיכום:

תרגום
(הנסוח ע"י סמיר אל-רפאעי)

א. שני הצדדים מסכימים למו"מ רשמי להסדר הטריטוריאלי המבוסס על העקרונות הבאים:

1. הצד הישראלי מכיר כי השגת מוצא ימי לעבה"י *) לים-התיכון הוא אינטרס חיוני לעבה"י.

2. הצד הישראלי מסכים לוותר לטובת הצד הירדני על מעבר **) המתחיל מחברון ובית ג'ברין ומשם אל נקודה על "חוף עזה" באופן שמעבר זה יהיה שייך לרבונות הירדנית ושלטה כחלק בלתי נפרד מהטריטוריה הירדנית, ובצורה שיוסכם בין הצדדים על מון המעבר ורחבו.

3. הצד הירדני מבין בבטוי "חוף עזה" אותה גזרת חוף הנמצאת בין העיר מג'דל וגבולות אזור עזה הנמצא כיום בידי הממשלה המצרית. אשר לצד הישראלי, הרי כוונתו בבטוי המוזכר לעיל אזור עזה עצמו הנמצא בידי מצרים. לפיכך יפנו שני הצדדים אל סמכויותיהם העליונות לשם הסכם בדבר הפרוש הסופי לבטוי זה.

4. הצד הירדני מסכים על קביעת נקודות מעבר במעבר הירדני הנזכר בסעיף 2 על מנת להקל קשרי תחבורה של הצד הישראלי באופן שיוסכם אחר-כך על מספר הנקודות הללו.

5. הצד הישראלי מתנה שלא יוקמו בסיסים ומתקנים צבאיים במעבר הירדני הנזכר.

6. הצד הישראלי מתנה כי סעיפי האמנה הירדנית-אנגלית לא יחולו על המעבר הירדני הנזכר.

7. הצד הירדני מסכים למתן דרך חופית שתקשר בין צפון ים-המלח ובין חיבור הגבולות הישראליים בדרום הים הזה. ***)

---

*) במקור הערבי - לירדן - כלומר לממלכת הירדן.

**) המעבר כוונתו רצועת מעבר.

***) השטח שבידי ישראל בדרומו של ים-המלח

./.

ב. ירושלים

שני הצדדים מסכימים לסו"ם לחלוקת העיר ירושלים וזאת ע"י החלפת קוי שביתת הנשק שהיא בתוקף עכשיו בקוי גבול קבועים באופן שיובטחו בין השאר גם הענינים כדלהלן:

1. הכללת הרובע היהודי של העיר העתיקה עד הכותל המערבי לחלק הישראלי של ירושלים באמצעות מעבר רצוף לחלק זה.

2. חיבור דרך בית לחם כחלק רצוף עם החלק הערבי של ירושלים.

3. סידור שישראל תגיע אל מוסדותיה בהר-הצופים בדרך מתאימה שהצדדים יסכימו עליה.

4. מהמוסכם כי נוסף לשנויים שנזכרו קודם לכן ייעשו שנויים אחרים בקוים הנוכחיים של שביתת הנשק במדה שיהיו הכרחיים להתוית קו החלוקה בהסדר הסופי על יסודות מעשיים במדה המכסימלית.(***

5. כל השאלות הקשורות בפיצויים על אבדן נכסים פרטיים של אחד הצדדים יהיו נושא למו"מ והסכם מיוחדים.

ג. הסדר קו הגבול

הוסכם כי המו"מ יכלול הכנסת תקונים בקו הגבול בין ישראל והירדן בצורה שתביא בחשבון הבטחת הצרכים החקלאיים והצבאיים של שני הצדדים במדת האפשר.

***) בהסכר בע"פ צוינו במיוחד שנויי הגבול הדרושים להסדר בעית לטרון.

חוזה אי-התקפה בין ישראל לירדן - הצעת עבדאללה וניסוחו בפגישה עם שילוח ודיין, 17.2.50

מתוך התחשבות בדעת הקהל בשתי הארצות ואם יתקבל הדבר על דעת ממשלת ישראל, יש בדעת ה.מ. להציע לממשלת הירדן לתת את הסכמתה לדברים הבאים:

א. כריתת חוזה של אי-התקפה הדדית בין ישראל והירדן לתקופת חמש שנים.

ב. השארת הגבולות הקיימים, כפי שנקבעו בהסכם שביתת הנשק.

ג. מסירת העיון בשאלת ההסדר הכולל, בכלל זה בעיית ירושלים, לידי ועדות מיוחדות שתהיינה מורכבות מנציגי שני הצדדים.

ד. מתן ערובות מספיקות לאו"מ, כי ישראל והירדן יכבדו את המקומות הקדושים ויימנעו בכל מקרה שהוא מכל סכסוך מזוין בשטחים האלה.

ה. עיון בתשלום פצויים מיוחדים לתושבי ירושלים בעד רכושם; אם תראה ישראל אפשרות לוותר על כמה שכונות, תהיה בזה הקלה גמורה למשימה הגדולה (ז"א השלום).

ו. מו"מ על חידוש קשרי המסחר בין שתי הארצות בתקופת החוזה ועל מתן נמל חפשי לירדן בחיפה.

ז. היתר לכל ערבי לעבור את הקוים לישראל, או לשלוח עורך-דין, לשם הסדר עניני רכושו אם ע"י מכירה או בדרך אחרת.

אשר לענין בכלל, מבקש ה.מ. את ממשלת ישראל להודיעו אילו ויתורים היא מוכנה להציע לגבי החזרת השכונות הערביות בירושלים למען אפשר יהיה לברר אם כדאי להציע לממשלת הירדן את הויתור על הרובע היהודי בעיר-העתיקה.

ה.מ. שומר על זכויותיו לגבי תקונים טריטוריאליים וכן לגבי תביעת נמל בחוף ים-התיכון תחת רבונות ירדנית, כפי שנאמר בשיחות הקודמות.

xxxxxxxxx

בסיכום ההתייעצות על ענין זה במשה"ח, 20.2.50, אמר שה"ח:

נראה שכל החברים נוקטים בגישה חיובית לעקרון החוזה המוצע ורואים בתנאים הכלליים בו ברכה. לחוזה כזה יהיה ערך תעמולתי כביר. יהיה בו משום יצוב המצב עם מדינה ערבית שכנה אחת לפחות (ס.ק. מעיר: מק-גי היה קורא לזה) וייתכן שמצרים תלך באותו הכיוון אולם כעת ודאי שאיננה רוצה להיות הקופצת בראש.

השאלה המכרעת היא האם החוזה החדש יהיה <u>בנוסף</u> לש"ן או <u>במקום</u> ש"ן. אם נגרוס <u>במקום</u> ש"ן הרי <u>ייתכן</u> כי כעבור חמש שנים יווצר מצב שלשני הצדדים תהיה יד חפשית. מכאן שיהיה אולי כדאי להכניס בחוזה סעיף שחוזה זה מהוה כנאמר בהסכם ש"ן ואם

ואם יווצר הרושם שבתום חמש שנות החוזה תהיה לצדדים יד חפשית הרי ישמש רושם זה שוט על גב הירדן לבוא לידי הסכם טירטוריאלי סופי. נוכל לפני תום תוקף החוזה לתת   שאין ברצוננו לחדש את החוזה ואז יחפר המלך שנמצא לפעולה אולם גם למטבע זו שני צדדים כי גם המלך יוכל לתת   כזה ואז אנו נהיה הפוחדים. מתיצבת, איפוא, השאלה הרצוי שתהיה לנו יד חפשית אם לאו. בהכרעה בשאלה זו תלוי אם אנו גורסים חוזה במקום ש"ן או נוסף לש"ן.

לעקרון היד החפשית יש עוד צד שני כי יד חפשית למלך הווה אוסר גם חופש פעולתו כלפי סוריה ושאלה היא אם ניתן לו חופש זה ואם לאו, ואם ניתן, מה מחיר נדרוש. יש להניח שהאיחוד בצורה זו או אחרת באם יקום לא נוכל למנעו אך ברור שאם ניתן למלך יד חפשית יהיה בזה משום ויתור על איום. הבעיות הניתנות לפתרון מהיר יש להכניסן לגוף החוזה (לטרון, הר-הצופים, מים לסדום). את שאר הדברים הפתוחים יש למסור לסמכות הועדות ולתת להן אפשרות לכרות "תת הסכמים" נוספים.

THE STATE OF ISRAEL AND THE HASHEMITE-JORDAN KINGDOM,

28.2.50

WHEREAS on the third day of April, 1949, the Contracting Parties signed at Rhodes a General Armistice Agreement to remain in force until a peaceful settlement between the Parties is achieved,

AND WHEREAS the Parties now desire, in order to promote normal relations and as a further step toward a peaceful settlement, to reinforce the said General Armistice Agreement and extend the scope of mutual accord between them,

HAVE THEREFORE agreed to conclude the following Agreement of Amity and Non-Aggression and have accordingly appointed as their Plenipotentiaries

The State of Israel ....

The Hashemite Jordan Kingdom ....

who, after presentation of their full powers, found in good and due form, have agreed on the following provisions.

Article I.

(1) Each of the Contracting Parties undertakes not to resort to war or acts of armed violence or other acts of aggression or hostility against the other, or to invade territories under the control of the other, or to permit any territory under its control to serve as a base or to be used for passage for armed attack by a third party on the other.

(2) If, on any occasion, there should arise between the Contracting Parties differences of opinion which they are unable to settle between themselves, they undertake to have recourse to the conciliatory and arbitral procedures offered under international law for the settlement thereof, or such other means of pacific settlement as shall be agreed upon by the Parties.

2/...

Article II

For the duration of this Agreement the Armistice Demarcation Line described in the said General Armistice Agreement shall remain in force subject to any modifications agreed to by both Parties in accordance with the terms of the said General Armistice Agreement, ~~in~~
In order to reduce possible friction, the Contracting Parties agree to eliminate the various areas of "no man's land" the continued existence of which they consider undesirable.

Article III

The Contracting Parties are agreed upon the necessity for taking joint steps in order to protect the Holy Places of all faiths in Jerusalem and to ensure freedom of access thereto and freedom of worship thereat to the adherents of all faiths. A Joint Declaration by the Contracting Parties in this regard is contained in Annex 1 to the present Agreement. The Contracting Parties further agree to offer requisite assurances to the United Nations regarding the inviolability of the Holy Places and the observance of the said Declaration.

Article IV

(1) The Contracting Parties are agreed upon the desirability of establishing economic and commercial relations between them.

(2) For the implementation of this Article economic and commercial accords shall be concluded between the Parties. Trade Delegates shall be exchanged between them not later than three months from the coming into force of this Agreement. They shall negotiate these economic and commercial accords and be responsible for their effective observance.

Article V.

The Contracting Parties are agreed that all necessary steps shall be taken to ensure the resumption of the normal functioning

.../3

of the cultural and humanitarian institutions on Mount Scopus and the use of the cemetery on the Mount of Olives and access them to, as well as the free movement of traffic on the Bethlehem-Jerusalem road, in accordance with Article VIII of the said General Armistice Agreement.

Article VI.

(1) Having regard to the purposes of this Agreement and in order to implement its provisions and to formulate the basis for a final peaceful settlement, the Contracting Parties hereby establish a Mixed Commission to be known as the Israel-Jordan Commission.

(2) The Israel-Jordan Commission shall inter alia:

(a) Examine all territorial problems outstanding between the Contracting Parties.

(b) Consider and elaborate plans for the determination of rights to financial recompense and the assessment and payment thereof in respect of immovable property in Jerusalem which was abandoned by its owners as a consequence of the armed conflict.

(c) Examine ways and means for the settlement of the just claims for compensation of persons permanently resident in the territory of either of the Contracting Parties for property abandoned by them in the territory of the other Contracting Party.

The Commission may consider the feasibility, in suitable cases, of the owners of such property in person, or by their duly authorised agents, being admitted to the territory of the other Party for the purpose of settling such claims. Should this not be found practicable, the Commission itself shall prepare plans for the final settlement of these claims.

(d) Devote its attention to the question of the establishment of a free zone in the Port of Haifa for the Hashemite-Jordan Kingdom for commercial purposes.

(e) Examine measures for the full resumption of operations by the Palestine Electric Corporation and by the Palestine Potash Limited.

(f) Generally supervise the proper execution of the Present Agreement.

Article VII.

(1) The Commission established pursuant to Article VI hereof shall be composed of ½......... representatives of each Party ~~designed~~ designated by the respective Governments.

(2) This Commission has the power to appoint such sub-commissions as it deems necessary in order to make possible the expeditious compltion of its task.

(3) The Contracting Parties shall immediately nominate their representatives to the Commission, which shall hold its first meeting not later than seven days from the coming into force of this Agreement. Subsequent meetings shall take place upon the first and fifteenth days of each month thereafter, unless such dates fall on a Friday or on a Saturday, in which event the meeting will be postponed for not more than two days.

(4) The Commission's headquarters shall be at Jerusalem.

(5) The Commission and its sub-commissions shall establish their own rules of prodedure.

(6) Members of the Commission and of sub-commissions shall, while on the territory of the other of the Contracting Party, be granted the appropriate privileges and immunities.

Article VIII.

The Contracting Parties agree that the Mixed Armistice Commission set up in accordance with the said General Armistice Agreement shall have no powers or functions in relation to the execution of this Agreement.

Article IX.

This Agreement shall enter into force immediately upon signature, and shall remain in force for a period of five years or for so long as the General Armistice Agreement signed at Rhodes on 3 April, 1949, is in force, whichever period shall be the shorter.

.../5

1, ٤ ...
5, ١٢

Article X.

Nothing in the present agreement is intended to, or shall in any way prejudice the rights and obligations which devolve, or may devolve, upon either of the Contracting Parties under the Charter of the United Nations.

.... לאחר קריאת שתי ההצעות, התפתח וכוח ער וחריף בין נציגינו לפאוזי אל מולכי (סמיר רפאעי לא לקח חלק פעיל בוכוח. כפי שכבר צוין לעיל הכריז המלך, בראשית הערב, כי סמיר ישתתף הפעם בתורת משקיף בלבד). נציגינו ציינו, כי בשעה שהצעתנו לא חרגה ממסגרת העקרונות שהוצעו ע"י המלך ונחתמו ע"י שני הצדדים, לוקה הצעתם בחסר בענינים עקריים מאד. אין בהצעתם הגבלת תוקף ההוזה לתקופה מסוימת, חסר בה סעיף על שיתוף פעולה כלכלי ומסחרי. הדגשנו, כי אין בדעתנו לחתום על מהדורה שניה של הסכם שביתת הנשק ולא כל שכן על מהדורה גרועה של אותו ההסכם. הזכרנו כשבראשית המו"מ הזה עשינו מאמץ להגיע לידי הסדר שלום סופי. אולם, משנוכחנו כי השעה איננה כשרה, הסכמנו להצעתו של המלך, לחתום בינתיים על הסכם שיש בו משום שלב ביניים בין המצב שאנו נתונים בו כיום, לבין הסדר סופי. הושפענו מאד מהסברתו ההגיונית של המלך, כי קשה לשני צדדים שנלחמו ושנשפך דם ביניהם לעבור, מעבר פתאומי, ממלחמה לשלום. ועל כן, טען המלך, רצוי שיוסכם על חוזה אי התקפה ל-5 שנים על מנת שבמשך 5 שנים אלו יקומו בין שני הצדדים קשרי כלכלה וחיים נורמליים וע"י כך תווצר אוירה, אשר בה נוכל למצוא, ביתר קלות, לשון משותפת על מנת להתגבר על חילוקי הדעות, אשר כיום נראים הם כאילו אין לגזור ביניהם. הצעתם של הירדנים משמטה את שני היסודות הללו, שהתכוון להם המלך ואשר בכוחן שוכנעה ממשלתנו להסכים להצעתנו....

... אנו עמדנו על ~~הדף~~ דעתנו, כי ההצעה המוצעת ע"י הירדנים יש בה משום נסיגה, לא רק לעומת הנוסח המוסכם והחתום בראשי תבות, כי אם יש בו אפילו משום נסיגה לעומת המצב הקיים בהסכם שביתת הנשק של רודוס...

נספח ח'

סודי ביותר

משטר הכבוש האמריקני ביפאן

1. הצהרת פוטסדאם 26.7.45 (ארה"ב, בריטניה וסין) קבעה התנאים לכניעה יפן:

(בריה"מ הצטרפה מאוחר יותר)

Until such a new order is established..... points in Japanese territory to (7) be designated by the Allies shall be occupied to secure the achievement of the basic objectives.....

The Japanes military forces, after being completely disarmed, shall be permitted (9) to return to their homes....

2. הוטלו פצצות האטום על הירושימה (6.8.45) ועל נגאסאקי (8.8.45).

3. תשובת שר החוץ האמריקאי Byrnes ב-11.8.45 לאגרת היפנית (10.8) בדבר נכונות לקבלת הצהרת פוטסדאם. היא נמסרה בשם ממשלות ארה"ב, בריטניה, בריה"מ וסין:

From the moment of surrender the Authority of the Emperor and the Japanes Government to rule the state shall be subject to the Supreme Commander of the Allied powers......

4. כניעת יפן א. 14.8.45 – הודעת ממשלת יפן ל-4 המעצמות על קבלת תנאי הכניעה.

ב. 2.9.45 – החימה על תנאי הכניעה במפרץ טוקיו.

5. עקרונות מדיניותה של ארה"ב כלפי יפן לאחר כניעתה 29.8.45: ראה נספח מס' 1. (מצ"ב)

6. החוקה החדשה של יפן 8.9.46:

סעיף 9:

....In order to accomplish the aim of the preceding paragraph, land, sea and air forces, as well as other war potential, will never be maintained. The right of belligerency of the state will not be recognized.

Until such a new order is established .... points in Japanese territory to be designated by the Allies shall be occupied to secure the achievement of the basic objectives....

The Japanese military forces, after being completely disarmed, shall be permitted (5) to return to their homes.....

From the moment of surrender the authority of the Emperor and the Japanese Government to rule the state shall be subject to the Supreme Commander of the Allied powers.......

.... In order to accomplish the aim of the preceding paragraph, land, sea and air forces, as well as other war potential, will never be maintained. The right of belligerency of the state will not be recognized.

7. <u>חוזה השלום עם יפאן 8.9.1951</u>

ראה נספח מס׳ 2 (הוצאת כוחות הכבוש) (מצ"ב)

8. <u>חוזה בטחון בין ארה"ב ויפאן 8.9.1951</u>

ראה נספח מס׳ 3. (מצ"ב)

<u>מסקנות</u>

1. ההסדרים בין ארה"ב ובעלי ברית ליפאן היו מרחיקי לכת בתוכנם (עד לויתור מוחלט מצד יפאן להגנה עצמית).

2. משום כך יש בהם חומר טיעון חשוב בעיקר בשיחות עם האמריקנים.

. [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

Aroe, Tanimbar and islands in the Arafura Sea, Celebes, Halmahera and Dutch New Guinea shall surrender to the Supreme Allied Commander, South East Asia Command.

(2) The senior Japanese Commanders and all ground, sea, air and auxiliary forces within Borneo, British New Guinea, the Bismarks and the Solomons shall surrender to the Commander-in-Chief, Australian Military Forces.

(*d*) The senior Japanese Commanders and all ground, sea, air and auxiliary forces in the Japanese mandated islands, Bonins, and other Pacific islands shall surrender to the Commander-in-Chief, U.S. Pacific Fleet.

(*e*) The Imperial General Headquarters, its Senior Commanders, and all ground, sea, air and auxiliary forces in the main islands of Japan, minor islands adjacent thereto, Korea south of 38 degrees north latitude, Ryukus, and the Philippines shall surrender to the Commander-in-Chief, U.S. Army Forces, Pacific.

(*f*) The above indicated Commanders are the only representatives of the Allied Powers empowered to accept surrender, and all surrenders of Japanese forces shall be made only to them or to their representatives. . . .

10. United States Initial Post-Surrender Policy for Japan (dated 29 August 1945) approved 6 September 1945[1]

Purpose of this Document

This document is a statement of general initial policy relating to Japan after surrender. It has been approved by the President and distributed to the Supreme Commander for the Allied Powers and to appropriate U.S. departments and agencies for their guidance. It does not deal with all matters relating to the occupation of Japan requiring policy determinations. Such matters as are not included or are not fully covered herein have been or will be dealt with separately.

Part I—Ultimate Objectives

The ultimate objectives of the United States in regard to Japan, to which policies in the initial period must conform, are:

(*a*) To insure that Japan will not again become a menace to the United States or to the peace and security of the world.

(*b*) To bring about the eventual establishment of a peaceful and responsible government which will respect the rights of other states and will support the objectives of the United States as reflected in the ideals and principles of the Charter of the United Nations. The United States desires that this government should conform as closely as may be to principles of democratic self-government but it is not the responsibility of the Allied Powers to impose upon Japan any form of government not supported by the freely expressed will of the people.

These objectives will be achieved by the following principal means:

(*a*) Japan's sovereignty will be limited to the islands of Honshu, Hokkaido, Kyushu, Shikoku and such minor outlying islands as may be determined, in accordance with the Cairo Declaration and other agreements to which the United States is or may be a party.

[1] U.S.A., Department of State: *Occupation of Japan*, pp. 73–81 (Appendix 13).

(*b*) Japan will be completely disarmed and demilitarized. The authority of the militarists and the influence of militarism will be totally eliminated from her political, economic, and social life. Institutions expressive of the spirit of militarism and aggression will be vigorously suppressed.

(*c*) The Japanese people shall be encouraged to develop a desire for individual liberties and respect for fundamental human rights, particularly the freedoms of religion, assembly, speech, and the press. They shall also be encouraged to form democratic and representative organizations.

(*d*) The Japanese people shall be afforded opportunity to develop for themselves an economy which will permit the peacetime requirements of the population to be met.

Part II—Allied Authority

1. *Military Occupation*

There will be a military occupation of the Japanese home islands to carry into effect the surrender terms and further the achievement of the ultimate objectives stated above. The occupation shall have the character of an operation in behalf of the principal Allied powers acting in the interests of the United Nations at war with Japan. For that reason, participation of the forces of other nations that have taken a leading part in the war against Japan will be welcomed and expected. The occupation forces will be under the command of a Supreme Commander designated by the United States.

Although every effort will be made, by consultation and by constitution of appropriate advisory bodies, to establish policies for the conduct of the occupation and control of Japan which will satisfy the principal Allied powers, in the event of any differences of opinion among them, the policies of the United States will govern.

2. *Relationship to Japanese Government*

The authority of the Emperor and the Japanese Government will be subject to the Supreme Commander, who will possess all powers necessary to effectuate the surrender terms and to carry out the policies established for the conduct of the occupation and the control of Japan.

In view of the present character of Japanese society and the desire of the United States to attain its objectives with a minimum commitment of its forces and resources, the Supreme Commander will exercise his authority through Japanese governmental machinery and agencies, including the Emperor, to the extent that this satisfactorily furthers United States objectives. The Japanese Government will be permitted, under his instructions, to exercise the normal powers of government in matters of domestic administration. This policy, however, will be subject to the right and duty of the Supreme Commander to require changes in governmental machinery or personnel or to act directly if the Emperor or other Japanese authority does not satisfactorily meet the requirements of the Supreme Commander in effectuating the surrender terms. This

(i) to settle its international disputes by peaceful means in such a manner that international peace and security, and justice, are not endangered;

(ii) to refrain in its international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State or in any other manner inconsistent with the Purposes of the United Nations;

(iii) to give the United Nations every assistance in any action it takes in accordance with the Charter and to refrain from giving assistance to any State against which the United Nations may take preventive or enforcement action.

(*b*) The Allied Powers confirm that they will be guided by the principles of Article 2 of the Charter of the United Nations in their relations with Japan.

(*c*) The Allied Powers for their part recognize that Japan as a sovereign nation possesses the inherent right of individual or collective self-defense referred to in Article 51 of the Charter of the United Nations and that Japan may voluntarily enter into collective security arrangements.

Article 6

(*a*) All occupation forces of the Allied Powers shall be withdrawn from Japan as soon as possible after the coming into force of the present Treaty, and in any case not later than 90 days thereafter. Nothing in this provision shall, however, prevent the stationing or retention of foreign armed forces in Japanese territory under or in consequence of any bilateral or multilateral agreements which have been or may be made between one or more of the Allied Powers, on the one hand, and Japan on the other.

(*b*) The provisions of Article 9 of the Potsdam Proclamation of July 26, 1945, dealing with the return of Japanese military forces to their homes, to the extent not already completed, will be carried out.

(*c*) All Japanese property for which compensation has not already been paid, which was supplied for the use of the occupation forces and which remains in the possession of those forces at the time of the coming into force of the present Treaty, shall be returned to the Japanese Government within the same 90 days unless other arrangements are made by mutual agreement.

CHAPTER IV.—POLITICAL AND ECONOMIC CLAUSES

Article 7

(*a*) Each of the Allied Powers, within one year after the present Treaty has come into force between it and Japan, will notify Japan which of its

prewar bilateral treaties or conventions with Japan it wishes to continue in force or revive, and any treaties or conventions so notified shall continue in force or be revived subject only to such amendments as may be necessary to ensure conformity with the present Treaty. The treaties and conventions so notified shall be considered as having been continued in force or revived three months after the date of notification and shall be registered with the Secretariat of the United Nations. All such treaties and conventions as to which Japan is not so notified shall be regarded as abrogated.

(*b*) Any notification made under paragraph (*a*) of this Article may except from the operation or revival of a treaty or convention any territory for the international relations of which the notifying Power is responsible, until three months after the date on which notice is given to Japan that such exception shall cease to apply.

Article 8

(*a*) Japan will recognize the full force of all treaties now or hereafter concluded by the Allied Powers for terminating the state of war initiated on September 1, 1939, as well as any other arrangements by the Allied Powers for or in connection with the restoration of peace. Japan also accepts the arrangements made for terminating the former League of Nations and Permanent Court of International Justice.

(*b*) Japan renounces all such rights and interests as it may derive from being a signatory Power of the Conventions of St. Germain-en-Laye of September 10, 1919, and the Straits Agreement of Montreux of July 20, 1936, and from Article 16 of the Treaty of Peace with Turkey signed at Lausanne on July 24, 1923.

(*c*) Japan renounces all rights, title and interests acquired under, and is discharged from all obligations resulting from, the Agreement between Germany and the Creditor Powers of January 20, 1930, and its Annexes, including the Trust Agreement, dated May 17, 1930, the Convention of January 20, 1930, respecting the Bank for International Settlements, and the Statutes of the Bank for International Settlements. Japan will notify to the Ministry of Foreign Affairs in Paris within six months of the first coming into force of the present Treaty its renunciation of the rights, title and interests referred to in this paragraph.

Article 9

Japan will enter promptly into negotiations with the Allied Powers so desiring for the conclusion of bilateral and multilateral agreements providing for the regulation or limitation of fishing and the conservation and development of fisheries on the high seas.

(*b*) If the Treaty has not come into force within nine months after the date of the deposit of Japan's ratification, any State which has ratified it may bring the Treaty into force between itself and Japan by a notification to that effect given to the Governments of Japan and the United States of America not later than three years after the date of deposit of Japan's ratification.

Article 24

All instruments of ratification shall be deposited with the Government of the United States of America which will notify all the signatory States of each such deposit, of the date of the coming into force of the Treaty under paragraph (*a*) of Article 23, and of any notifications made under paragraph (*b*) of Article 23.

Article 25

For the purposes of the present Treaty the Allied Powers shall be the States at war with Japan, or any State which previously formed a part of the territory of a State named in Article 23, provided that in each case the State concerned has signed and ratified the Treaty. Subject to the provisions of Article 21, the present Treaty shall not confer any rights, titles or benefits on any State which is not an Allied Power as herein defined; nor shall any right, title or interest of Japan be deemed to be diminished or prejudiced by any provision of the Treaty in favor of a State which is not an Allied Power as so defined.

Article 26

Japan will be prepared to conclude with any State which signed or adhered to the United Nations Declaration of January 1, 1942, and which is at war with Japan, or with any State which previously formed a part of the territory of a State named in Article 23, which is not a signatory of the present Treaty, a bilateral Treaty of Peace on the same or substantially the same terms as are provided for in the present Treaty, but this obligation on the part of Japan will expire three years after the first coming into force of the present Treaty. Should Japan make a peace settlement or war claims settlement with any State granting that State greater advantages than those provided by the present Treaty, those same advantages shall be extended to the parties to the present Treaty.

Article 27

The present Treaty shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America, which shall furnish each signatory State with a certified copy thereof.

In faith whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed the present Treaty.

Done at the City of San Francisco this eighth day of September, 1951, in the English, French and Spanish languages, all being equally authentic, and in the Japanese language.

(v) Security Treaty between the U.S.A. and Japan, San Francisco, 8 September 1951[1]

Japan has signed a Treaty of Peace with the Allied Powers. On the coming into force of that Treaty, Japan will not have the effective means to exercise its inherent right of self-defense because it has been disarmed.

There is danger to Japan in this situation because irresponsible militarism has not yet been driven from the world. Therefore, Japan desires a Security Treaty with the United States of America to come into force simultaneously with the Treaty of Peace between Japan and the United States of America.

The Treaty of Peace recognizes that Japan as a sovereign nation has the right to enter into collective security arrangements, and, further, the Charter of the United Nations recognizes that all nations possess an inherent right of individual and collective self-defense.

In exercise of these rights, Japan desires, as a provisional arrangement for its defense, that the United States of America should maintain armed forces of its own in and about Japan so as to deter armed attack upon Japan.

The United States of America, in the interest of peace and security, is presently willing to maintain certain of its armed forces in and about Japan, in the expectation, however, that Japan will itself increasingly assume responsibility for its own defense against direct and indirect aggression, always avoiding any armament which could be an offensive threat or serve other than to promote peace and security in accordance with the purposes and principles of the United Nations Charter.

Accordingly, the two countries have agreed as follows:

Article I

Japan grants, and the United States of America accepts the right, upon the coming into force of the Treaty of Peace and of this Treaty, to dispose United States land, air and sea forces in and about Japan. Such forces may be utilized to contribute to the maintenance of international peace and security in the Far East and to the security of Japan against armed attack from without, including assistance given at the express request of the Japanese Government to put down large-scale internal riots and disturbances in Japan, caused through instigation or intervention by an outside Power or Powers.

[1] *Department of State Bulletin*, 17 September 1951, pp. 464–5.

נספח ס׳

כנון יחסים דיפלומטיים בין בריה"מ ורפ"ג (1955)

1. ב-7.6.55 פנתה בריה"מ באגרת לרפ"ג, לכנון יחסים דיפלומטיים בין שתי הארצות. בין השאר נאמר באגרת זו כי:

The Soviet government believes that the abolition of what was known as the Occupation Statute of Western Germany which restricted her relations with other countries (5.5.55) and also the decree of the Supreme Soviet of the U.S.S.R. ending the state of war between the U.S.S.R. and Germany (25.1.55)... provide the necessary conditions... for establishing normal and direct relations between the Soviet Union and the Federal Republic of Germany.

בריה"מ הזמינה את אדנאואר לבא לשיחות למוסקבה [illegible] קשר אישי בין ראשי שתי המדינות.

2. בתשובה מ-30.6.55 הביעה רפ"ג את הסכמתה והבהירה את הצורך בשיחות בלתי רשמיות מוקדמות בין שגרירי שתי הארצות שתכליתן להגדיר את הנושאים והנקודות שיועלו לדיון בפגישה כנ"ל. בריה"מ ענתה (3.8.55) כי הכוונה לדון בכנון יחסים דיפלומטיים, מסחריים וכלכליים בין שתי הארצות וכי כנננם

will not be made dependent on any preconditions by other side.

3. רפ"ג עמדה על כך (12.8.55) ששיחות על כנון יחסים כנ"ל מחייבות דיון גם בנושאים אחרים הקשורים לכנון היחסים וביחוד: 1. בעית אחודה של גרמניה. 2. בעית שחרורם של הגרמנים הנמצאים בתחומי בריה"מ. בתשובה (19.5.55) ציינה בריה"מ כי עמדתה בשאלת האיחוד ידועה וכי היא אינה רואה כל מכשול בהחלפת דעות על נושא זה ואחרים.

4. השיחות בין בריה"מ ורפ"ג התקיימו במוסקבה (9-13.9.55) ובהן הוסכם על כנון יחסים דיפלומטיים בין שתי הארצות. בהודעה משותפת שהתפרסמה (13.9.55) נאמר כי:

... the establishment and development of normal relations... will facilitate the settlement of outstanding issues and should... help in the settlement of... the restoration of the unity of the German democatic state...

2/...

The Soviet government believes that the abolition of what was known as the occupation statute of Western Germany which restricted her relations with other countries (W.G.) [illegible] the [illegible] of the [illegible] developed [illegible] [illegible] the results of negotiations [illegible] U.S.S.R. and Germany [illegible]

provide the necessary conditions ... for establishing normal and correct relations [illegible]

[illegible] or [illegible] on any or conditions by either side.

... the establishment of [illegible] will ... facilitate the settlement of outstanding issues and should ... help in the settlement of ... the restoration of the unity of the German democratic state.

5. רפ"ג הבהירה לאחר מכן כי כנון היחסים הדיפלומטיים:

1. ... does not represent recognition of the present state of territorial possession on both sides.
2. ... does not signify any change in the legal standpoint of the Federal Gov. with reference to its authority as the representative of the German people....

6. בפרשת כנון היחסים היתה עמדתה של <u>בריה"מ</u> בעד כנון יחסים מידי ללא תנאים, כאשר פתרון בעיות מסוימות בין שתי המדינות יידחה למועד מאוחר יותר. עמדת <u>רפ"ג</u> היתה שיש לקשר את כנון היחסים בנושאים אחרים (כאחוד גרמניה). נצחה עמדת בריה"מ והיחסים הדיפלומטיים בין שתיהן כוננו.

<u>מ ס ק נ ה</u>

הותקנו יחסים דיפלומטיים וסוכם על יחסי סחר בין בריה"מ לגרמניה לאחר שבוטל מצב המלחמה למרות חילוקי דיעות עמוקים בנושא הגבולות, שתי הגרמניות ובעית הסכם השלום.

סודי ביותר

נספח י׳

השטח המפורז בקוריאה

1. הסכם על הפירוז: 23.11.1951 בין ה- UN Command וצבא העם הקוריאני והמתנדבים הסינ/יים: ~~ראה נספח מס׳ 1.~~ ראה נספח מס׳ 1 (מצ"ב)

2. הסכם על שביתת-נשק 27.7.53 (כולל שטח מפורז)
~~ראה נספח מס׳ 2.~~ ראה נספח מס׳ 2 (מצ"ב)

3. מאז חתימת הסכם ש"נ ב-1953, ארעו מספר תקריות באזור המפורז, שנבעו מחדירות של חיילים משני הצדדים, וכן כתוצאה מהפרות ההסכם בתחום האוירי. אך בכללותם, מתקיימים תנאי שביתת הנשק עד היום. יצוין כי האזור המפורז נחשב למעשה ל"חזית" כאשר משני צדיו מרוכזים כוחות צבא גדולים. "כחות האו"ם" בצדו הדרומי של האזור המפורז הם למעשה כוחות המורכבים כמעט אך ורק מחילי ארה"ב, עם השתתפות סמלית של חיילים מארצות אחרות.

מסקנות

1. אין ללמוד מהסדר זה דבר לגבי הסדר פירוז אפשרי באזורנו.
2. למעשה זהו אזור חיץ ברוחב שאינו עולה על 4 ק"מ בין שני קווי חזית.

[illegible]

[illegible]

1. [illegible]

[illegible]

2. [illegible]

[illegible]

3. [illegible]

[illegible]

1. [illegible]

2. [illegible]

הנושא: DZ בקוריאה

נספח מס' 1

the armistice agreement, if agreements are reached on all the items of the agenda within 30 days and the two delegations approve in the plenary session this agreement and the specific location of the above-mentioned military demarcation line and demilitarized zone, the military demarcation line and demilitarized zone already fixed shall not be changed regardless of whatever changes that may occur in the actual line of contact between both sides.

If agreements are not yet reached on all the items of the agenda by the time the 30 days transpire, the military demarcation line and demilitarized zone already fixed shall be revised in accordance with the changes which have occurred in the actual line of contact between both sides prior to the signing of the armistice agreement.

(c) *Agreement reached on 23 November 1951*[1]

1. The principle is accepted that the actual line of contact between both sides (as determined under either paragraph two or three, as appropriate) will be made the military demarcation line and that at the time specified in the signed armistice agreement both sides will withdraw two kilometers from this line so as to establish the demilitarized zone for the duration of the military armistice.

2. In accordance with the above-stated principle, the subdelegations will determine immediately the present line of contact so as to fix it as the military demarcation line and as the median line of the demilitarized zone. If the military armistice agreement is signed within 30 days after the two delegations approve in the plenary session this agreement and the specific location of the above military demarcation line and demilitarized zone, the military demarcation line and demilitarized zone shall not be changed, regardless of whatever changes may occur in the actual line of contact between both sides.

INT. AFF. 1951

3. In view of the fact that hostilities will continue until the signing of the armistice agreement, if the military armistice agreement is not signed within 30 days after the two delegations approve in the plenary session this line and the demilitarized zone as determined in paragraph two above, the subdelegations shall revise, immediately prior to the signing of the military armistice agreement, the above-mentioned demarcation line and the demilitarized zone in accordance with the changes which have occurred in the actual line of contact between both sides so that the revised military demarcation line will coincide exactly with the line of contact between both sides immediately prior to the signing of the military armistice agreement and will constitute the military demarcation line for the duration of the military armistice.

[1] *Department of State Bulletin*, 24 December 1951, p. 1036.

INT AFFAIRS 1953

We hold that, regarding this, your side must shoulder the absolute responsibility for insuring that no such incidents will occur again.

In your letter, you give assurance that the United Nations Command will, to the limit of its ability, establish military safeguards, where necessary, to insure that the armistice terms are observed. We consider that this is necessary. However, your side indicates that it is not yet definitely sure of a guarantee that the South Korean Governments and Army will abide by the armistice agreement reached by the delegations of both sides. Moreover, the Syngman Rhee clique has been and still is clamoring for unification of Korea by force; this is sufficient in itself to prove from which side the aggression was launched three years ago.

Now, should the United Nations Command continue to connive at the Syngman Rhee clique and permit it to lay out various premeditated schemes for undermining the possibilities of a peaceful settlement of the Korean question, armed aggression against the Korean Democratic People's Republic might break out again at any time, even if the Korean armistice agreement were signed.

Therefore, our side holds that your side must take effective steps regarding the observance of the South Korean Government and Army of the armistice agreement and all other related agreements; it is only thus that the Korean armistice can be safeguarded against disruption.

To sum up, although our side is not entirely satisfied with the reply of your side, yet in view of the indication of the desire of your side to strive for an early armistice and in view of the assurances given by your side, our side agrees that the delegations of both sides meet at an appointed time to discuss the question of implementation of the armistice agreement and the various preparations prior to the signing of the armistice agreement.

The date for the meeting will be discussed and decided by the senior delegates of both sides through the liaison officers.

KIM IL SUNG,
Marshal, Supreme Commander of the Korean People's Army.
PENG TEH-HUAI,
Commander of the Chinese People's Volunteers.

3. The Armistice

(i) THE KOREAN ARMISTICE AGREEMENT, PANMUNJOM, 27 JULY 1953[1]

PREAMBLE

The undersigned, the Commander-in-Chief, United Nations Command, on the one hand, and the Supreme Commander of the Korean People's

[1] Great Britain: Foreign Office: *Special Report of the Unified Command on the Korean Armistice Agreement signed at Panmunjom on July 27, 1953* (Cmd. 8938) (London, H.M.S.O., 1953), pp. 14–33.

Army and the Commander of the Chinese People's Volunteers, on the other hand, in the interest of stopping the Korean conflict, with its great toll of suffering and bloodshed on both sides, and with the objective of establishing an armistice which will ensure a complete cessation of hostilities and of all acts of armed force in Korea until a final peaceful settlement is achieved, do individually, collectively, and mutually agree to accept and to be bound and governed by the conditions and terms of armistice set forth in the following Articles and Paragraphs, which said conditions and terms are intended to be purely military in character and to pertain solely to the belligerents in Korea.

ARTICLE I

Military Demarcation Line and Demilitarised Zone

1. A Military Demarcation Line shall be fixed and both sides shall withdraw two (2) kilometres from this line so as to establish a Demilitarised Zone between the opposing forces. A Demilitarised Zone shall be established as a buffer zone to prevent the occurrence of incidents which might lead to a resumption of hostilities.

2. The Military Demarcation Line is located as indicated on the attached map (Map 1).([1])

3. The Demilitarised Zone is defined by a northern and a southern boundary as indicated on the attached map (Map 1).[1]

4. The Military Demarcation Line shall be plainly marked as directed by the Military Armistice Commission hereinafter established. The Commanders of the opposing sides shall have suitable markers erected along the boundary between the Demilitarised Zone and their respective areas. The Military Armistice Commission shall supervise the erection of all markers placed along the Military Demarcation Line and along the boundaries of the Demilitarised Zone.

5. The waters of the Han River Estuary shall be open to civil shipping of both sides wherever one bank is controlled by one side and the other bank is controlled by the other side. The Military Armistice Commission shall prescribe rules for the shipping in that part of the Han River Estuary indicated on the attached map (Map 2).([1]) Civil shipping of each side shall have unrestricted access to the land under the military control of that side.

6. Neither side shall execute any hostile act within, from, or against the Demilitarised Zone.

7. No person, military or civilian, shall be permitted to cross the Military Demarcation Line unless specifically authorised to do so by the Military Armistice Commission.

[1] Not printed. See A/2431/Add. 1, 8 October 1953.

8. No person, military or civilian, in the Demilitarised Zone shall be permitted to enter the territory under the military control of either side unless specifically authorised to do so by the Commander into whose territory entry is sought.

9. No person, military or civilian, shall be permitted to enter the Demilitarised Zone except persons concerned with the conduct of civil administration and relief and persons specifically authorised to enter by the Military Armistice Commission.

10. Civil administration and relief in that part of the Demilitarised Zone which is south of the Military Demarcation Line shall be the responsibility of the Commander-in-Chief, United Nations Command; and civil administration and relief in that part of the Demilitarised Zone which is north of the Military Demarcation Line shall be the joint responsibility of the Supreme Commander of the Korean People's Army and the Commander of the Chinese People's Volunteers. The number of persons, military or civilian, from each side who are permitted to enter the Demilitarised Zone for the conduct of civil administration and relief shall be as determined by the respective Commanders, but in no case shall the total number authorised by either side exceed one thousand (1,000) persons at any one time. The number of civil police and the arms to be carried by them shall be as prescribed by the Military Armistice Commission. Other personnel shall not carry arms unless specifically authorised to do so by the Military Armistice Commission.

11. Nothing contained in this Article shall be construed to prevent the complete freedom of movement to, from, and within the Demilitarised Zone by the Military Armistice Commission, its assistants, its Joint Observer Teams with their assistants, the Neutral Nations Supervisory Commission hereinafter established, its assistants, its Neutral Nations Inspection Teams with their assistants, and of any other persons, materials and equipment specifically authorised to enter the Demilitarised Zone by the Military Armistice Commission. Convenience of movement shall be permitted through the territory under the military control of either side over any route necessary to move between points within the Demilitarised Zone where such points are not connected by roads lying completely within the Demilitarised Zone.

Article II

Concrete Arrangements for Cease-Fire and Armistice

A.—*General*

12. The Commanders of the opposing sides shall order and enforce a complete cessation of all hostilities in Korea by all armed forces under their control, including all units and personnel of the ground, naval, and

quarters of the Military Armistice Commission, for such uses as the Commission may determine.

(*j*) Ensure that all members and other personnel of the Neutral Nations Supervisory Commission and of the Neutral Nations Repatriation Commission hereinafter established shall enjoy the freedom and facilities necessary for the proper exercise of their functions, including privileges, treatment, and immunities equivalent to those ordinarily enjoyed by accredited diplomatic personnel under international usage.

14. This Armistice Agreement shall apply to all opposing ground forces under the military control of either side, which ground forces shall respect the Demilitarised Zone and the area of Korea under the military control of the opposing side.

15. This Armistice Agreement shall apply to all opposing naval forces, which naval forces shall respect the waters contiguous to the Demilitarised Zone and to the land area of Korea under the military control of the opposing side, and shall not engage in blockade of any kind of Korea.

16. This Armistice Agreement shall apply to all opposing air forces, which air forces shall respect the air space over the Demilitarised Zone and over the area of Korea under the military control of the opposing side, and over the waters contiguous to both.

17. Responsibility for compliance with and enforcement of the terms and provisions of this Armistice Agreement is that of the signatories hereto and their successors in command. The Commanders of the opposing sides shall establish within their respective commands all measures and procedures necessary to ensure complete compliance with all of the provisions hereof by all elements of their commands. They shall actively co-operate with one another and with the Military Armistice Commission and the Neutral Nations Supervisory Commission in requiring observance of both the letter and the spirit of all of the provisions of this Armistice Agreement.

18. The costs of the operations of the Military Armistice Commission and of the Neutral Nations Supervisory Commission and of their Teams shall be shared equally by the two opposing sides.

B.—*Military Armistice Commission*

1. *Composition*

19. A Military Armistice Commission is hereby established.

20. The Military Armistice Commission shall be composed of ten (10) senior officers, five (5) of whom shall be appointed by the Commander-in-Chief, United Nations Command, and five (5) of whom shall be appointed jointly by the Supreme Commander of the Korean People's Army and the Commander of the Chinese People's Volunteers. Of the ten members, three (3) from each side shall be of general or flag rank. The two (2)

392 THE FAR EAST
quarters of the Military Armistice Commission, for such uses as the Commission may determine.
(*j*) Ensure that all members and other personnel of the Neutral Nations Supervisory Commission and of the Neutral Nations Repatriation Commission hereinafter established shall enjoy the freedom and facilities necessary for the proper exercise of their functions, including privileges, treatment, and immunities equivalent to those ordinarily enjoyed by accredited diplomatic personnel under international usage.

remaining members on each side may be major-generals, brigadier-generals, colonels, or their equivalents.

21. Members of the Military Armistice Commission shall be permitted to use staff assistants as required.

22. The Military Armistice Commission shall be provided with the necessary administrative personnel to establish a Secretariat charged with assisting the Commission by performing record-keeping, secretarial, interpreting, and such other functions as the Commission may assign to it. Each side shall appoint to the Secretariat a Secretary and an Assistant Secretary and such clerical and specialised personnel as required by the Secretariat. Records shall be kept in English, Korean, and Chinese, all of which shall be equally authentic.

23.—(*a*) The Military Armistice Commission shall be initially provided with and assisted by ten (10) Joint Observer Teams, which number may be reduced by agreement of the senior members of both sides on the Military Armistice Commission.

(*b*) Each Joint Observer Team shall be composed of not less than four (4) nor more than six (6) officers of field grade, half of whom shall be appointed by the Commander-in-Chief, United Nations Command, and half of whom shall be appointed jointly by the Supreme Commander of the Korean People's Army and the Commander of the Chinese People's Volunteers. Additional personnel such as drivers, clerks, and interpreters shall be furnished by each side as required for the functioning of the Joint Observer Teams.

2. *Functions and Authority*

24. The general mission of the Military Armistice Commission shall be to supervise the implementation of this Armistice Agreement and to settle through negotiations any violations of this Armistice Agreement.

25. The Military Armistice Commission shall:—

(*a*) Locate its headquarters in the vicinity of Panmunjom (37° 57′ 29″ N., 126° 40′ 00″ E.). The Military Armistice Commission may re-locate its headquarters at another point within the Demilitarised Zone by agreement of the senior members of both sides on the Commission.

(*b*) Operate as a joint organisation without a chairman.

(*c*) Adopt such rules of procedure as it may, from time to time, deem necessary.

(*d*) Supervise the carrying out of the provisions of this Armistice Agreement pertaining to the Demilitarised Zone and to the Han River Estuary.

(*e*) Direct the operations of the Joint Observer Teams.

(*f*) Settle through negotiations any violations of this Armistice Agreement.

(*g*) Transmit immediately to the Commanders of the opposing sides

all reports of investigations of violations of this Armistice Agreement and all other reports and records of proceedings received from the Neutral Nations Supervisory Commission.

(*h*) Give general supervision and direction to the activities of the Committee for Repatriation of Prisoners of War and the Committee for Assisting the Return of Displaced Civilians, hereinafter established.

(*i*) Act as an intermediary in transmitting communications between the Commanders of the opposing sides; provided, however, that the foregoing shall not be construed to preclude the Commanders of both sides from communicating with each other by any means which they may desire to employ.

(*j*) Provide credentials and distinctive insignia for its staff and its Joint Observer Teams, and a distinctive marking for all vehicles, aircraft, and vessels, used in the performance of its mission.

26. The mission of the Joint Observer Teams shall be to assist the Military Armistice Commission in supervising the carrying out of the provisions of this Armistice Agreement pertaining to the Demilitarised Zone and to the Han River Estuary.

27. The Military Armistice Commission, or the senior member of either side thereof, is authorised to despatch Joint Observer Teams to investigate violations of this Armistice Agreement reported to have occurred in the Demilitarised Zone or in the Han River Estuary; provided, however, that not more than one half of the Joint Observer Teams which have not been despatched by the Military Armistice Commission may be despatched at any one time by the senior member of either side on the Commission.

28. The Military Armistice Commission, or the senior member of either side thereof, is authorised to request the Neutral Nations Supervisory Commission to conduct special observations and inspections at places outside the Demilitarised Zone where violations of this Armistice Agreement have been reported to have occurred.

29. When the Military Armistice Commission determines that a violation of this Armistice Agreement has occurred, it shall immediately report such violation to the Commanders of the opposing sides.

30. When the Military Armistice Commission determines that a violation of this Armistice Agreement has been corrected to its satisfaction, it shall so report to the Commanders of the opposing sides.

3. *General*

31. The Military Armistice Commission shall meet daily. Recesses of not to exceed seven (7) days may be agreed upon by the senior members of both sides; provided, that such recesses may be terminated on twenty-four (24) hour notice by the senior member of either side.

32. Copies of the record of the proceedings of all meetings of the Military

סודי ביותר

<u>נספח יא'</u>

<u>המפורז בוייטנאם</u>

1. בועידת ג'נבה נחתם הסכם על הפסקת מעשי האיבה בוייטנאם (20.7.54) אשר כלל הקמת אזור מפורז בין שני חלקי וייטנאם ברוחב של כ-10 ק"מ.
(5 ק"מ מכל צד של הגבול) ראה נספח מס' 1. (מצ"ב)

2. המטרה ביצירתו היתה לשמש אזור חיץ ולמנוע תקריות העלולות להביא לחידוש פעולות האיבה. על כל הכוחות הצבאיים היה לפנותו תוך 25 יום וע"י כך נתן היה להפריד בין הצבא הוייטנאמי והצרפתי ולמנוע התנגשות ביניהם.
הוקמה ועדה המורכבת מנציגי שני הצדדים, ועדת פיקוח בינלאומית להבטיח את הפירוז.

3. בשעתו הושגה מטרה זו, אולם ההתפתחות שחלה בוייטנאם לאחר מכן ביטלה את ערכו ותפקידו של האזור המפורז.

4. על רקע ההתפתחות הנ"ל, שוב אין לאזור המפורז כל משמעות. דוגמא מוחשית לכך היא העובדה שקרבות רציניים מתנהלים לא הרחק מסייגון, ומטוסי ארה"ב מפציצים את בירת האנויי על אף שהיהן מרוחקות מהאזור המפורז מאות קילומטרים.

<u>מסקנה</u>

לא היה בכחו של הפירוז , של הועדה המורכבת משני הצדדים וכן של הועדה הבינלאומית להשפיע על ההתפתחויות בוייטנאם.

... not reach ... a majority report ...
minority report to the members of the Conference.

The International Commission shall inform the members of the Conference in all cases in which its work is being hindered.

Article 37

The International Commission shall be set up at the time of the cessation of hostilities in Indo-China in order that it may be able to fulfil the tasks prescribed in Article 27.

Article 38

The International Commission for Supervision and Control in Laos shall act in close co-operation with the International Commissions in Viet Nam and Cambodia.

The Secretaries-General of these three Commissions shall be responsible for co-ordinating their work and for relations between them.

Article 39

The International Commission for Supervision and Control in Laos may, after consultation with the International Commissions in Cambodia and Viet Nam, and having regard to the development of the situation in Cambodia and Viet Nam, progressively reduce its activities. Such a decision must be adopted unanimously.

CHAPTER VII

Article 40

All the provisions of the present Agreement, save paragraph (*a*) of Article 2, shall enter into force at 24 hours (Geneva time) on July 22, 1954.

Article 41

Done at Geneva (Switzerland) on July 20, 1954, at 24 hours, in the French language.

For the Commander-in-Chief of the forces of the French Union in Indo-China:

DELTEIL,
Général de Brigade.

For the Commander-in-Chief of the fighting units of "Pathet-Lao" and for the Commander-in-Chief of the People's Army of Viet Nam:

TA-QUANG-BUU,
Vice-Minister of National Defence
of the Democratic Republic of Viet Nam.

Article 1

A provisional military demarcation line shall be fixed, on either side of which the forces of the two parties shall be regrouped after their withdrawal, the forces of the People's Army of Viet Nam to the north of the line and the forces of the French Union to the south.

The provisional military demarcation line is fixed as shown on the map attached (see Map No. 1).(*)

It is also agreed that a demilitarised zone shall be established on either side of the demarcation line, to a width of not more than 5 kms. from it, to act as a buffer zone and avoid any incidents which might result in the resumption of hostilities.

Article 2

The period within which the movement of all forces of either party into its regrouping zone on either side of the provisional military demarcation line shall be completed shall not exceed three hundred (300) days from the date of the present Agreement's entry into force.

Article 3

When the provisional military demarcation line coincides with a waterway, the waters of such waterway shall be open to civil navigation by both parties wherever one bank is controlled by one party and the other bank by the other party. The Joint Commission shall establish rules of navigation for the stretch of waterway in question. The merchant shipping and other civilian craft of each party shall have unrestricted access to the land under its military control.

Article 4

The provisional military demarcation line between the two final regrouping zones is extended into the territorial waters by a line perpendicular to the general line of the coast.

All coastal islands north of this boundary shall be evacuated by the armed forces of the French Union, and all islands south of it shall be evacuated by the forces of the People's Army of Viet Nam.

Article 5

To avoid any incidents which might result in the resumption of hostilities, all military forces, supplies and equipment shall be withdrawn from the demilitarised zone within twenty-five (25) days of the present Agreement's entry into force.

(*) Map not printed—see Annex for details.

Article 6

No person, military or civilian, shall be permitted to cross the provisional military demarcation line unless specifically authorised to do so by the Joint Commission.

Article 7

No person, military or civilian, shall be permitted to enter the demilitarised zone except persons concerned with the conduct of civil administration and relief and persons specifically authorised to enter by the Joint Commission.

Article 8

Civil administration and relief in the demilitarised zone on either side of the provisional military demarcation line shall be the responsibility of the Commanders-in-Chief of the two parties in their respective zones. The number of persons, military or civilian, from each side who are permitted to enter the demilitarised zone for the conduct of civil administration and relief shall be determined by the respective Commanders, but in no case shall the total number authorised by either side exceed at any one time a figure to be determined by the Trung Gia Military Commission or by the Joint Commission. The number of civil police and the arms to be carried by them shall be determined by the Joint Commission. No one else shall carry arms unless specifically authorised to do so by the Joint Commission.

Article 9

Nothing contained in this chapter shall be construed as limiting the complete freedom of movement, into, out of or within the demilitarised zone, of the Joint Commission, its joint groups, the International Commission to be set up as indicated below, its inspection teams and any other persons, supplies or equipment specifically authorised to enter the demilitarised zone by the Joint Commission. Freedom of movement shall be permitted across the territory under the military control of either side over any road or waterway which has to be taken between points within the demilitarised zone when such points are not connected by roads or waterways lying completely within the demilitarised zone.

Chapter II

Principles and procedure governing implementation of the present agreement

Article 10

The Commanders of the Forces on each side, on the one side the Commander-in-Chief of the French Union forces in Indo-China and on the other side the Commander-in-Chief of the People's Army of Viet Nam, shall order and enforce the complete cessation of all hostilities in Viet Nam by all armed forces under their control, including all units and personnel of the ground, naval and air forces.

In accordance with [illegible]

Taking into account the time effectively required to transmit the cease-fire order down to the lowest échelons of the combatant forces on both sides, the two parties are agreed that the cease-fire shall take effect completely and simultaneously for the different sectors of the country as follows:—

Northern Viet Nam at 8·00 a.m. (local time) on July 27, 1954.
Central Viet Nam at 8·00 a.m. (local time) on August 1, 1954.
Southern Viet Nam at 8·00 a.m. (local time) on August 11, 1954.

It is agreed that Peking mean time shall be taken as local time.

From such time as the cease-fire becomes effective in Northern Viet Nam, both parties undertake not to engage in any large-scale offensive action in any part of the Indo-Chinese theatre of operations and not to commit the air forces based on Northern Viet Nam outside that sector. The two parties also undertake to inform each other of their plans for movement from one regrouping zone to another within twenty-five (25) days of the present Agreement's entry into force.

Article 12

All the operations and movements entailed in the cessation of hostilities and regrouping must proceed in a safe and orderly fashion:—

(*a*) Within a certain number of days after the cease-fire Agreement shall have become effective, the number to be determined on the spot by the Trung Gia Military Commission, each party shall be responsible for removing and neutralising mines (including river- and sea-mines), booby traps, explosives and any other dangerous substances placed by it. In the event of its being impossible to complete the work of removal and neutralisation in time, the party concerned shall mark the spot by placing visible signs there. All demolitions, mine fields, wire entanglements and other hazards to the free movement of the personnel of the Joint Commission and its joint groups, known to be present after the withdrawal of the military forces, shall be reported to the Joint Commission by the Commanders of the opposing forces;

(*b*) From the time of the cease-fire until regrouping is completed on either side of the demarcation line:—

(1) The forces of either party shall be provisionally withdrawn from the provisional assembly areas assigned to the other party.

(2) When one party's forces withdraw by a route (road, rail, waterway, sea route) which passes through the territory of the other party (see Article 24), the latter party's forces must provisionally withdraw three kilometres on each side of such route, but in such a manner as to avoid interfering with the movements of the civil population.

Article 13

From the time of the cease-fire until the completion of the movements from one regrouping zone into the other, civil and military transport aircraft shall follow air-corridors between the provisional assembly areas assigned to the French Union forces north of the demarcation line on the one hand and the Laotian frontier and the [illegible] assigned to the French Union forces on the other hand

Article 21

The liberation and repatriation of all prisoners of war and civilian internees detained by each of the two parties at the coming into force of the present Agreement shall be carried out under the following conditions:—

(*a*) All prisoners of war and civilian internees of Viet Nam, French and other nationalities captured since the beginning of hostilities in Viet Nam during military operations or in any other circumstances of war and in any part of the territory of Viet Nam shall be liberated within a period of thirty (30) days after the date when the cease-fire becomes effective in each theatre.

(*b*) The term "civilian internees" is understood to mean all persons who, having in any way contributed to the political and armed struggle between the two parties, have been arrested for that reason and have been kept in detention by either party during the period of hostilities.

(*c*) All prisoners of war and civilian internees held by either party shall be surrendered to the appropriate authorities of the other party, who shall give them all possible assistance in proceeding to their country of origin, place of habitual residence or the zone of their choice.

Chapter V

Miscellaneous

Article 22

The Commanders of the Forces of the two parties shall ensure that persons under their respective commands who violate any of the provisions of the present Agreement are suitably punished.

Article 23

In cases in which the place of burial is known and the existence of graves has been established, the Commander of the Forces of either party shall, within a specific period after the entry into force of the Armistice Agreement, permit the graves service personnel of the other party to enter the part of Viet Nam territory under their military control for the purpose of finding and removing the bodies of deceased military personnel of that party, including the bodies of deceased prisoners of war. The Joint Commission shall determine the procedures and the time limit for the performance of this task. The Commanders of the Forces of the two parties shall communicate to each other all information in their possession as to the place of burial of military personnel of the other party.

Article 24

The present Agreement shall apply to all the armed forces of either party. The armed forces of each party shall respect the demilitarised zone and the territory under the military control of the other party, and shall commit no act and undertake no operation against the other party and shall not engage in blockade of any kind in Viet Nam.

For the purposes of the present Article, the word "territory" includes territorial waters and air space.

The Commanders of the Forces of the two parties shall afford full protection and all possible assistance and co-operation to the Joint Commission and its joint groups and to the International Commission and its inspection teams in the performance of the functions and tasks assigned to them by the present Agreement.

Article 26

The costs involved in the operations of the Joint Commission and joint groups and of the International Commission and its Inspection Teams shall be shared equally between the two parties.

Article 27

The signatories of the present Agreement and their successors in their functions shall be responsible for ensuring the observance and enforcement of the terms and provisions thereof. The Commanders of the Forces of the two parties shall, within their respective commands, take all steps and make all arrangements necessary to ensure full compliance with all the provisions of the present Agreement by all elements and military personnel under their command.

The procedures laid down in the present Agreement shall, whenever necessary, be studied by the Commanders of the two parties and, if necessary, defined more specifically by the Joint Commission.

Chapter VI

Joint Commission and International Commission for Supervision and Control in Viet Nam

Article 28

Responsibility for the execution of the agreement on the cessation of hostilities shall rest with the parties.

Article 29

An International Commission shall ensure the control and supervision of this execution.

Article 30

In order to facilitate, under the conditions shown below, the execution of provisions concerning joint actions by the two parties, a Joint Commission shall be set up in Viet Nam.

Article 31

The Joint Commission shall be composed of an equal number of representatives of the Commanders of the two parties.

Article 32

The Presidents of the delegations to the Joint Commission shall hold the rank of General.

The Joint Commission shall set up joint groups, the number of which shall be determined by mutual agreement between the parties. The joint

46592 E

groups shall be composed of an equal number of officers from both parties. Their location on the demarcation line between the re-grouping zones shall be determined by the parties whilst taking into account the powers of the Joint Commission.

Article 33

The Joint Commission shall ensure the exicution of the following provisions of the Agreement on the cessation of hostilities:—

(*a*) A simultaneous and general cease-fire in Viet Nam for all regular and irregular armed forces of the two parties.
(*b*) A re-groupment of the armed forces of the two parties.
(*c*) Observance of the demarcation lines between the re-grouping zones and of the demilitarised sectors.

Within the limits of its competence it shall help the parties to execute the said provisions, shall ensure liaison between them for the purpose of preparing and carrying out plans for the application of these provisions, and shall endeavour to solve such disputed questions as may arise between the parties in the course of executing these provisions.

Article 34

An International Commission shall be set up for the control and supervision over the application of the provisions of the agreement on the cessation of hostilities in Viet Nam. It shall be composed of representatives of the following States: Canada, India and Poland.
It shall be presided over by the Representative of India.

Article 35

The International Commission shall set up fixed and mobile inspection teams, composed of an equal number of officers appointed by each of the above-mentioned States. The mixed teams shall be located at the following points: Laokay, Langson, Tien-Yen, Haiphong, Vinh, Dong-Hoi, Muong-Sen, Tourane, Quinhon, Nhatrang, Bangoi, Saigon, Cap St. Jacques, Tranchau. These points of location may, at a later date, be altered at the request of the Joint Commission, or of one of the parties, or of the International Commission itself, by agreement between the International Commission and the command of the party concerned. The zones of action of the mobile teams shall be the regions bordering the land and sea frontiers of Viet Nam, the demarcation lines between the re-grouping zones and the demilitarised zones. Within the limits of these zones they shall have the right to move freely and shall receive from the local civil and military authorities all facilities they may require for the fulfilment of their tasks (provision of personnel, placing at their disposal documents needed for supervision, summoning witnesses necessary for holding enquiries, ensuring the security and freedom of movement of the inspection teams, &c. . . . .). They shall have at their disposal such modern means of transport, observation and communication as they may require. Beyond the zones of action as defined above, the mobile teams may, by agreement with the command of the party concerned, carry out other movements within the limits of the tasks given them by the present agreement.

purpose it shall fulfil the tasks of control, observation, inspection and investigation connected with the application of the provisions of the agreement on the cessation of hostilities, and it shall in particular:—

(*a*) Control the movement of the armed forces of the two parties, effected within the framework of the regroupment plan.
(*b*) Supervise the demarcation lines between the regrouping areas, and also the demilitarised zones.
(*c*) Control the operations of releasing prisoners of war and civilian internees.
(*d*) Supervise at ports and airfields as well as along all frontiers of Viet Nam the execution of the provisions of the agreement on the cessation of hostilities, regulating the introduction into the country of armed forces, military personnel and of all kinds of arms, munitions and war material.

Article 37

The International Commission shall, through the medium of the inspection teams mentioned above, and as soon as possible either on its own initiative, or at the request of the Joint Commission, or of one of the parties, undertake the necessary investigations both documentary and on the ground.

Article 38

The inspection teams shall submit to the International Commission the results of their supervision, their investigation and their observations, furthermore they shall draw up such special reports as they may consider necessary or as may be requested from them by the Commission. In the case of a disagreement within the teams, the conclusions of each member shall be submitted to the Commission.

Article 39

If any one inspection team is unable to settle an incident or considers that there is a violation or a threat of a serious violation, the International Commission shall be informed; the latter shall study the reports and the conclusions of the inspection teams and shall inform the parties of the measures which should be taken for the settlement of the incident, ending of the violation or removal of the threat of violation.

Article 40

When the Joint Commission is unable to reach an agreement on the interpretation to be given to some provision or on the appraisal of a fact, the International Commission shall be informed of the disputed question. Its recommendations shall be sent directly [illegible] the parties and shall be notified to the Joint Commission.

Article 41

The recommendations of the International Commission shall be adopted by majority vote, subject to the provisions contained in Article [illegible]. If the votes are divided, the chairman's vote shall be decisive.

[סעיף אחד – 43 [illegible] לדעת המשתתפת בוועדת [illegible]]

סודי ביותר

הסכם ההגנה מצרים-ירדן מ- 30.5.67

ההסכם הוא הגנתי לפי ניסוחו. אם כי מסיבות החתימה מאפשרות לטעון שהוא אנטי-ישראלי במגמותיו, קשה לבסס זאת על יסוד הניסוחים הכלולים בו.

30.5.67

Jordan, UAR

Daily Star 31.5.67

Following is unofficial translation of text of the **UAR — Jordan defense agreement:**

"The governments of the United Arab Republic and the

(Turn to Page 2)

Hashemite Kingdom of Jordan, in response to the wishes of the Arab people in each of the two brotherly countries, inspired by their absolute faith in the common destiny and unity of the Arab nation, and with a view to unifying their efforts in safeguarding their security and national ideals, have agreed to conclude a joint defense agreement that would realize these aims in the following manner:

"Article one: The two contracting powers consider any armed attack on either state or its forces an attack on both. Consequently, acting on the right of legitimate individual and collective self-defense, they commit themselves to hasten each to the assistance of the attacked state and immediately take all measures and employ all means at their disposal, including the use of the armed forces, to repulse the attack.

"Article two: The two contracting powers shall consult, at the request of either, on important international conditions affecting the integrity or independence of either. In case of sudden danger or emergency, the two states shall immediately take the preventive and defensive measures dictated by the situation.

"Article three: In case of any sudden attack on either of the two contracting states, and in addition to the military measures taken to face the aggression, the two states will decide immediately on the other measures which will put the provisions of this agreement into effect.

"Article four: In pursuit of the aims of this agreement, the two contracting states have decided to set up the following main bodies: 1. A defense council; 2. A joint command formed of: (A) A chiefs of staff council; (B) A joint general staff.

"Article five: The Defense Council is formed of the ministers of foreign affairs, defense and war in each of the two countries. The chiefs of staff council will be responsible to the defense council.

"The functions of the defense council will include:

A. Working out the bases and general principles of the policy for cooperation of the two countries in the vario[illegible] lds to repulse aggression

B. Working out recommendations needed to coordinate and direct the activities of the two countries to the service of the joint military effort.

C. Ratification of the resolutions of the chiefs of staff council in all that is related to planning for operations and preparing of the two states' armed forces.

D. Formation of permanent and provisional special committees when necessary.

E. The council will meet every six months once in Cairo and once in Amman alternately or whenever necessary at the request of either party.

Article six: Council of chiefs of staff:

1) Consists of the chiefs of staff of the armed forces in the two countries.

2) The council of chiefs of staff will

A — Carry out the principles worked out by the defense council by issuing the necessary directives and instructions

B — Approve the plans and studies prepared by the joint general staff, and submit what should be submitted to the defense council for ratification.

C — Issue decisions concerning the formation and organization of the joint general staff and its tasks.

3) This council meets periodically every three months, or whenever necessary, at the request of the chief of staff of either country.

"Article seven: At the beginning of military operations the chief of staff of the United Arab Republic armed forces will take over the command of such operations in both countries.

"Article eight: Each of the two countries will meet the cost of the military installations as may be required by such operations in its territory.

"Article nine: This agreement runs for five years renewable automatically for subsequent periods of five years. But either of the two contracting parties can withdraw from it by notifying the other party in writing of its wish to do so one year before the end of the running period.

"Article ten: Nothing in the provisions of this agreement prejudices in any case the rights and obligations of either of the two contracting parties under special agreements or the charters of the Arab League or the United Nations.

"Article eleven: This agreement is to be ratified according to the constitutional procedure in each of the two contracting states, and the ratification documents will be exchanged at the UAR foreign ministry, and will become effective on the same day of exchanging the ratification documents."

<u>נספח ג'</u>

<u>הסדר טריאסט</u>

1. בהתאם לחוזה השלום עם איטליה מ-10.2.1947 הוקם "איזור הטריטוריה החופשית של טריאסט". השטח חולק זמנית לשני אזורים; לאזור א' (Zone A) שכלל את העיר ואשר המנהל שנקבע בו היה בריטי-אמריקני-צרפתי ולאזור ב' (Zone B) שהמנהל בו היה יוגוסלבי.

2. ההסדר לא פעל ושלטונות הכבוש (בריטניה, ארה"ב, צרפת) הציעו ב-20.3.1948 הכללת"הטריטוריה החופשית" בתחומי איטליה. הדבר נדחה ע"י בריה"מ ויוגוסלביה.

3. ב-8.10.1953 הציעו בריטניה וארה"ב לחלק את"הטריטוריה החופשית" בין שתי המדינות המעוניינות ישירות. אזור א' לאיטליה ואזור ב' ליוגוסלביה. יוגוסלביה דחתה את ההצעה.

4. בפברואר 1954 הוחל בשיחות בלונדון בהן השתתפו איטליה ויוגוסלביה. השיחות עלו יפה והושג הסכם ב-5.10.1954. תוכנו חלוקת "הטריטוריה החופשית" בין איטליה ליוגוסלביה. איטליה ויתרה לטובת יוגוסלביה על רצועה קטנה (5 מילים מרובעים) מאזור א'.

מילים מרובעים

בסכום קיבלה <u>איטליה</u> 91 [redacted] 310.000.[redacted] תושבים. (מתוכם 63.000 סלובנים).

מילים מרובעים

<u>יוגוסלביה</u> קיבלה 202 [redacted] ו- 73.000 תושבים (בתוכם 30.000 איטלקים).

OCTOBER 9—16, 1954

TRIESTE TERRITORY. — Settlement of Italo-Yugoslav Dispute. - Agreement on Transfer of Zone A to Italy and Zone B to Yugoslavia. - Minor Territorial Cession to Yugoslavia.

An agreement embodying a settlement of the Trieste dispute was initialled in London on Oct. 5 by Signor Brosio and M. Velebit (the Italian and Yugoslav Ambassadors in London), Mr. Geoffrey Harrison (Assistant Under-Secretary at the British Foreign Office) and Mr. Llewellyn Thompson (U.S. High Commissioner in Vienna).

The agreement, which was in the form of a Memorandum of Understanding between the Italian, Yugoslav, British, and U.S. Governments, provided for the partitioning of the Free Territory of Trieste between Italy and Yugoslavia practically along the present demarcation line between Zones A and B, with a minor frontier rectification in favour of Yugoslavia. Under the agreement, Zone A, including the city and port of Trieste, was transferred to Italy except for the small strip of territory ceded to Yugoslavia, whilst the latter country took over the whole of Zone B. The area ceded to Yugoslavia from Zone A (see accompanying map) is only about five square miles in extent and includes three small villages with a population of about 4,000, most of whom are Slovenes.

The agreement also provided (1) for facilities for the inhabitants of both zones to leave freely for Italy or Yugoslavia respectively, and to transfer their assets without restriction; (2) for guarantees of human rights and of cultural and educational facilities for minorities remaining in one or the other country; (3) for the maintenance by Italy of the Free Port of Trieste in accordance with the Italian Peace Treaty.

The agreement constituted a *de facto* settlement, and will not become a *de jure* one until it obtains the formal approval of all the signatories to the Italian Peace Treaty, including the Soviet Union.

The text of the Memorandum of Understanding was as follows:

"(1) Owing to the fact that it has proved impossible to put into effect the provisions of the Italian Peace Treaty relating to the Free Territory of Trieste, the Governments of the United Kingdom, the United States, and Yugoslavia have maintained since the end of the war military occupation and government in Zones A and B of the Territory. When the Treaty was signed it was never intended that these responsibilities should be other than temporary, and the Governments of Italy, the United Kingdom, the United States, and Yugoslavia, as the countries principally concerned, have recently consulted together in order to consider how best to bring the present unsatisfactory situation to an end. As a result they have agreed upon the following practical arrangements.

(2) As soon as this Memorandum of Understanding has been initialled and the boundary adjustments provided by it have been carried out, the Governments of the U.K., the U.S.A. and Yugoslavia will terminate Military Government in Zones A and B of the Territory. The U.K. and U.S. Governments will withdraw their military forces from the area north of the new boundary and will relinquish the administration of that area to the Italian Government. The Italian and Yugoslav Governments will forthwith extend their civil administration over the area for which they will have responsibility.

(3) A preliminary demarcation [of the boundary adjustments] will be carried out by representatives of the Allied Military Government and the Yugoslav Military Government as soon as this Memorandum of Understanding has been initialled, and in any event within three weeks from the date of initialling. The Italian and Yugoslav Governments will immediately appoint a Boundary Commission to effect a more precise demarcation. [The boundary adjustments were shown on a map attached to Annex I of the Memorandum.]

(4) The Italian and Yugoslav Governments agree to enforce the Special Statute [see below] contained in Annex II.

(5) The Italian Government undertakes to maintain the Free Port at Trieste in general accordance with the provisions of Articles 1-20 of Annex VIII of the Italian Peace Treaty.

(6) The Italian and Yugoslav Governments agree that they will not . . . prosecute or discriminate against the person or property of any resident of the areas coming under their civil administration . . . for past political activities in connexion with the solution of the problem of the Free Territory of Trieste.

(7) The Italian and Yugoslav Governments agree to enter into negotiations, within two months from the date of initialling of this Memorandum of Understanding, with a view to concluding promptly an agreement regulating local border traffic, including facilities for the movement of the residents of border areas by land and sea over the boundary for normal commercial and other activities, and for transport and communications. This agreement shall cover Trieste and the area bordering it. Pending the conclusion of such agreement, the competent authorities will take . . . appropriate measures to facilitate local border traffic.

(8) For a period of one year from the date of initialling of this Memorandum of Understanding, persons formerly resident in the areas coming under the civil administration either of Italy or Yugoslavia shall be free to return immediately thereto. Any persons so returning, as also any who have already returned, shall enjoy the same rights as the other residents of these areas. Their properties and assets shall be at their disposal, in accordance with existing law, unless disposed of by them in the meantime.

For a period of two years from the date of initialling of this Memorandum of Understanding, persons formerly resident in either of these areas who do not intend returning thereto, and persons presently resident in either area who decide within one year from the date of initialling of this Memorandum to give up such residence, shall be permitted to remove their movable property and to transfer their funds. No export or import duties, or any other tax, will be imposed in connexion with the moving of such property.

Persons, wherever resident, who decide to sell their movable and immovable property within two years from the date of initialling of this Memorandum, will have the sums realized from the sale of such property deposited in special accounts with the National Banks in Italy and Yugoslavia. Any balance between these two accounts will be liquidated by the two Governments at the end of the two-year period. Without prejudice to the immediate implementation of the provisions of this paragraph, the Italian and Yugoslav Governments undertake to conclude a detailed agreement within six months of the initialling of this Memorandum of Understanding.

(9) This Memorandum of Understanding will be communicated to the Security Council of the United Nations."

(*Daily Telegraph*)

The Special Statute annexed to the Memorandum of Understanding regulated the rights of the population in the areas to be transferred, the following principles being laid down:

(1) The Italian and Yugoslav authorities would act in accordance with the principles of the United Nations' Declaration of Human Rights.

(2) Members of the Yugoslav ethnic group in the area transferred to Italian administration, and those of the Italian ethnic group in the area transferred to Yugoslav administration, would enjoy the same political, civil, social, and economic rights as the other inhabitants of those areas.

(3) Incitement to national or racial hatred in the two areas was forbidden and made a punishable offence.

(4) To protect the ethnic character and unhampered development of the respective minorities, they would be entitled to have their own Press in their mother-tongue; educational, cultural, social, and sports organizations would be allowed to act freely in accordance with existing laws; teaching of children in their mother-tongue would be provided in kindergarten, elementary, secondary, and vocational schools; these minority schools would enjoy equality of treatment with all other schools of the same type in the area as regards the provision of text-books and buildings, the number and position of teachers, and the recognition of diplomas; and the teaching programmes must not be directed at interfering with the national character of the pupils. Both Governments agreed to pass without delay the necessary legal regulations for the permanent organization of minority schools on these lines.

(5) Members of both ethnic groups would be allowed to use their own language freely in their personal and official relations with the administrative and judicial authorities. Public documents, including court decisions, which concerned members of the minority would be accompanied by a translation in the appropriate language; this would apply to official information, proclamations, and publications.

(6) Street names and inscriptions on public buildings would be in both languages in all districts where the ethnic minority comprised at least one-quarter of the local population.

(7) There would be no discrimination and a fair distribution of financial support in the economic development of the ethnic minority groups.

(8) No changes in the boundaries of the administrative units concerned in either area would be made with a view to affecting the ethnic composition of those units.

(9) A mixed Yugoslav-Italian Committee would be established for consultations on minority problems, and for the examination of any complaints or questions by individual members of either ethnic group regarding the implementation of the Special Statute. The two Governments undertook to start immediate negotiations on the details regulating the functioning of the Committee, and agreed to enable the Committee to visit the areas under their administration and assist it in the performance of its duties.

In conjunction with the signing of the Memorandum of Understanding and the Special Statute, an exchange of letters took place between the Italian and Yugoslav Ambassadors in London covering the following matters:

(a) An Italian invitation to Yugoslavia to take part with the other Governments concerned in a meeting at an early date to work out the arrangements for implementing Articles 1-20 of Annexe 8 to the Italian Peace Treaty, so as to ensure the fullest possible utilization of the Free Port of Trieste in accordance with the needs of international trade. Pending these discussions, Italy agreed to issue provisional regulations for the administration of the Free Port.

(b) An agreement for the appointment of a Yugoslav Consul-General in Trieste City and of an Italian Consular Office at Kopar.

(c) An Italian promise (i) to allocate a building in Trieste as a cultural centre for the Slovene population of the city; (ii) to finance the construction and equipment of a new cultural home for Slovenes in Trieste; and (iii) to make a Slovene cultural home available at the small town of San Giovanni. In return, the Yugoslav Government expressed its willingness to give sympathetic consideration to the provision of additional premises for Italian cultural organizations in the area coming under Yugoslav administration.

Letters were also exchanged between the British and U.S. representatives and Signor Brosio stating that it was hoped that the transfer arrangements in Zone A could be carried out within a month, and that the Italian Government had designated General De Renzi to meet the commander of the Anglo-American Zone, Major-General Sir John Winterton, in order to make arrangements for the change in administration.

The agreement was the outcome of lengthy diplomatic negotiations carried on in London, Rome and Belgrade following the acceptance by both Italy and Yugoslavia of the British, U.S. and French proposal for further discussions to settle the Trieste dispute after the tension which had been created by the Anglo-U.S. announcement of Oct. 8, 1953, that they were willing to transfer Zone A to Italy. The first indication of the possibility of a settlement was a statement by M. Vladimir Popovich (then Yugoslav Ambassador in Washington), made at a press conference on March 12, in which he declared that all that Yugoslavia demanded was "some Slovene villages in Zone A" which were "of no economic interest to Italy." The final stage of the negotiations between the British and U.S. Governments with Italy on the one hand and with Yugoslavia on the other was marked (a) by visits to Yugoslavia and Italy during September by Mr. Robert Murphy, the U.S. Under-Secretary of State, who had discussions with President Tito and M. Kardelj in Belgrade and with Signor Scelba, Signor Piccioni, and Professor Martino (the outgoing and new Foreign Ministers) in Rome; (b) by discussions between Signor Martino and Mr. Eden during the London Nine-Power Conference.

Official statements were issued in London, Paris and Washington, and by the British, U.S. and French Embassies in Belgrade and Rome, welcoming the understanding which had been reached between Italy and Yugoslavia. The three Governments believed that the agreement would "lead to improved relations and closer co-operation" between the two countries; expressed confidence that it would now be possible for Italy and Yugoslavia to settle any outstanding problems by friendly negotiation in a spirit of mutual understanding; and declared that Britain, the U.S.A., and France would give no support to claims by either Italy or Yugoslavia to territory under the sovereignty or administration of the other.

Sir Winston Churchill and President Eisenhower sent congratulatory telegrams to Marshal Tito and Signor Scelba, whilst Mr. Eden (who had been prevented by illness from attending the signing ceremony) sent a similar message to Signor Martino and M. Koca Popovich, the Italian and Yugoslav Foreign Ministers. Mr. Dulles welcomed "this gratifying demonstration of the will for peace showing itself through deeds."

The agreement was also warmly welcomed in Vienna, where Dr. Figl, the Foreign Minister, pointed out that Austria had always expressed her interest in a peaceful settlement of the dispute; she therefore "sincerely welcomed" the fact that a solution had been found "to the satisfaction of all parties," and that it would now be possible to settle the "open questions concerning our goods traffic through the Territory."

Although the Soviet Union had hitherto expressed opposition to an Italo-Yugoslav agreement negotiated through the good offices of Britain and the U.S.A., M. Vyshinsky sent a letter to the President of the U.N. Security Council on Oct. 14 which, referring to the Italo-Yugoslav agreement of Oct. 5, declared: "... The agreement has been reached as a result of an understanding between Yugoslavia and Italy, the countries immediately interested, and is acceptable to those countries. In view of this, and also of the fact that the agreement between Yugoslavia and Italy will promote the establishment of normal relations between them, and thus contribute toward a relaxation of tension in that part of Europe, the Soviet Government takes cognizance of the agreement."

All members of the Italian Cabinet went to the Quirinal on Oct. 5 to inform President Eidaudi officially of "the return of Trieste to the motherland." The same evening Signor Scelba, the Prime Minister, was received in the Senate with cheers when he announced that "after ten years the Italian flag flies once again in Trieste." There was widespread rejoicing throughout Italy, flags being flown on Government and many private buildings, and Oct. 6 being declared a school holiday.

The Italian Senate debated the Premier's statement on Oct. 6, and on Oct. 8 gave the Government a vote of confidence by 122 votes to 89, the opposition consisting of the Communists, Nenni Socialists, and neo-Fascists; the 14 Senators of the Monarchist Party left the Chamber before the vote, whilst the one Popular Monarchist Senator abstained. The Senate then unanimously adopted a resolution sending "an expression of affection and a brotherly salute" to the people of Trieste, as well as another resolution (by 122 votes to 89) expressing the hope that "the agreement will mean the beginning of friendly collaboration between Italy and Yugoslavia. . . ."

Speaking in a foreign affairs debate in the Chamber of Deputies on Oct. 12, Signor Scelba and Professor Martino jointly defended the Trieste agreement as the best which Italy could have obtained, and as a positive contribution to peace and security in Southern Europe. Signor Scelba, who declared that the return of Trieste to Italy represented "one of the greatest demonstrations of Italy's recovery following the tragic days of the war," said that while Italy had not been granted "the fullness of her rights," the agreement did not preclude a future "agreed solution" with Yugoslavia. He pointed to the smallness of the sacrifices involved as far as Zone A was concerned, and emphasized that the Government had worked for the settlement, not only to obtain the return of Trieste and to improve conditions for the Italians left in Zone B, "but to eliminate a grave cause of friction on our eastern frontier, thereby contributing to the peace and unity of free peoples." Professor Martino declared that Italy, in accepting the Trieste agreement, "wished to create conditions for a fruitful collaboration between Rome and Belgrade," and added that the agreement had "closed the sad account books of the war."

The Yugoslav Federal Executive Council, meeting on Oct. 7 under the chairmanship of President Tito, approved the Trieste agreement and proposed that the northern part of Zone B should be incorporated in the Republic of Slovenia and the southern part in the Republic Croatia. The resolution described the agreement as being "under present circumstances" an "adequate realization of the legitimate rights of the Yugoslav peoples and of their age-old struggle for freedom and unity," but recorded with regret that "a large group of our co-nationals" remained outside the Yugoslav frontier.

President Tito spoke of Yugoslavia's "big sacrifices," but said that they could be well content that an agreement had at last been reached, and that they would now "gladly accept every suggestion and take every initiative for co-operation between Italy and Yugoslavia, two countries which are favourably situated for co-operation in the economic and all other fields." "I believe," he declared, "that in Italy, too, responsible men who have taken part in bringing about this agreement will now pursue a course of consolidation and co-operation between our two countries." In the course of his statement President Tito paid a special tribute to Signor Scelba "for his boldness in the face of opposition in making a gesture of statesmanship by helping to realize this agreement," and added: "The settlement . . . will be an important contribution to security and to strengthening those forces in Europe which are opposed to aggression."

In the City of Trieste, the news of the signing of the agreement —broadcast by General Winterton—was received with enthusiasm by the great majority of the Italian population, large crowds assembling in the Piazza Unità to see the Italian flag formally hoisted over the City Hall. Only the Communists and Neo-Fascists in Trieste denounced the agreement because of the concessions made to Yugoslavia.

General De Renzi (Commander of the Italian 5th Corps) crossed the frontier from Italy into Zone A on Oct. 6. After a meeting with General Winterton and General Dabney (the U.S. Commandant) at Duino, it was announced that the main outlines of the plan for the transfer of authority in Zone A to Italy and for the entry of Italian forces had been agreed upon, and that a staff meeting at Udine would work out further details. A first detachment of the U.S. garrison of 4,000 left Trieste for Leghorn on Oct. 7, whilst the War Office in London announced on the same date that the British garrison, 2,500 strong and consisting of the 2nd Battn. Lancashire Fusiliers and the 1st Battn. The Loyal Regiment, would begin leaving for Britain.—(Giornale d'Italia, Rome - Corriere della Sera, Milan - Tanjug Agency, Belgrade - Times - Daily Telegraph - New York Times - Le Monde, Paris) (Prev. rep. 13328 B.)

Note. The area passing under Italian sovereignty (i.e., the former Zone A, excluding the small strip of territory ceded to Yugoslavia) is about 90 square miles in extent and has a population of over 302,000, of whom about 275,000 live in the city of Trieste. The area passing under Yugoslav sovereignty (the former Zone B, plus the small accession of territory) is 200 sq. miles in extent and has a population of about 73,500. There are no large centres of population in the area coming under Yugoslav sovereignty, the principal towns being Kopar (Capodistria), Piran (Pirano) and Novi Grad (Cittanova).

נספח י"ג   סודי ביותר

התפוררותו של חוזה לוקארנו

1. 16.10.25 - נחתם הסכם לערבות הדדית בין גרמניה, בלגיה, צרפת, בריטניה ואיטליה.

2. ההסכם מציין בין השאר שמירה על קיום סעיפים 43, 42 של חוזה ורסיי (פרוז אזור הריין).

3. במדה וההסכם מופר ע"י אחת מהחתומות יכולות האחרות:

   א. אם ההפרה אינה נראית חמורה - פניה למועצת החבר.

   ב. אם ההפרה חמורה - יכולה המדינה המרגישה עצמה נפגעת, להגיב מיד, ושאר החתומות צריכות להצטרף ולעזור לה.

4. במרץ 1935 ביטל היטלר את חוזה ורסיי בטענה שהיה "מוכתב" אך אשר אמונים לחוזה לוקארנו.

5. ב- 7.3.36 - הודיעה גרמניה לבריטניה, צרפת ובלגיה כי ההסכם הצרפתי-סובייטי שנחתם בינתיים הכרוך בהתחיבויות שאינן מתיישבות עם אלו שקבלה צרפת על עצמה לפי חוזה לוקארנו, שולל מחוזה זה את "משמעותו הפנימית" ולפיכך אין גרמניה רואה אותו כמחייב לגביה.

6. באותו יום נכנס צבא גרמני לאזור הריין. (לכך היו סבות שונות: נגד חוזה צרפת-בריה"מ; נגד הסכם אפשרי בין בריטניה-צרפת; הכרה גרמנית שהמצב הבינ"ל קריטי (איטליה); רצון להשיב יוקרה פנימית - ע"י ביטול סעיף מחוזה ורסיי "הידוע לשמצה...").

7. בהודעה על הכיבוש הוסיפה גרמניה "סוכריה" בדבר: נכונות לדון עם בלגיה וצרפת על אזור מפורז; חתימה על חוזה אי-התקפה בין גרמניה, צרפת ובלגיה; החתימה על הסכם אוירי עם מעצמות המערב - כדי למנוע התקפה פתע אוירית.

8. צרפת יכולההיתה, לו רצתה, להגיב מיד ובכח נגד פלישה זו (בידיעה שצבאה חזק מצבא גרמניה) אך היו היסוסים באיזו מידה תבוא עזרה של מעצמות לוקארנו אחרות, בנסיבות אשר למרות הכל אינן מהוות הפרה של גבול בינ"ל.

9. צרפת החליטה, איפוא, לפנות למועצת חבר הלאומים ולא לפעול לבדה.

10. אי נכונות מצד מעצמות לוקארנו לפעול (על רקע נסיבות בינ"ל) למרות שיכלו בהתאם לסעיפי החוזה לעשות זאת - הביאו איפוא להתפוררות החוזה.

מסקנה

כשלונו של הסכם לוקארנו נעוץ באי החלטיותה של צרפת ברגע המכריע (פלישת צבא גרמניה לארץ הריין) לפעול בכח ולא בליקויים נסוחיים של ההסכם.

מפת יהודה ושומרון

- סימון הרצועות בהתאם לגישה א' שבתזכיר.

- לא מן הנמנע שבנוסף למוצבים שיוקמו בתוכן תהיה תביעה בטחונית להקמת מוצבים באזורי יהודה ושומרון.

INDEX

Abu Ghosh D/5
Acre D/2
Afikim E/2
Afula D/3
Ahuzam C/6
Alexander C/3
Almagor E/2
Amatzia C/6
Antipatris C/4
Ara D/3
Arad D/7
Arad Region D/7
Arava D/9 10
Arbel E/2
Ashdod B/5
Ashdot Ya'akov E/3
Ashkelon B/5
Atlit C/2
Avdat C/8
Ayelet Hashahar E/1
Azor C/4

Baka D/3
Balfouria D/3
Bar'am E/1
Bar Giora D/5
Barkai D/3
Bar Kochba Caves E/6
Bat Yam C/4
Beatitudes, Mt. of E/2
Be'eri B/6
Be'er Ora C/11
Beersheba C/7
Be'eratayim C/4
Be'er Tuviya C/5
Beisan—see Beit She'an
Beit Alfa E/3
Beit Dagan C/5
Beit Guvrin C/6
Beit Jann E/2
Beit Kama C/6
Beit Oren C/2
Beit She'an E/3
Beit She'arim D/2
Beit Shemesh C/5
Beit Yitzhak C/4
Beit Yosef E/3
Belvoir E/3
Ben Shemen C/5
Besor B/6-7
Besor Region B/7
Binyamina C/3
Bnei Brak C/4
Bror Hayil B/6
Brosh B/6

Cana D/2
Caesarea C/3
Capernaum E/2
Carmel, Mt. C D/2

Dafna E/1
Daliyat el Carmel D/2
Dan E/1
Dead Sea Wks. E/7
Degania E/2
Devira C/6
Dimona D/7
Dor C/3
Dorot B/6

Eilabun E/2
Eilat C/12
Eilat, Gulf of C/12
Eilon D/1
Ein Bokek E/7
Ein Gedi E/6
Ein Gev E/2
Ein Hanatziv E/3
Ein Harod E/3
Ein Hashofet D/3
Ein Hod C/2
Ein Kerem D/5
Ein Yahav D/9
Elot C/12
Eshtaol C/5
Erez B/6
Even Yehuda C/4
Eyal C/4
Ezuz B/8

Gadish D/3
Gadot E/1
Galilee D E/2
Galilee, Sea of E/2
Gal'on C/6
Gan Shmuel C/3
Gan Yavneh C/5
Gazit E/3
Gedera C/5
Gesher E/3
Geva Carmel C/3
Gevulot B/7
Gezer C/5
Gilat B/7
Gilboa, Mt. E/3
Ginegar D/3
Givatayim C/4
Giv'at Brenner C/5
Giv'at Hamoreh E/3
Giv'at Hayim C/3
Giv'at Oz D/3
Giv'at Yeshayahu C/5
Giv'olim B/6
Grofit D/11
Gush Halav E/1
Gvar Am B/6

Hadera C/3
Hafetz Hayim C/5
Haifa C/2
Halutza B/7
Hama'apil C/3
Hamadiya E/3
Hanita D/1
Ha'on E/2
Harel C/5
Harod E/3
Haruvit C/5
Hatzerim C/7
Hatzeva D/8
Hatzor E/1
Heletz B/6
Herzliya C/4
Hittim, Horns of E/2
Hiyon C/10
Holon C/4
Hor, Mt. D/8
Hula Valley E/2
Hulda C/5
Hukok E/2

Ilaniya E/2

Jerusalem D/5
Jezreel Valley D/3
Jordan E/2
Judah, Wilderness of D-E/6-7

Kabri D/1
Kafr Yasif D/2
Kalansuwa C/4
Karmiel D/2
Kedma C/5
Kerem Shalom A/7
Ketziot B/8
Kfar Ata D/2
Kfar Gil'adi E/1
Kfar Habad C/5
Kfar Hanasi E/2
Kfar Hassidim D/3
Kfar Masaryk D/2
Kfar Menahem C/5
Kfar Monash C/3
Kfar Ruppin E/3
Kfar Sava C/4
Kfar Szold E/1
Kfar Tavor E/2
Kfar Truman C/5
Kfar Vitkin C/3
Kfar Yona C/4
Kfar Zecharya C/5
Kinneret E/2
Kinneret, Lake E/2
Kiryat Anavim D/5
Kiryat Bialik D/2
Kiryat Gat C/6
Kiryat Malachi C/5
Kiryat Shmona E/1
Kiryat Tiv'on D/2
Kiryat Yam D/2
Kishon D/2
Kissufim B/6
Korazim E/2

Lachish C/6
Lachish Region C/6
Lahav C/6
Lahavat Habashan E/1
Lod C/5
Lohamei Hageta'ot D/2
Lydda—see Lod

Ma'agan Michael C/3
Ma'aleh Akrabim D/8
Ma'aleh Hahamisha D/5
Ma'alot D/1
Ma'anit D/3
Machtesh Gadol C D/8
Machtesh Katan D/8
Machtesh Ramon C/9
Magal D/3
Magdiel C/4
Magen B/7
Maghar E/2
Mahanayim E/2
Majd el Krum D/2
Mamshit D/7
Massada E/7
Mashabei Sadeh C/8
Mash'en B/6
Matzuva D/1
Mefalsim B/6
Megadim C/2
Megiddo D/3
Mei Ami D/3
Meir Shefeya C/3
Meona D/1
Merhavya D/3
Meron E/2
Meron, Mt. E/2
Metulla E/1
Mevo Beitar D/5
Michmoret C/3
Migdal Afek C/4
Migdal Ha'emek D/2
Mishmar Ha'emek D/3
Mishmar Hanegev C/6
Mishmar Hayarden E/1
Mitzpeh Hagilboa E/3
Mitzpeh Ramon C/9
Modi'im Region C/4-5
Modi'in C/5
Montfort D/1
Motza D/5

Na'aman D/2
Na'an C/5
Nahalal D/2
Nahal Oz B/6
Nahariya D/1
Nahshon C/5
Nain D/3
Natanya—see Netanya
Nazareth D/2
Negba C/6
Negev B-C-D/8
Nehusha C/6
Neot Hakikar E/8
Neot Mordechai E/1
Ness Harim D/5
Ness Ziona C/5
Netanya C/4
Netiv Halamed Heh C/5
Netivot B/6
Netofa, Valley of D/2
Nevatim C/7
Nir Am B/6
Nir Galim C/5
Nirim B/6
Nir Oz B/7
Nir Yisrael B/5
Nir Yitzhak B/7
Nitzana B/8
Nitzanim B/5
Nitzanim Youth Vill. B/5
Notera E/1
Nurit E/3

Ofakim B/7
Omer C/7
Oron D/8
Otzem C/6

Palmahim C/5
Paran, Wilderness of C/9-10
Paran C/10
Pardess Hana C/3
Parod E/2
Pattish B/7
Pedaya C/5
Peki'in D/2
Petach Tikva C/4
Phosphate Wks. D/8

Ra'anana C/4
Rama E/2
Ramat Gan C/4
Ramat Hasharon C/4
Ramat Hashofet D/3
Ramat Rahel D/5
Ramat Yohanan D/2
Ramim E/1
Ramla C/5
Ramon, Mt. B/9
Ramat Naftali E/1
Rehovot C/5
Rehovot (Negev) B/7
Re'im B/6
Revivim C/7
Rishon Le-Zion C/5
Roglit C/5
Rosh Ha'ayin C/4
Rosh Hanikra D/1
Rosh Pina E/2
Rosh Zohar D/7

Sa'ad B/6
Sachnin D/2
Safad E/2
Sagi, Mt. B/9
Sandala D/3
Sasa E/1
Sdeh Boker C/8
Sdeh Trumot E/3
Sdeh Warburg C/4
Sederot B/6
Segev D/2
Sha'alavim C/5
Shavei Zion D/2
Shefar'am D/2
Shefayim C/4
Shikma B/6
Shivta B/8
Shomera D/1
Shoval C/6
Sodom E/7
Sodom, Mt. E/7
Sorek C/5

Tabgha E/2
Tabor, Mt. E/2
Tal Shahar C/5
Talmei Bilu B/6
Tamra D/2
Taninim C/3
Tel Achziv D/1
Tel Adashim D/3
Tel Arad D/7
Tel Ashkelon B/6
Tel Aviv-Jaffa C/4
Tel Gezer C/5
Tel Hai E/1
Tel Kossile C/4
Tel Katzir E/2
Tel Kedesh E/1
Tel Lachish C/6
Tel Mond C/4
Tel Yosef E/3
Tiberias E/2
Tiberias, Lake—see Kinneret, Lake
Timna C/11
Timna, Mines C/11
Tira C/4
Tirat Carmel C/2
Tirat Zvi E/3
Tirosh C/5
Tze'elim B/7
Tzippori D/2
Tzova D/5

Udim C/4
Umm el Fahm D/3
Urim B/7

Yad Mordechai B/6
Yakum C/4
Yarkon C/4
Yarmuk E/2
Yavneh C/5
Yavne'el E/2
Yehi'am D/2
Yehud C/4
Yeroham C/8
Yesud Hama'ala E/1
Yiron E/1
Yizre'el D/3
Yokneam D/3
Yoshivya B/6
Yotvata D/11

Zichron Ya'akov C/3
Zikim B/6
Zin D/8
Zin, Wilderness of C-D/8
Zohar C/6

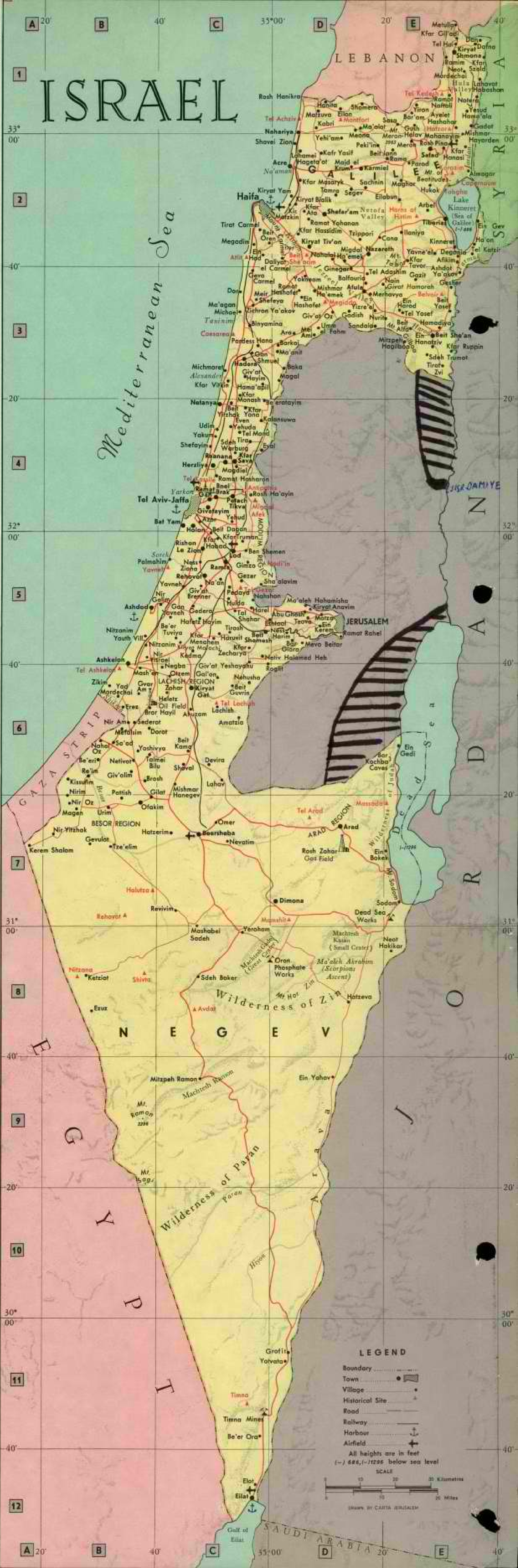

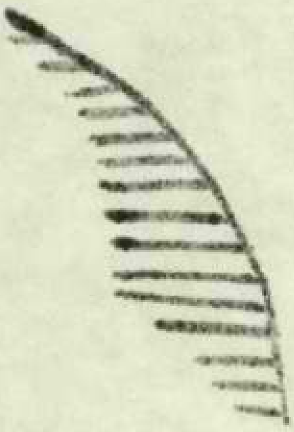

המפות המצ"ב

פתרונות צבאיים בהתאם לגישה א' שבתזכיר.

<u>תוכן עניינים</u>

1. ירושלים
2. שרם-אל-שייך

<u>נספחים</u>

<u>נספח א׳</u> הפרוטוקולים מישיבות הועדה.

<u>נספח ב׳</u> תזכיר מר בנבנישתי על חלוקת העיר ל- burroughs

<u>נספח ג׳</u> הסדר טריאסט.

<u>נספח ד׳</u> הסכום הארעי הראשון.

[illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible].

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible].

[illegible] [illegible].

סודי   צומת ג. מחוק 4

ירושלים

עירית ירושלים
بلدية اورشليم - القدس

ירושלים ד' תמוז תשכ"ח
اورشليم - القدس 2 יולי 68

לכבוד
מר מ. בדית
משרד החוץ
ירושלים

הנדון: דיון על ירושלים

בהמשך לדיון הנ"ל ולהצעתי לפתור את הבעיה ע"י יצירת מרחב מוניציפאלי דו-רבוני, הריני להעביר אליך מחשבות ראשוניות שהעליתי על הכתב בענין זה.
הן דעותי הפרטיות, שאינן מיצגות או מחייבות את העיריה ולא הועלו בפני שום פורום אחר.

הרצ"ב מחייב ליבון ובדיקה, בעיקר מצידו המדיני והמשפטי. אבל, נדמה לי שיש בכוון המחשבה משום נסיון לפתור את הבעיה באורח ההולם את קווי המדיניות כפי שנוסחו במכתבך מיום 25.6.68, דהיינו "להבטיח את שלמות העיר בריבונותינו".
עם זאת, זהו לדעתי, נסיון כנה "לספק אינטרסים לא ישראליים (במיוחד ירדניים)", במסגרת המדיניות המנוסחת.

החומר הרצ"ב עוסק בבעיה מבחינתה המוניציפאלית. עם זאת, ברצוני לציין כי במפה המוצעת נעשו תקונים קלים בתחום הריבונות הישראלי, בעיקר בצד המזרחי של קו התחום. לעניות דעתי אין בהם משום שנוי בעל חשיבות ביחס למצב הקיים.
סמנתי במפה גם כביש שניתן למסרו לירדן ככביש ב"שליטתם" או ב"ריבונותם". זהו הכביש העולה להר הזיתים דרך שכונת א-טור. כביש זה ניתן לחברו בקלות לעיזריה-יריחו, הוא עובר באזור שאין בו אינטרסים קרקעיים יהודיים ומגיע בקו ישר לשער האריות ודרכו - לתחום הר הבית.

שימת לבך מופנית גם לפסקא בסעיף "עירית ירושלים הערבית ועירית הכפרים" שלפיה: "מאחר שחלק מירושלים הערבית ועירית הכפרים יהיה בריבונות ירדן, יקבע יקבע הסדר שלפיו יקיים משרד הפנים פקוח מסוים (שתחומיו יקבעו במו"מ) על פעולות העיריה הערבית."

2/..

לכאורה יש בפסקא זו משום הריגה מעקרון הריבונות הישראלית המוחלטת, אולם, נראה לי שהוא חיוני למערכת כולה ואינו אלא "סוכריה" הסרת השיבות מעשית שהשגנה עם זאת לדרישות היקרה הערבית.

לעומתו, אפשר להציג את העובדה שבתחומי ההשפעה של העיריה הישראלית (בכח משקלה המספרי) יכלול גם את בית לחם ובית ג'אלה.

אגב, ניתן אולי לוותר בכלל על צירופן של בית לחם ובית ג'אלה ל"ירושלים רבתי", אלא, שבבר זה יקטין את משקלם של האוכלוסין הנוצריים, הוצאה שאיננה רצויה.

חלק מהתכנית אפשר להפעיל כבר בעתיד הקרוב ולפני מו"מ לשלום.

כשלב ראשון יש להקים "מועצת משנה" של הכפרים שבתחום שליטתו ולקבוע את סמכויותיהם ביחס לעיריה הנוכחית.

דבר זה רצוי כשלעצמו, שכן למעשה כפרים אלה ממשיכים להיות את חייהם כמעט בכל התחומים כמו בזמן שקדם להפיכתם ל"חלק מהעיר" וחוסר הנהול העצמי בהם מכביד עליהם ועלינו.

בשלב זה יש לנהל מו"מ עם הערבים במזרח ירושלים על יצירת "עיריה משנה" לפי הקוים המוצעים להלן.

בעת המו"מ לשלום אפשר לצרף להתחלות אלה את המערכת כולה. כמובן, שהחסרון הוא, שאם נתחיל בשלבים אלה, אנו מאבדים חלק מן הקלפים לפני המשחק והיתרון הוא, שנקטין במעט את הלחץ.

ההצעה כולה נראית מפותלת ומסורבלת, אבל, כפי שציינת מרחב התמרון הוא כה מצומצם, עד שאין ברירה אלא להתפתל בתוכו.

ב ב ר כ ה,

מירון בנבנשתי

הממונה על עניני מזרח העיר

המטרה

1. יצירת אזור מוניציפאלי מאוחד לשטחים הנמצאים בתחום ההשפעה המטרופוליטני של ירושלים, שישמש כמסגרת נאותה להתפתחות העיר.

2. יצירת תאים מוניציפאליים עצמאיים במסגרת האזור המוניציפאלי הנרחב, תוך שימת לב לסוגי הישובים הכלולים בתוכו (כפרים, עיירות) ולרצון המיעוטים לשלטון עצמי (מזרח ירושלים).

3. נסיון לספק את דרישת הערבים לשליטה בחלק של ירושלים תוך הבטחת הריבונות הישראלית על שטחיה של ירושלים בגבולותיה הנוכחיים.

האמצעים

1. התווית קו תחום מוניציפאלי המקיף שטחים בריבונות ישראלית וירדנית, דהיינו, עיר דו-ריבונית וחד מוניציפאלית.

2. הקמת מועצת גג משותפת (מועצת ירושלים רבתי) לחמש עיירות משנה והן: ירושלים היהודית, ירושלים הערבית, הכפרים, בית לחם, בית ג'אלה.

3. יצירת אוטונומיה מוגבלת לעירית ירושלים הערבית ולאזור הכפרי, שחלקים מהם יהיו בריבונות ירדנית.

ה ש י ט ה

* האזור יחולק לפי המפה המצ"ב.

פרוט האזורים יהיה כדלהלן :

עירית המשנה היהודית

תהיה מורכבת מכל תחום העיר העברית וכן רצועה בין סנהדריה והר הצופים, הרובע היהודי והארמני, הר הזיתים, עיר דוד, אזור ארמון הנציב - רמת רחל, אזור מר אליאס - בית צפאפה ואזור גרוה יעקב.
שטח זה מבטיח אפשרויות פתוח והתישבות לכ- 30.000 משפחות - 120.000 נפש.
הוא כולל לא יותר מ- 9.000 תושבים ערבים. כולו בתחום ריבוני ישראלי.

עירית משנה הערבית

תהיה מורכבת מהרובע המוסלמי והנוצרי, שייך ג'ראח, המושבה האמריקאית, ואדי ג'וז, א-טור, שועפאט ובית חנינה הערונית, סלואן.
כולן בתחום ריבוני ישראלי, וכן עיזריה ואבו-דיס שמחוץ לתחום הרבוני הישראלי.

עירית משנה - כפרים

תהיה מורכבת מהכפרים החצי חקלאים שבסביבת העיר. בחלקם ברבונות ישראלית: - עיסאוויה, צור בהר, אם טובא; ובחלקם ברבונות ירדנית: - ראס ענאתא, כפר עקב, בית חנינה, ביר נבאלא, קלנדיה, ג'ודירה.

עירית משנה - בית לחם

כל התחום המוניציפאלי הקיים של בית לחם.

עירית משנה - בית ג'אלא

כל התחום המוניציפאלי הקיים של בית ג'אלא.

3/..

נתונים יסודיים

מספר תושבי ירושלים רבתי	298.000
מספר תושבי ירושלים בריבונות ישראל	261.000
מספר תושבי ירושלים בריבונות ירדן	37.000

מספר התושבים לפי עדה

יהודים	195.000	(66%)
מוסלמים	77.000	(25%)
נוצרים	26.000	(9%)
סה"כ	298.000	

מספר התושבים לפי עירית משנה

עירית ירושלים היהודית	203.000	(מהם 8.500 ערבים)
עירית ירושלים הערבית	61.000	
בית ג'אללה	5.500	
בית לחם	13.500	
מועצה כפרית	15.000	
סה"כ	298.000	

4/..

מועצת ירושלים רבתי

מספר הבריה 51

נבהרים ע"י עירית המשנה לפי המפתח:

עירית משנה יהודית - סה"כ 33

יהודים - 31
ארמני - 1
מוסלמי - 1

עירית משנה ערבית - סה"כ 11

מוסלמים - 9
נוצרים - 2

עירית בית-לחם - סה"כ 3

נוצרים - 2
מוסלמי - 1

עירית בית ג'אללה - סה"כ 1

נוצרי - 1

בכפרים - סה"כ 3

מוסלמים - 3

חלוקה לפי עדות

יהודים - 31
נוצרים - 6
מוסלמים - 14

סה"כ 51

<u>מועצת ירושלים רבתי - תעסוק בנושאים הבאים:</u>

1. הכנת תכנית מתאר (שתאושר ע"י גופי התכנון של שתי המדינות).
2. תאום תכניות ופעולות עיריות המשנה.
3. פתוח אזורי וכפרי.
4. כלכלה ותיירות.
5. כבאות.
6. ביוב אזורי.
7. מפעלים משותפים : סלוק מי שפכים ואשפה ונצולם,
חשמל,
נמל התעופה קלנדיה,
אזורי תעשיה.
8. מפעלי מים אזוריים וחלוקת מים.
9. תחבורה אזורית.
10. פארקים ומבנים הסטוריים.
11. שיכון.

לצורך עבודתה תקיים המועצה ועדות, בחלקן בהשתתפות אישי צבור ובעלי מקצוע.

עיריות המשנה יממנו את פעולות המועצה ע"י הפרשת אחוז מסוים מתקציביהן.

הממשלות ישתתפו בתקציבי הפתוח של המועצה לפי מפתח של גודל השטח, מספר האוכלוסין וסוג המפעל. ההקצבות ימסרו ישירות למועצה ולא באמצעות העיריות המרכיבות.

יו"ר המועצה יבחר מתוך חבריה.

ועדת ההנהלה של המועצה תורכב מראשי הערים.

ועדת הכספים תורכב לפי מפתח הנציגות של כל עיר.

שלטונות המדינות יהיו מוסמכים לבטל כל החלטה הנוגעת לתחום הרבוני שלהן.

שמה של מועצת ירושלים רבתי (או G. J. C) יופיע ביחד עם שמה של עירית המשנה.

<u>למשל</u>: מועצת ירושלים רבתי
עירית בית לחם

או מועצת ירושלים רבתי
עירית ירושלים המזרחית.

6 / ..

עירית משנה

יהיו שני סוגים של עירית משנה.

סוג א' - עירית משנה עצמאיות, שהינן, בעלות סמכויות מוניציפאלידה מלאות והן : עירית בית לחם, בית ג'אלה ועירית הכפרים.

סוג ב' - עירית משנה תלויות, שבהן תהיה סמכות מועצת עירית המשנה כפופה בענינים מסוימים לאשור מועצה משותפת והן : עירית ירושלים הערבית ועירית ירושלים היהודית.

בעירית המשנה התלויות תהיה רוב האדמיניסטרציה מאוחדת.

מבחינת הרבונות יהיו שני סוגים של עירית משנה.

סוג א' - עירית ששטחן נמצא כולו ברבונות אחת המדינות והן : בית לחם, בית ג'אלה וירושלים היהודית.

סוג ב' - עירית ששטחן נמצא ברבונות של שתי מדינות והן :

עירית הכפרים ועירית ירושלים הערבית.

העירית מסוג א' תהיינה כפופות ל"פקודת העיריות" ולנוהלים הנוהגים במדינה שבה הן נמצאות.

העירית מסוג ב' תפעלנה לפי הפרוט המופיע בסעיפים " עירית הכפרים ועירית ירושלים הערבית.

עירית הכפרים

כל כפר יבחר לעצמו ועד כפר. בכפרים שבריבונות ירדן יבחר ועד הכפר לפי החוק הירדני ובכפרים שברבונות ישראל יבחר הועד לפי חוקי ישראל.

מועצת הכפרים תבחר לפי מתכונת המועצות האזוריות הנהוגה בישראל.

ועדה המורכבת מנציגי משרד הפנים הירדני והישראלי תקבע את הסמכויות החוקיות של מועצה זו.

ועדה משותפת תקבע את עקרונות המיסוי.

ממשלות ישראל וירדן יכסו את תקציבי הפחות של העיריה.

7 / ..

עירית ירושלים הערבית

סמכויותיה העצמאיות יהיו בתחומים הבאים :

1. ועדת בנין ערים מקומית (לאחר אשור תכנית המתאר).
2. חנוך (כפוף לחוקי ישראל ביחס לתחום הרבוני-הישראלי ולחוקי ירדן ביחס לתחום הרבוני הירדני).
3. עבודות צבוריות, מאור וגנים.
4. תחבורה.
5. בריאות הצבור.
6. תברואה ונקיון.
7. מלאכה, תעשיה, קיוסקים ורוכלים.
8. מכרכים וקניות.
9. סעד.
10.

עצמאות הפעולה בתחומים אלה תהיה מוגבלת בנוהל הבא :
ששה נציגי העיריה הערבית יצורפו למועצת עירית ירושלים ~~השלמה~~, ויהוו יחד עם 21 החברים היהודים את מועצת ירושלים השלמה. מועצה זו תאשר את תקציב העיר השלמה. לאחר אשורו, תהיה העיריה הערבית רשאית להוציאו כראות עיניה.
חברים ערבים יצורפו לועדות סטטוטוריות משותפות המתחייבות מן החוק הישראלי. ועדות אלה יעבירו, לאחר קביעת עקרונות משותפים וגופי תאום, את הסמכויות המפורטות למעלה והנוגעות לאזור הערבי, לידי הועדות המקבילות של העיריה הערבית.
בכל מקרה של חלוקי דעות בין עירית המשנה, יובא הענין להכרעת ועדה המורכבת מראש עירית ירושלים השלמה, אחד מסגניו וראש עירית ירושלים הערבית.
סכומי ועדה זו לא יהיו טעונים אשור מועצת העיריה.
האדמיניסטרציה העירונית של העיר השלמה תשאר מאוחדת ותוקם ועדת מנגנון משותפת.
העיריה הערבית תזמין שרותים ועבודות במסגרת תקציבה המאושר. זכותה להזמין שרותים אלה גם אצל גופים מסחריים.
לעיריה הערבית יהיה סגל אדמיניסטרטיבי- מקצועי קטן, שיעסוק בהזמנת השרותים והעבודות ובפקוח על טיב הבצוע.
חוק הבחירות, המיסוי וחוקי העזר יהיו לפי החוק הישראלי. אם ירדן העמוד על כך שבחלק ~~העיר~~ העיר שבריבונותה ישאר החוק הירדני, יבחרו תושבי האזור הירדני במספר נציגים (לפי משקלם באוכלוסיה) למועצה הערבית לפי החוק הירדני, וכן יגבו המסים לפי החוק הירדני ויועברו לקופה המשותפת.

מאחר שחלק מירושלים הערבית יהיה ברבונות ירדן (עיזאריה, אבו דיס וחלק מא-טור) יקבע הסדר לפיו יקיים משרד הפנים הירדני פקוח מסוים (שתחומיו יקבעו במו"מ) על פעולות העיריה הערבית.

שמה של עירית ירושלים השלמה יהיה-עירית ירושלים ובערבית - בלדית אורשלים אלקדס.

שמה של עירית ירושלים הערבית יהיה - בלדית (או אמנת) אלקדס אשרקיה ובעברית - עירית ירושלים המזרחית.

שמה של עירית ירושלים העברית יהיה - עירית ירושלים ובערבית - בלדית אורשלים.

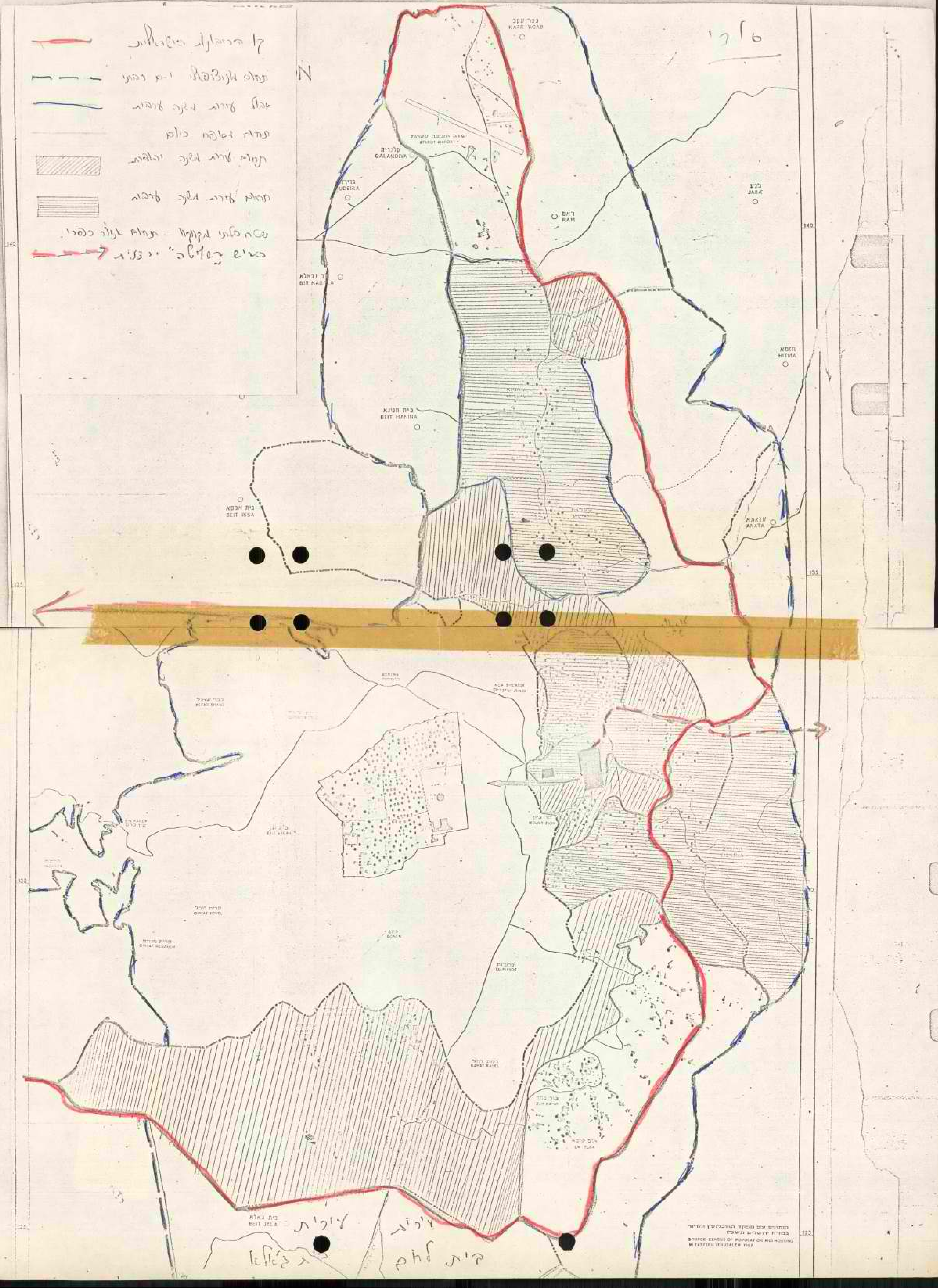
קו הריבונות הישראלית
KAFR 'AQAB
QALANDIYA
RAM
JABA'
BIR NABALA
BEIT HANINA
BEIT IKSA
HIZMA
ANATA
MOUNT ZION
BEIT JALA
בית לחם
SOURCE: CENSUS OF POPULATION AND HOUSING IN EASTERN JERUSALEM 1967

סודי ביותר

1. ירושלים

הערכת העמדה הערבית

1. לא נמצא גורם ערבי אשר יהיה מוכן להגיע להסדר עם ישראל על יסוד הסטטוס קוו.

2. הערבים תובעים חזרה (ולוא במידה מתקבלת על הדעת מבחינתם) לסטטוס קוו אנטה בללום (1967).

3. תנאי בל יעבור ערבי הוא החזרת הריבונות הערבית על חלקים ערביים (הרובע המוסלמי, אחדים מן הרובעים הערביים שמחוץ לחומה).

4. מחמת קדושת חרם אל-שריף למוסלמים אין סיכוי לויתורים ערביים בקשר אליו והוא הדין בקשר לאל בוראק (הכותל המערבי) והרחבה שלפניו.

5. גישת הערבים כלפי ירושלים היא מדינית-דתית ללא נכונות ממשית לפשרות.

אחת: הסדר עם חוסיין

תנאי המינימום עשויים להיות :

1. ריבונות על הרובע המוסלמי.
2. ריבונות על חלקים ערביים מחוץ לחומות.
3. רציפות טריטוריאלית (ולא כביש בלבד) בין ירושלים הירדנית ויתר חלקי ירדן.
4. ריבונות על הרובע המוסלמי, פירושה גם ריבונות על חרם אל-שריף.
5. לא ברור אם ירדן תסכים לשירותים מוניציפליים מאוחדים.

שתים : הסדר עם מדינה פלשתינאית

התנאים הנ"ל עלולים שלא לספק את המדינה הפלשתינאית שכן מדינה זו תקבע את בירתה בירושלים.

שלוש : הסדר מקומי עם ערביי ירושלים

1. רעיון אחדות העיר מתקבל על הדעת אך לספוח לישראל יש להתנגד.
2. תקום עיריה ערבית.
3. השירותים המוניציפליים יהיו מאוחדים.
4. בשטחי ירושלים הערבית יחול המשפט הירדני; תהיה רשת חינוך ערבית נפרדת; תשמר נתינותם הירדנית של התושבים.
5. תקום עיריית-גג משותפת בראשות ראש עיר ישראלי.

2/..

ארבע : שאלת העיתוי

אין לגשת לביצוע הסדר מקומי (סעיף שלוש דלעיל) כל עוד קיים סיכוי למו"מ עם ירדן. הסדר כנ"ל עלול ליהפך לנקודת מוצא לתביעות נוספות בעת מו"מ עם ירדן. כנגד נימוק זה אפשר לומר כי אם עד לבחירות ב-1969 לא ינקטו על ידינו צעדים שישביעו רצון האוכלוסיה הערביה קיים חשש להחרפת ה[illegible]ירות.

ההלכה היהודית

קדושת הר הבית במסורת שלנו מכתיבה לנו עמדה מדינית בלתי פשרנית. לישראל זכות קיימת לעולמים על הר הבית ואין ישראל חופשיה לומר שהיא מוותרת על זכות זו. משקבעו הרבנים על יסוד ההלכה, שאין להתפלל בתחומי הר הבית וכי על יהודי מסורתי להדיר רגליו מהמקום, נמנעה התנגשות שהיתה מקבלת צביון לאומי-דתי; אך הבעיה נשארת סבוכה וללא פתרון. אם יתבעו הערבים ריבונות לעצמם על הר הבית, ספק אם יאותו לטשטש תביעתם זו.

אחת : ויתורים ישראליים הקליים

1. מעמד להרם אל-שריף - מן האמור דלעיל (סעיף "ההלכה היהודית") ספק אם נוכל להעניק לערבים מעמד שיספק אותם.
2. זכות שמירה על נתינות ירדנית - ויתור שהערבים יקבלו כדבר מובן מאליו.
3. כביש לעולי רגל מוסלמיים - ויתור בלתי מספיק.
4. יצירת מרחב גדול ("ירושלים רבתי") - יש לגשת לביצוע מפעלים שונים שיקשרו את ירושלים העיר לסביבתה. העשיה בתחום זה חייבת להיעשות ללא חקיקה ופרסומת. אם כי אין לתלות תקוה מופרזת בתוצאות שתצמחנה לישראל מפעילות זו, אין לדחות את הגשמתה.

שתים : בעיית הרכוש

פתרון חיובי של בעייה הפיצויים עבור הרכוש של תושבי ירושלים המזרחית בירושלים המערבית ובמקומות אחרים בשטח מדינת ישראל, נראה בעינינו כאמצעי רב חשיבות לשיפור האווירה.

2. שרם אל - שייך

מאחר שהעמדה הישראלית בנושא זה נראית מגובשת והיא כמתואר בסכום הארעי הראשון (נספח ד׳), תוך שלילת כל פתרון אחר, ממילא שאין טעם כרגע להתעמק בפתרונות אחרים. עם זאת אפנה תשומת לבך לתיק קודם שהכנתי וכן לתזכירי היועץ המשפטי בנושא המיצר.

סכום הדיון שנתקיים ב-9.7.68
(לא נרשם פרטיכל מפורט)

המשתתפים : מר מ. גזית - יו"ר
מר מ. בנבנישתי - הממונה על ירושלים המזרחית
מר ש. הלל
מר ה. מירון
מר מ. פורגאי
מר צ. קידר
רס"ן ד. פרחי - ממשל צבאי

להלן תמצית:

עיקר הדיון היה מוקדש לסקירה שמסר רס"ן פרחי, מורה באוניברסיטה העברית וכיועסקצין ממשל. הוא הדגיש כי מבחינה מוסלמית כל שטח החרם הוא קדוש ואין הבדלים במידת הקדושה בין החלקים השונים של החרם. בעיני הערבים הוכח הדבר עוד בתקופה המנדטורית, וקיבל גושפנקא של חבר הלאומים, כי הן הכותל המערבי והן שער המוגרבים, הם רכוש הוקף. הוא הדין בשטח הרובע המוגרבי שכבר נהרס או עומד בפני הריסה.

ירושלים תופסת מקום מרכזי באיסלאם והיא מקום החג' הקטן. עולי הרגל למכה היו נוהגים לעבור את ירושלים ואת חברון.

ניתן לסכם את גישת הצמרת הערבית בירושלים (נוסייבה, חטיב) כלפי הסדר מקומי (וארעי?) כדלהלן:

הסדר בעית ירושלים צריך להיות הסדר מבוסס על שויון : אחדות העיר המרכבת משני חקלים (ENTITIES) שווי מעמד, אחד מוסלמי (ערבי) ואחד ישראלי.
בחלק הערבי יקויים משפט הערבי ורשת החינוך תהיה לגמרי בידי הערבים. השירותים המוניציפאליים יהיו מאוחדים.

הצמרת הערבית רואה בהסדר כנ"ל ויתור גדול משום שהוא יבוצע מחוץ ובטרם יושג הפתרון עם מדינות ערב.

ההסדר כנ"ל הוא כאמור הסדר מקומי.

הסדר עם הממלכה הירדנית ניתן להשגה אך ורק אם חלק מן העיר המזרחית יוחזר לריבונות ירדנית. הסדר עם מדינה פלשתינאית אפשרי אך ורק אם חלק מן העיר המזרחית יוחזר לריבונות של המדינה הפלשתינאית אשר תכונן בה את בירתה.

הוצגו שאלות שונות למר פרחי שמטרתן היתה לברר האם הצעות כגון הענקת תואר שומר המקומות הקדושים לרבון המדינה הערבית אשר עמה יחתם ההסדר, מתן מעמד אקסטריטוריאלי לחלק מן החרם, סלילת כביש גישה בשליטה ערבית, שמירה על נתינות ירדנית לתושבים הערביים, הסדרי הכירה בין ישראל למוסדות הוקף בקשר לכותל ולרחבה וכיו"ב, עשויים לספק את הערבים והסכום היה שלילי.

משרד החוץ

סודי ביותר

ירושלים, ה' בתמוז תשכ"ח
4 ביולי 1968

הנדון: ירושלים

שוחחתי עם מ. ששון ולהלן סיכום דבריו:

1. כאשר אנו מתכננים הצעות לפתרון הבעיה, ניטיב לעשות אם נביא בחשבון לא רק מה שניתן ורצוי מבחינתה של ישראל, אלא מה שיכול להוות את המינימום מבחינתם של הערבים.

2. עלינו לברר בינינו מהם הצעדים המעשיים שיש הכרח לנקטם בתקופה הקרובה מעתה ועד שיתאפשר מו"מ עם ירדן (אם אמנם יתאפשר). יתכן וניתן לקבוע שורה של עובדות אשר תקלנה על השגת הסדר על אף שלמעשה יהיה בהן גם כדי לקדם את האינטרס הישראלי.

אין ספק שהפתרון חייב להיות מכובד מבחינת הערבים אחרת יידחה על ידם. לדעת ירדן הפתרון צריך להיות מאוזן ככל שזה ניתן עד שיראה הוא כאילו הסכימו שני הצדדים על חלוקת העיר.

הערבים מוכנים כיום להשלים עם הקמת בורוז שהחוקים שיחולו עליהם יהיו ישראליים. יש על כן לחתור להקים בהקדם בורוז אלה. הכוונה להקמתם בעיר העתיקה שבתוך החומות בלבד ורק בלית ברירה יש להקים בורוז נוספים ברובעים שהיו לשעבר תחת שלטון ירדני (כגון שייך ג'ראח ואדי ג'וז ועוד). הקמת שלושה בורוז בעיר העתיקה (מוסלמי יהודי, נוצרי) ידגיש את האופי המקודש של העיר העתיקה וקשה יהיה לטעון שהסדר כזה בא מטעמים של קידום אינטרס ישראלי לאומי דווקא.

צעדים נוספים העשויים לקדם אותנו לקראת הסדר מדיני הם:

1. יש לגשת לפתרון בעית הפיצויים עבור הרכוש הערבי בירושלים.

2. יש לחתור להסדר עם גורמי הדת המוסלמים בירושלים.

יש לבצע הלכה למעשה את הצעדים להקמת "ירושלים רבתי" מה עוד שדבר זה כבר הוחלט ויש בו כדי לסייע בעת המו"מ להסדר סופי.

על אף התנגדותם של גורמים יהודיים לזכויות מרחיקות לכת למוסלמים בחרם א-שריף לא מתקבל על הדעת כי ניתן להגיע להסדר עם הערבים בלי ויתורים בנושא זה כולל זכות הנפת דגל ערבי על המסגדים, אם הערבים ירצו בכך.

BENELUX

Members: Belgium, Luxemburg, the Netherlands

The Benelux Economic Union Treaty establishing an Economic Union between Belgium, the Netherlands, and Luxemburg was signed on Feb. 3, 1958, at The Hague by the Prime Ministers of the three countries. The Treaty came into effect on Nov. 1, 1960.

The purposes of the Economic Union were defined as the free mutual movement of persons, goods, services, and capital; the co-ordination of national economic policies; and the pursuance of a common trade policy towards third countries.

History

The formal signing of the treaty represented the successful culmination of 14 years of work aimed at the economic union of the three countries.

A period of instability for Benelux in the early 1950s was followed on July 24, 1953, by a protocol which laid down that the member-countries would in future co-ordinate their economic and social policies. A further protocol was signed on Dec. 9, 1953, under which the three countries started concluding joint trade agreements with third countries.

Further steps in the extension of economic co-operation between the Benelux countries included (*a*) the treaty of July 8, 1954, which largely liberalized the mutual exchange of capital; (*b*) a protocol signed on May 3, 1955, on the progressive harmonization of their agricultural policies

Belgium, the Netherlands, and Luxemburg, and submitted to the Benelux Interparliamentary Advisory Council which approved it in November 1957. On July 1, 1960, shortly before the Treaty came into force, passport controls were abolished for nationals of the Benelux countries travelling between those countries. Foreigners travelling across the inner frontiers of the three countries could also, from that date, obtain a Benelux visa.

From Nov. 1, 1960, all remaining customs duties within the Benelux frontiers were abolished, and from Jan. 1, 1961, all trade agreements with third countries were to be concluded by Benelux as an entity. It was established that, by November 1965, all remaining obstacles to the free flow of goods among the three countries should be eliminated.

The Treaty

The principal provisions of the Treaty are summarized below:

Definition of Principles

Free Movement of Persons. The nationals of the three member-countries will be free to move within the whole territory of the Economic Union, and the nationals of each member-country will enjoy in the other two countries the same treatment as is accorded to the nationals of those countries.

Free Exchange of Goods, Capital, and Services. Trade between the three countries will be free from all import duties, taxes, or levies, as well as from any import or export restrictions of a quantitative, qualitative, or currency nature; capital movements from one country to the other will also be free; the exchange of services will be subject to the same principles as merchandise trade.

Co-ordination of Economic, Financial, and Social Policies. The three Governments will jointly consult on their national economic policies with a view to creating the necessary conditions for the economic integration of their countries.

Co-ordinated and Joint Action towards Third Countries. In addition to co-ordinating their internal economic policies, member-countries will also consult each other to determine the Union's attitude at meetings of international bodies and in matters relating to regional economic integration, or in relation to matters with third countries, insofar as these matters affect the aims of the Union. There will also be a common policy to cover trade and payments with third countries.

The two principal provisions of Part IV laid down (1) that the scope of the Treaty would be limited to the territories of the member-countries in Europe, although the interests of Belgian and Dutch overseas territories could be safeguarded in trade agreements concluded with third countries; (2) that the Treaty would be concluded for a period of 50 years, but could be tacitly extended by further 10-year terms unless any of the parties wished to terminate it by giving advance notice of one year.

As long ago as Sept. 5, 1944, the Governments of Belgium, Luxemburg, and the Netherlands—then in exile in London—signed a treaty establishing Benelux. It was not until Jan. 1, 1948, however, that the London agreement, involving measures to introduce a common customs tariff *vis-à-vis* third countries and to abolish import duties in mutual trade relations, could come into force. The organs provided for in the London agreement—a Customs Regulation Council, a Trade Treaties Council, and an Economic Union Council—were set up at the same time.

At a ministerial conference in Luxemburg in October 1949 the three countries concluded the so-called Pre-Union Treaty, as an introductory stage to a fully-fledged Economic Union. Under this treaty, the exchange of goods between the three countries was made progressively free from quantitative restrictions, except for a special arrangement for agricultural products, and the three countries undertook not to change this liberalization of their mutual trade except by common agreement.

within a seven-year period; and (*c*) the setting-up of a common labour market under interim regulations in April 1957, as a transitional stage in the implementation of a Labour Treaty which had been signed on June 7, 1955.

An agreement of Nov. 5, 1955, provided for the establishment of an Interparliamentary Benelux Advisory Council (see below).

The Economic Union Treaty was formally initialled on Sept. 17, 1957, by the Foreign Ministers of

Institutions of the Union

The Committee of Ministers. This Committee, consisting of nine members (three from each member-country), is the directing body of the Union, being charged with the implementation of the Treaty and the taking of the necessary measures to that end. Decisions must be taken by unanimous vote and be binding on the three Governments. The Committee also gives directives to the bodies operating under it, and maintains contact with the Advisory Interparliamentary Council.

Interparliamentary Council. Consisting of 21 members each from Belgium and the Netherlands and seven from Luxemburg, the Interparliamentary Council (first established on Nov. 5, 1955) advises on questions of closer economic, political, cultural, and legal co-operation between the three countries.

Council of the Economic Union. This body, which functions under the Committee of Ministers as a co-ordinator of the other institutions, consists of three chairmen appointed by each of the member-Governments, and of representatives of the committees similarly designated by member-Governments.

Committees and Special Committees. There are seven committees: (1) on foreign economic relations; (2) on monetary and financial questions; (3) on industry and commerce; (4) on agriculture, foodstuffs, and fisheries; (5) on customs duties and taxes; (6) on transport; and (7) on social questions.

There are also five Special Committees for (1) co-ordination and statistics; (2) comparing the budgets of public and semi-public institutions; (3) public tenders; (4) public health; and (5) for the "trading middle class" (i.e. small and medium businesses).

All these committees are empowered to make proposals to the directing organs of the Union; they also possess executive and supervisory powers regarding the administration of decrees by the member-Governments.

Secretariat-General. Established at Brussels, it is directed by a Netherlander, its organization and powers agreeing broadly with those of the Secretariat-General already existing under the Customs Agreement of 1944.

Joint Services. The Committee of Ministers is empowered to institute joint services if a need for these should arise.

Economic and Social Consultative Council. This body (whose members are appointed by the three Governments) gives advice—at the request of the Committee of Ministers or on its own initiative—on matters directly related to the operation of the Union.

Board of Arbitrators. The original Board of Arbitrators set up to discuss disputes over the application of the Treaty has been superseded by a Court of Arbitration. A convention concerning the establishment of such a court was adopted during a meeting of the Interparliamentary Council at The Hague on Feb. 22, 1964. Composed of three Judges from each of the Benelux countries, the Court supervises the execution of the Benelux Agreements. [*16044A*]

סודי ביותר

משרד החוץ

ירושלים, ה' בתמוז השכ"ח
1 ביולי 1968

פ ר ט י כ ל

מדיון שהתקיים ביום 28.6.68

על בעיות ירושלים והגדה

השתתפו: ה"ה מ. גזית - יו"ר
מ. בנבנישתי - מעירית ירושלים
ת. מירון
מ. פרגאי
צ. קידר

נעדרו: מר ש. הלל

מ. גזית
מחלק סיכום בכתב על קוי מחשבה כפי שהתגבשו פחות או יותר עד עכשיו לגבי פתרון הבעיה הכרוכות בירושלים ועומד על היעדים והמגבלות של קווי מחשבה אלה. מציין כי הסיכום שמונח בפני חברי הועדה קובע את המסגרת המגבילה אך בכ"ז אין ברירה אלא לחפש בתוכה את הפתרונות. מבקש ממר בנבנישתי לספר מהם הרעיונות שיש לעיריה בתחומיה שלה.

מ. בנבנישתי
עד כה ניסתה העיריה למצוא הסדר מוניציפאלי מוגבל בשביל ערביי מזרח ירושלים, אך הענין לא פעל בגלל הסתייגות מספר שרים.
ההצעה היתה to reactivate את מועצת העיריה שהיתה קיימת ואשר פוזרה ביוני אשתקד. מעלה טיעוני הערבים: 1. המועצה מעולם לא פוזרה חוקית, מה עוד שהדבר נעשה בידי הממשל הצבאי.
2. הערבים אינם מכירים באקט הסיפוח וביטול המועצה ע"י המושל איננו תופס.
הוצע כי העיריה תאפשר לערבים לדון בעניניהם המוניציפליים הנוגעים למזרח ירושלים כולל תקציבם לאחר שיאושר ע"י מועצת העיריה. לועדה המייעצת הערבית יכנסו נוסף לחברי המועצה הנמצאים בישראל כיום גם נציגי הכפרים שבסביבה והנמצאים בתחום ישראל.
החתירה היא לאוטונומיה מוניציפלית מוגבלת לתושבים הערבים. הועדה המוצעת לערבים תהיה כפופה לכל הנוהלים המחוייבים לפי החוק הישראלי וכך לפי התכנית צריכים חברים ערביים להצטרף לועדות העיריה השונות. כאמור המו"מ הנ"ל לא הגיע לכלל הכרעה והוקפא בינתיים.

<u>גזית</u>

עומד על עקרון החלוקה לרובעים (Burroughs) לפיו החולק העיר למחוזות מוניציפאליים. למשל, רובע יהודי ערבי ונוצרי (בכל הנוגע לעיר שבתוך החומות). נציגי מחוזות אלה יהיו חברי מועצה עליונה משהו מעין ה - Greater London County Council כלומר ריאורגניזציה מוחלטת של השלטון המקומי בירושלים. מזכיר כי במידה שהערבים מוכנים לדון בהסדר הם כמובן אומרים את ההיפך ממה שאנו אומרים להם. הם מוכנים להעניק לנו גישה לכותל, פרוזדור אליו ואולי להסכים לכמה תיקוני גבול אך יתר חלקי העיר שבתוך החומות ומחוצה להן יהיו תחת שלטון ערבי. אשר לבעית הריבונות מעלה אפשרויות שינוי בגבולות המוניציפאליים כפי שנקבעו מאז חוק איחוד העיר ואם שאלת הגישה למוסלמים אל חרם אל-שריף ואת ענין הדגל. בעזרת מרכיבים אלה צריך להתור לגיבוש הצעה.

<u>בנבנישתי</u>

תיאורטית ניתן לחלק את ירושלים ל-3 התומים:

1. תחום ריבוני ישראלי ממערב ירושלים שלפני ה-5 ביוני, בצירוף שטחים מסויימים כגון הרובע היהודי ואזור גבעת המבתר - הר הצופים.

2. תחום שיהיה ריבוני ירדני הנמצא כיום מחוץ לשטח שסופח ב-29 ביוני כגון עזריה ואבו דיס.

3. להקים התחום שבתווך תחום מוניציפאלי מיוחד. כלומר תחום שיהיה מחולק לרובעים חלקם יהודיים וחלקם ערביים.

לסיכום ולהבהרה: עיר חד מוניציפאלית דו ריבונית כשהתחומים המוניציפאליים של העיר מקיפים תחומים ריבוניים של שתי ארצות.

צעדים שאפשר לנקוט בהם כדי להקל על הערבים לקבל הצעותינו:

א. אזורים הנמצאים כיום ממזרח לקו העירוני שנקבע וכן בית לחם ובית ג'אלה יחשבו הלכה למעשה להלקים אינטגרליים של ירושלים ויהוו יחד עם החלקים שסופחו וירושלים העברית מעין "ירושלים רבתי". בבוא היום אם יוחזרו השטחים שלא סופחו לריבונות ערבית אפשר יהיה לומר שהערבים הזרו וקבלו ריבונות בתחומי ירושלים.

ב. אפשר יהיה להכניס תיקונים שוליים בגבולות המוניציפאליים הנוכחים לטובת הערבים כך שהאוכלוסיה הערבית שנספח תהיה קטנה יותר.

<u>ת. מירון</u>

מבחינה בינלאומית אי אפשר כרגע לגעה בגבולות ירושלים המזרחית. כל מה שנעשה ולו גם ללא פרסומת יסבכנו בינלאומית. כלומר, רעיון "ירושלים רבתי" הוא בלתי מעשי.

3/..

<u>מ. גזית</u> מציין שתי אסכולות: האחת, האומרת כי בהיות בעית ירושלים מסובכת ושנויה במחלוקת, יש להשאיר בעיה זו לסופו של המו"מ והשניה שגורסת ההיפך - דוקא בהיותה כל כך סבוכה, יש לנסות לפתור אותה בתחילתו של המו"מ. האחרונה הנה גם דעת שר הבטחון. מר גזית מעלה אף את האפשרות כי במקרה של מו"מ עם הפלשתינאים ולא עם הירדנים, יעמדו אלה על כנון בירתם בירושלים. לפי כך עשויים הם לטעון לשתי עיריות: עירית ירושלים(ישראלית) עם ריבונות; עיריה ערבית עם ריבונות.
ככל שאנו מגיעים למסקנה כי בדרך של שינויים מוניציפאליים מן הסוג שהזכיר מר בנבנישתי איננו מתקדמים לקראת גיבוש הצעות קוסמות לערבים, עלינו לחפש פתרונות שיסודותיהם מדיניים.

<u>בנבנישתי</u> מזכיר את בעיות תיירות, מיום, ביוב, פתוח חשמל וכבאות. מציע לשם פתרון שאלות אלה שהאיזור מבית-לחם עד רמאללה(כולל) יהווה איגוד ערים. אולם לא בכך נמצא את המפתח לפתרון מדיני שכן הערבים, אדישים למעשינו בתחום זה כל עוד הוא חד-צדדי. גם אם הם נהנים מהם מבחינה כלכלית.

<u>מ. גזית</u> עלינו להתלבט בדיונינו הבאים סביב הנקודות הבאות: -

1. אי יכולתנו להעניק ריבונות לחרם אל-שריף.

2. נכונותנו לאפשר לערביי ירושלים לשמור על נתינות ירדנית.

3. סלילת כביש לעולי רגל שיהיה בשליטה או ריבונות הפלשתינאים או הירדנים. יתכן שנגרוס הבחנה בין "שליטה" ל"ריבונות". מעמד של שליטה הוא כמובן פחות לעומת מעמד של ריבונות.

4. יצירת מרחב ירושלים רבתי, כבר ברור כי דה-פאקטו הדבר ניתן ואילו דה-יורה זה בלתי רצוי כרגע. מאידך מרחב כזה עשוי ליצור אינטרס ואפשרות החזרה לריבונות ערבית ביום מן הימים.

<u>טרייסט</u>: מרחיב את הדבור על ההסדר שם.

<u>פרגאי</u> מעורר שאלת הגבול. לדעתו התמונה שאנו מציירים: עיר גדולה ומאוחדת. אם זוהי ההנחה, אזי התיחום הגיאוגרפי-טכני מאבד גם מחשיבותו הפסיכולוגית ובודאי אף מחשיבותו המעשית. אם כך מעלה מר פרגאי פקפוקים בערך המעשי בשינויים והקמת בורוס כבלונדון. לדעתו עניך הגבול הולך ומאבד ערכו בתמונה שאנו מציירים.

<u>בנבנישתי</u> הוזר להצעת החלוקה הריבונית בין היהודים והערבים עם התחום בתווך (התחום המסופח) .

4/..

<u>מר גזית</u> מעלה ספיקות בקשר להצעה זו בגלל הסטאטוס המשפטי של התחום שבתוך. טוען שכאן נעוץ כמובן הקושי שכן ריבונות שטח זה תהיה ישראלית והערבים לא ישלימו עם זה.

<u>ת. מירון</u> לדעתו הצד של החקיקה המשפטית הנחוץ לקביעת הבורוס מהווה בעיה משנית בלבד מאחר ולמען אינטרס מדיני ישראלי ניתן להתקן החוק. אך הבעיה המדינית ביניינו לערבים לא תבוא על פתרונה.

<u>מ. גזית</u> השאלה היא כיצד ניתן להכין הקרקע לגבי הסדר כלשהו מבחינת הרעיון של "ירושלים רבתי". הרעיון הכללי הוא כדלהלן: 1. הוקם מועצת עיריה ישראלית לגבי ירושלים המערבית (הגבולות הישרים). 2. תוקם מועצה משותפת לגבי הרובעים שסופחו. 3. שתי המועצות הנ"ל תשתפנה פעולה עם המועצה הערבית שתטפל בחלקים שהם מזרחה מהקו הנוכחי.

<u>ת. מירון</u> ניתן לדעת מר מירון לקדם זאת ולכך בשתי דרכים:

1. הדרך הפרגמטית - תירות, ביוב, מים, פתוח.
2. הדרך המדינית - לדעתו אפשר היה להציע ביולי 1967 אך כיום הוא סקפטי לאפשרות.

רעיון הבורוס הוא לדעתו משני לנ"ל.

לדעת מר מירון מפתח בעית ירושלים הנו ענין מדיני וענין של יוקרה ומעמד. מציע שלא להתקדם היום יותר בנושא כי אם להפגש שוב להשמעת להשמעת רעיונות ולא קביעת פתרונות.

<u>מ. גזית</u> שואל את מר בנבנישתי באם לעובדת שכלול ופיתוח שרותים נוספים יש השפעה ויצירת דינמיקה בכיוון של השלמת הערבים עם רבונות ישראלית על ירושלים.

<u>בנבנישתי</u> העיריה הגישה מזה שנה שרותים רבים וטובים. נסיון שנה זו מראה שפעולות פיתוח עד כמה שהן חשובות אינן בבחינת מפתח לפתרון מדיני.

<u>מ. גזית</u> כוונתי לא היתה לשאול אם שינו מעשים טובים כי אם האם הפכו מעשים אלה אמצעי לליכוד העיר דה פקטו עד לא ניתן עוד להלק את העיר. שואל את מר בנבנישתי אם יש טעם להכנס לפרטים לגבי תביעות שני הצדדים לגבי מקומות קדושים (למשל הר-הבית).

<u>מ. בנבנישתי</u> לגבי המו"מ עם הווקף כדאי לשתף את דוד פרחי, באשר ליהודים לא ידוע לו עם מי כדאי להוועץ.
שטח העיר העתיקה כולה כ-900 דונאם. החרם - 140 דונם. הרובע היהודי 200 דונם, המוסלמי והנוצרי 500 דונם.

<u>מ. גזית</u> בקרוב נקיים ישיבה נוספת ונשתף בה את מר פרחי. אם יהיה צורך בכך אדריך מראש חברים שלא השתתפו היום בפרטי הדיון היום.

סודי ביותר

פרטיכל מדיון שהתקיים ביום 4.7.68 בשאלת ירושלים

השתתפו: מר מ. גזית – יו"ר
מר מ. בנבנישתי
מר ש. הלל; מר ה. מירון
מר מ. פרגאי
מר צ. קידר

מ. גזית: מתמצת הצעתו של מ. בנבנישתי בדבר הקמת מועצת ירושלים רבתי. מועצה זו שתהיה דו-רבונית, תהווה מבנה גג לחמש עיריות משנה:

(1) עירית משנה יהודית תכלול מחוץ לירושלים המערבית גם חלקים מהאזורים שסופחו, שהם ריקים ברובם, ומאפשרים התיישבות של 120 אלף יהודים.

(2) עירית משנה ערבית הכוללת שני תאי משנה: החלקים שסופחו והמאוכלסים ערבים – ברבונות ישראלית, והלקיט שלא סופחו ברבונות ערבית.

(3) עירית משנה כפרית אף היא ברבונות מעורבת, בכללה שטחים שסופחו ושטחים אחרים.

(4) עירית משנה לבית-לחם – ברבונות ערבית.

(5) עירית משנה לבית-ג'לה – ברבונות ערבית.

מחלוקה זו יוצא ששתים מעיריות המשנה יכללו נציגים משני שטחים, אחד ברבונות ישראלית ושני ערבית. על רקע זה שואל מ. גזית אם לא רצוי יותר לפשט את החלוקה הזו בצורה שתצמצם את המבנה כך שרק בגוף הגג ימצאו נציגים משטחים ברבונות שונה, ואילו עיריות המשנה תהיינה הומוגניות.

מ. בנבנישתי: מסביר שמבחינה מוניציפאלית ודאי שהדבר נתן. אולם הצעתו ה"מסורבלת" יותר נעשתה מתוך שימת לב לאספקט המדיני של הבעיה. תכניתו יש בה משום "מתן סוכריה" לירדנים שיחושו שיש להם מה לאמר בנוגע לירושלים.

מ. גזית: שואל באם תכנית עיריות משנה מעורבות מהווה "סוכריה" או אולי ההיפך הוא הנכון. כי הערבים יצטרכו לשתף פעולה עם היהודים לא רק בדרג העליון של מועצת ירושלים רבתי אלא גם בדרג הנמוך יותר של עיריות המשנה.

ה. מירון: הבעיה איננה מחייבת הכרעה מיידית ונתן להשאירה בשלב זה פתוחה.

מ. גזית: מציג את הצעתו של מ. ששון לפיה יש לפעול בשלב זה רק בתחומי העיר שבין החומה. פעולה שם אפשרית כבר עכשיו והיא לא תעורר, לדעתו, התנגדות ערבית חזקה. הצעתו היא להקים 3 בורוז בהתאם לחלוקה העדתית. מ. ששון מציע גם בדיקת בעית הפיצויים.

ש. הלל: שולל את הצורך להגיע עכשיו לפתרון בדרך של חלוקות בעיר גם באם מקבלים עקרון החלוקה, וזאת משני טעמים:

2/..

(1) אנו נחתור בכך בעצמנו מתחת לעקרון שירושלים היא בלתי מחולקת. אם מתחילים לחלק הרי שיתעורר ויכוח על שאלת גבולות. זהו פתח ללחצים ולהתפוררות עמדתנו העקרונית.

(2) לגופו של ענין, החלוקה הדתית-עדתית רק תתרום להגברת הפוליטיזציה הקיימת כבר עכשיו. אין לצפות שכל יחידת משנה תעסוק רק בבעיות מוניציפאליות. הערפה הפוליטיזציה תחבל במאמץ להסדר פוליטי. באמצעות הלוקות ניצור במו ידינו גלמים פוליטיים שיגלו חיים משלהם ועלולים לטרפד בעיית ההסדר.

ש. הלל מציע שגם אם נקבל עקרונית פתרון של חלוקות, הרי שלא נקבע זאת מעתה.

<u>מ. בנבנישתי:</u> שולל הצעתו של מ. ששון להקמת יחידות משנה בעיר שבין החומות בלבד. ההצעה לדעתו איננה מעשית מאחר שפעילות מוניציפאלית הנה בלתי אפשרית ביחידות כה קטנות. היחידות שיהיו מחוסרי משמעות מבחינה מוניציפאלית יהיו אך גופים פוליטיים.

<u>ה. מירון</u> שולל רעיון ירושלים רבתי. תכנית כזו הכרוכה ביצירת עובדות ביחס לשטחים שלא סופחו עלולה להזמין לחצים בינלאומיים. על אף שברור בעיות מוניציפאליות היה כדאי, רצוי להתרכז בבעיה העקרית שהיא הבעיה המדינית.

<u>מ. גזית</u> ביחס לירושלים רבתי נאמר שנתקבלה החלטה לקידום הרעיון שהוא יצירת מעין איגוד ערים.

<u>מ. בנבנישתי:</u> ההחלטה נתקבלה. אנו מעוניינים בכך אך הערבים עצמם אינם נלהבים. ברור שבאם לא ירצו הערבים הרי שהתכנית לא תוכל להתבצע.

<u>ש. הלל:</u> התגבשה המחשבה שיש לעודד אינטרסים כלכליים יהודיים בשטחים המוחזקים. באם יוגשם הדבר בהצלחה הרי שנגיע תוך שנה-שנתיים למצב שבו יהיו אינטרסים כלכליים משותפים. הדבר איננו אמור רק ביחס לירושלים אלא לכל השטחים המוחזקים.

<u>צ. קידר:</u> שולל תכנית הבורוז כבלתי-מעשית. מעשי יותר לקדם צעדים בתחום הכלכלה והשרותים שיביאו לאינטגרציה. צעדים אלה יש לעשות במסגרת הכוללת לא רק ירושלים אלא גם רמאללה וביה-לחם. באם נפעל בדרך זו נזכה באפשרות תמרון בעת ששאלת ההסדר תגיע.

<u>מ. גזית:</u> מסכם הדיון. ההסכמה היא שבתקופת המעבר העתידה אנו לא ממליצים על שום צעד מיוחד פרט לנסיונות לקשור קשרים כלכליים-שירותיים, ככל שהדבר נתן, עם הסביבה הקרובה והרחוקה של ירושלים. כלומר, יצירת תלות כלכלית מבלי להחוך הדברים באמצעים לגליסטיים.

מציע לעבור לגופה של הבעיה המדינית. מזכיר הניר שהכין לקראת הישיבה הקודמת בו סיכם את עמדתנו בנדון.

3/..

ש. הלל: שואל מדוע מ. גזית רואה בשאלת הדגל שאלה שבה נתקשה להתקדם.

מ. גזית: מסביר שהוא נוכח, לאחר בדיקה, שישנה התקשחות בעמדה הישראלית. לדעתו יהיה צורך להלחם קשות כדי לשכנע בשאלת הדגל.

ש. הלל: ברור שלכל הסדר יהיו צעדים שיספקו בתחום היוקרתי את המוסלמים: אכסטריטוריאליות למסגדים ואפשרות להנפת דגלים אם לא בכל שטח הר הבית הרי לפחות על המסגדים.

ח. מירון: כל סידור שלא יספק מבחינה יוקרתית את ירדן הוא ברכה לבטלה. בתחום זה הבעיה המרכזית היא הר-הבית. אם אין נכונות לוויתור בענין הר הבית הרי שכל פתרון לא יתקבל על דעת ירדן. אכסטריטוריאליות איננה ויתור גדול מאחר והיא איננה מעניקה זכויות רבות. אין זו ריבונות ירדנית, ועם זאת זוהי נוסחה שהירדנים יוכלו לקבל.

יתכן שהירדנים יהיו מוכנים אף להסדר לפיו לא כל השטח יהיה אכסטריטוריאלי אלא רק המסגדים וחלק מהשטח.

ש. הלל: מסכים לסידור לפיו יוכלו הירדנים להניף דגלים ואף להעמיד משמר מיוחד (מעין Swiss Guard).

מ. בנבנישתי: כל שטח הר הבית קדוש בעיני המוסלמים והוא איננו נתן לחלוקה.

ש. הלל: מוכן להסדר לפיו כל השטח יהיה אכסטריטוריאלי.

מ. בנבנישתי: יש צורך גם לפסוק בשאלת הווקף. על פי איזה חוק ינוהל הווקף? האם לפי החוק הישראלי?

ח. מירון: אפשר לקבוע בהסדר שענייני הווקף יוסיפו להיות מנוהלים כבעבר. בעת הסדר אפשר גם לקבוע שבתחום האכסטריטוריאלי יחול החוק הישראלי בכל הנוגע לסידורים הקשורים בשמירה על הסדר הציבורי.

מ. גזית: כל הסידורים המוזכרים אינם מספיקים עבור הפלשתינאים. אפשרות גישה למקומות הקדושים איננה מספקת. קיימת הבעיה הטריטוריאלית; מנסים לפתור את הבעיה בדרך של הקמת ירושלים רבתי. תכנית הבורוז בתוך החומה יש בו משום פתרון.

ח. מירון: במסגרת המאמצים לקשור הערבים בצורה שלא ירצו להנתק, יש בידינו קלף שלא נצלנו אותו: בעית הרכוש הערבי. רצוי לעבד תכנית למתן פיצויים שיחולקו ל-15 או 20 שנה. צעד כזה יצור שכבה המעוניינת בהמשך המצב הקיים. זהו אינטרס שהוא יותר חזק מדברים סמליים.

ש. הלל: שאלת הפיצויים לבעלי תעודות ישראליות עדיפה על תכניות כחלוקת העיר לבורוז.

מ. גזית: הצעד היחיד שהסכמנו עליו לגבי תקופת המעבר הוא אם-כן מתן הפיצויים. צעד שאינו מותנה בבעית השלום או בשאלות אחרות.

4/..

ש. הלל: זוהי המלצה מפורשת שצריך לפעול לביצועה במהירות.

מ. גדית: קבע שתהיה זו אשליה לחשוב שהבעיה תפטר בעזרת הפיצויים וגישה למקומות הקדושים כולל סלילת כביש.

ת. מירון: בענין הכביש ישנן שתי אפשרויות: מתן סמכויות סימליות או ממשיות. יש לפסוק בשאלה זו.

ש. הלל: אין אפשרות להשאיר הכביש כדרך כניסה ללא ביקורת. עלולות להווצר בעיות ביוזמת המעוניינים לחבל בהסדר.

ת. מירון: הפתרון יכול להמצא בהשארת השמירה על הסדר הציבורי בידינו. בכל הסדר, יש להכניס סעיפים שיסדירו בעית הפיקוח.

מ. גדית: מציע הקמת "צ'ק פוסט" על הכביש.

<u>סודי ביותר</u>

<u>סיני ושרם א-שייך</u>

אין שום גורם רציני בצה"ל שסבור כי פירוז סיני או חלקים ממנו יכול לשמש בסיס לפתרון.

לא הצלחתי להתחקות אחר השתלשלות העניינים המדוייקת מאז הקיץ שעבר, כאשר פירוז סיני היה מוסכם על הממשלה ומקובל גם על צה"ל. ברם נראה, כי בהתברר חודשים אחדים לאחר המלחמה כי מצרים עולה על דרך ההכנות המלחמתיות ופניה לשקום מכונתה הצבאית במתכונת שלפני יוני 1967, ואף מעבר לזה, ננטש רעיון הפירוז. לשון אחרת: הפירוז כאחד מסעיפי שלום כן ויציב מבוסס על חוזה חתום, נראה במעשי כל עוד המדובר היה במצרים מפורקת מנשקה כמעט לגמרי. העריכו אז כי משתכנס מצרים חלשה להסדר שלום סביר להניח שהיא לא תעלה שוב על דרך האיבה והתכונה המלחמתית ולא תהווה סכנה עוד לבטחונה של ישראל.

עתה, משהתברר שהמכונה הצבאית המצרית שוקמה, פסול בעינינו פתרון המבוסס, ולו גם במידה כלשהי, על פירוז. מכאן שהפתרון האחד והיחיד המקובל כיום על צה"ל הוא פתרון של חלוקת סיני לשני חלקים – חלק מצרי וחלק ישראלי, כשכל אחד מן הצדדים עושה בתחומו כבשלו. ישראל תציב בחלקה את קוו ההגנה הקדמי שלה.

באשר לרעיון של תקוני גבול לטובת ישראל בסיני ואזור מפורז שיפריד בין ישראל המורחבת לחלקים המצריים של סיני הרי גם רעיון זה נפסל. קיים חשש כי שטח המפריד בין הצדדים יהפך ביום מן הימים לסלע מחלוקת ועל כן מוטב שלא לחתור להסדרים כאלה.

באשר לגבולות של חלוקת חצי-האי סיני לא קיימת, למיטב ידיעתי, בצה"ל כל מפה בה מסומן האם יעבור הקו מאל-עריש דרך טבורו של חצי האי סיני עד למערבה לשרם א-שייך, כך שישראל תספח כ-50% מכל שטח חצי האי, או האם יעבור הקו כך שישראל תספח חלק קטן יותר. מה שנראה ברור הוא שחיוני לישראל להחזיק בפס, ולאו דוקא צר, (שהרי פס צר ניתן להבקיע ולנתק), שיעודו יהיה להבטיח כי שרם א-שייך תהיה לצמיתות בידינו, וזאת לזכור, שאם תסתפק ישראל בהחזקת מובלעת (או מצודה) קטנה בסביבת שרם א-שייך (מעין גיברלטר ישראלית) ניתן יהיה בעזרת מובלעת כזו (מהוך הנחה שהיא לא תנתן לכבוש) להפריע לשיט בלתי ידידותי במיצרי טיראן אך לא ניתן יהיה בעזרתה להבטיח את חופש השייט שלנו לכל אורך מפרץ אילת משרם א-שייך בואכה אילת. דבר זה אפשרי יהיה להשיג אך ורק כשישראל תחזיק בפס כמתואר קודם לכן.

הערה: אם כי אין ספק שישיבתה של ישראל על הגדה המזרחית של התעלה היא הדבר הרצוי ביותר מבחינה צבאית בכל זאת ניתן יהיה לטעון טיעון סביר כי גם קו הגנה המבוסס על קוו הנמצא עשרות קילומטרים מזרחה מגדות התעלה הוא קוו הניתן להגנה. יהיה לו עומק אסטרטגי שכן כאשר יחולק חצי האי כמתואר דלעיל הרי תספח ישראל חלק גדול מחצי האי.

2/..

סודי ביותר

ירושלים והגדה

פתרונה של בעית ירושלים חייב להיות מושתת על העקרונות כדלקמן:

1. עיר מאוחדת; שירותים מוניציפליים מאוחדים.

2. חופש פולחן לכל הדתות מובטח על ידי ישראל שהיא בעלת הרבונות. בכל הנוגע לחרם א-שריף בהיותו שוכן על הר הבית מותרת ישראל ויתור מרחיק לכת ונדיב לב משאין היא תובעת לעצמה זכויות דתיות לגביו, אך מאידך גיסא דווקא משום זיקתה העמוקה של ישראל להר הבית ובשל שליטתה וריבונותה על העיר אין היא יכולה להעניק לירדנים ו/או לפלשתינאים שום זכויות מעבר להכרה בסטאטוס קוו (רשות להתפלל, ניהול העניינים הדתיים). מתן רשות להניף דגל ירדני ו/או פלשתינאי לא בא איפוא בחשבון כלל ועיקר. לפי אותה מידת ההגיון לא יהיה קיים הבדל של ממש מבחינת המוסלמים, בין החרם א-שריף לבין כל מקום קדוש מוסלמי אחר בתחומי ירושלים. הזכויות שתענקנה לערבים תהיינה שוות בכל מקום והרם א-שריף לא ייוחד בשום יחוד נוסף מבחינת הזכויות.

3. לערבים יאופשר להחזיק בנתינותם הירדנית.

3. בעית הרבונות על העיר תפתר באורח חד-משמעי: הרבונות תהיה ישראלית.

בתוך העיר תקומנה שתי עיריות: עיריה עברית ועיריה ערבית ומעליהן תכון מועצת עיריה משותפת. מועצה זו תהיה פחות או יותר לפי המתכונת של העיר לונדון המחולקת למחוזות עירוניים המשתפים פעולה במועצת אזור לונדון (L.C.C.).

מאחר שעמאן ולא ירושלים היא בירת ירדן ממילא שאין מתעוררת בעית מיקומה של הבירה של המדינה הירדנית. במידה שההסדר יהיה עם הפלשתינאים קיימת אפשרות שנסכים להפיכת ירושלים לבירה משותפת. כשם שמשכנה של כנסת ישראל הוא בירושלים כך יוכל משכנו של המג"לס של המדינה הפלשתינאית לשכון על אחת הגבעות של ירושלים.

באשר ליצירתה של "ירושלים רבתי" אין הכוונה לתכנית מיוחדת שתוצע במו"מ של שלום ביום מן הימים. הכוונה ליצירת מצב חדש ע"י קביעת שורה של עובדות מעתה ואילך. בעזרת עובדות אלה התקשרנה בית-לחם, חברון ורמאללה לירושלים באורח מעשי כך שכאשר ידובר על שלום תהיה "ירושלים רבתי" כבר עובדה קיימת. יצירת העובדות תיעשה בשקט ללא הכרזות פומביות והוקם מערכת מסועפת של קשרים בין מקומות שונים ב"גוש הרי ירושלים" היא "ירושלים רבתי".

יחסה של ישראל לווקף

יחסם היומיומי של הערבים מאפשר לנו ליצור עובדות לטובתנו. גישת הערבים היא: "הווקף הוא מקום קדוש ושייך להקדש ואם אתם שואלים אותנו כיצד לנהוג תשובתנו היא שאין לגעת בו. אבל מאחר שבידכם השלטון כיום יכולים אתם לעשות ככל העולה על לבכם. על-כן מוטב שלא תשאלו אותנו". מצב עניינים זה בירושלים הוא שהיה כפי הנראה מונח ביסודם של הדברים שהש/ו״ץ

3/..

סודי ביותר

לפני ימים אחדים שר הבטחון בנוגע להפקעת הכותל המערבי מידי הווקף ולמסירתו לידי רשות ישראלית (מחלקת העתיקות).

בנוגע להתיישבות יהודית בגדה, המדיניות המתגבשת היא שיש לעודד התנחלות ישראלית. במו"מ של שלום ניתן יהיה למצוא את הלגיטימציה להתנחלות זו ע"י כך שנ[illegible] לערבים לרכוש רכוש ואולי אף להנתחל בתחומי מדינת ישראל שלפני יוני 1967. יתר-על-כן לא מן הנמנע שבמסגרת הסדר שלום נסכים למסור כפרים ערביים שהיו בתחומי מדינת ישראל לידי רבונות ירדנית (למשל, את הכפר אום אל-פחם) ובכך תודגש העובדה שההסדר מבוסס על תן וקח. ישראל תתן לירדן את אום אל-פחם ותקבל תמורתה את גוש עציון. אך מה שחשוב עוד יותר הוא שלדקדוקי "העניות" של "שלי שלי - שלך שלך" לא יהיה עוד מקום במצב של שלום שישרור לפחות בשטח מן הים התיכון ועד לנהר הירדן.

עזה

אין תכנית ברורה לגבי עזה. מה שוודאי הוא:

1. עזה לא תשוב להיות מצרית.

2. יש לדלל את אוכלוסית הפליטים שבה.

אין שלילה מוחלטת של הרעיון כי תמורת הסכמה ירדנית ו/או פלשתינאית לקלוט את פליטי עזה תסכים ישראל להעניק לפלשתינאים ו/או לירדנים גישה לים התיכון בעזה ותיאות כי תושבי עזה הקבועים שיוסיפו להשאר יקבלו אזרחות ירדנית ו/או פלשתינאיה. אין מחשבה ברורה לגבי שאלת רבונותה של עזה אך הרושם הוא שהכוונה שתשרור בה רבונות ישראלית

ס. גזית

24.6.68

המנכ"ל

סודי	משרד החוץ	26.5.68

סיווג

מזכר

אל : המנכ"ל	אל :
מאת: היועץ המשפטי	מאת:

הנדון: טיראן

מברקי וושינגטון 207 (צופן)
ו-128 (גלוי)

בהודעת דובר מחמ"ד נאמר כי לפי מה שידוע לארה"ב, האי טיראן מעולם לא היה מאוכלס באורח קבוע. כן קובעת ההודעה כי הריבונות שייכת לערב הסעודית.

אם הכוונה לאוכלוסיה אזרחית קבועה הרי בהתחשב באופי השומם לחלוטין של האי, יתכן ונכון כי לא היתה באי "אוכלוסיה קבועה". אך, לפי הידוע לנו בעקבות תפישת האיים ב-1950 ע"י מצרים, הוקמו באי מתקנים צבאיים אשר היוו חלק חיוני ובלתי נפרד מההסגר על ישראל, וזהו הדבר שבאמת קובע. לא זו בלבד אלא שבהודעת נציג מצרים במועבי"ט ב-15.2.1954 נאמר כי האיים היו תפושים ע"י מצרים החל משנת 1906. כן נאמר כי ההסכם שבין מצרים וסעודיה אישר את תפישת האיים ע"י המצרים, והם כי האיים מהווים חלק בלתי נפרד משטח מצרים. הציטטה הנוגעת לדבר מדברי נציג מצרים רצ"ב.

בהודעת דובר מחמ"ד נאמר עוד כי לא ידוע לארה"ב האם מצרים החזיקה באי "לפני המלחמה". הכוונה היתה כאן כנראה האם היתה נוכחות מצרית באי טיראן בפרק זמן שבין 23.5.67 ועד למלחמת ששת הימים. האמת היא שאין זה ענין רלבנטי, כי הרי מאז מבצע סיני נמצאו באזור כוחות החרום של האו"ם ולא המצרים, ואילו בגרוש אונ"ק ביקשו המצרים להחזיר לקדמותו את המצב אשר שרר באי בין הטלת ההסגר ועד למבצע סיני, ובמצב קודם זה הרי היתה נוכחות צבאית של מצרים באי.

אשר לשאלת הריבונות על האי, שאלה זו הועלתה על-ידינו כדי להקשות על הלחץ האמריקאי. אמנם יתכן וצודקים האמריקאים כי הריבונות היא של סעודיה, אך מבחינה פורמלית לפחות הריבונות שנויה במחלוקת. זאת ועוד. לא העיקר בעינינו בידי מי הריבונות, אלא העובדה כי האי טיראן נוצל באורח מרכזי להטלת ההסגר. הסגר הוא מעשה מלחמה שבו סעודיה היתה שותפה בדרכים שונות. ישראל רשאית היתה לכבוש את האי טיראן במסגרת קלסיות של הגנה עצמית – פריצת ההסגר – ולא היה מחובתה המשפטית לחשוב בציציות של השלטון המצרי על האי כדי לוודא האם בידי סעודיה נשארה הריבונות הפורמלית על האי ואם לאו.

ברצוני להתייחס לעוד שתי נקודות אשר הועלו בשיחת הציר עם באטל. באטל הסתמך על דברי השגריר רבין "שלפחות עד יבואר לא היתה נוכחות ישראלית מתמדת באי". לא ברור אמנם מה זאת נוכחות מתמדת אך עלינו להיזהר ביותר שלא יוודע לאמריקאים כי תפישת סנפיר היתה רק לאחרונה, כי אז עלולים לבוא אלינו בטענות כי הפרנו את צווי הפסקת האש של מועבי"ט.

2/..

4.67 250X100 ה

לשמוש בתוך המשרד בלבד

סיווג

משרד החוץ

מזכר

אל :
מאת:

אל :
מאת:

אשר לאבחנה בין פטרול לבין מתקני קבע, יש לזכור כי העובדה אשר נותנת זכויות למדינה הכובשת הוא כיבוש אפקטיבי, או שליטה אפקטיבית. ממילא בשני האיים קיימים מתקנים מסויימים של צה"ל, ומבחינה משפטית אין הבדל בין אהלים וצריפונים מחד לבין מבנים קבועים מאידך. ואמנם הנוסחה בענין סנפיר אשר נמסרה ע"י מר אליצור לדייל (פטרולים קבועים) לא סתרה את הרעיון של שליטה יעילה על האי.

בברכה,

ת. מירון

ת. מירון

העתק: מר ש. הלל, סמנכ"ל
מר מ. אליצור, מנהל מצפ"א

לשמוש בתוך המשרד בלבד

הודעת נציג מצרים במועב״ט
15.2.54

The Israel representative spoke to us of the islands situated at the entrance to the Gulf of Aqaba. He alleged that these islands had been suddenly occupied by Egypt. He read out a declaration of the Egyptian Government transmitted in a letter addressed to the United States Embassy at Cairo. Those islands were not suddenly occupied ; they were occupied, may I point out, in 1906. At that time it had been found necessary to delimit the frontiers between Egypt and the Ottoman Empire. With a view to this delimitation, Egypt, for technical reasons, proceeded to occupy the two islands, The occupation was the subject of discussions, exchanges of views and even letters between the Ottoman Empire and the Khedivial Government of Egypt. Consequently, there was no surprise. The islands have in fact been occupied since 1906, and it is an established fact that from that time on, they have been under Egyptian administration.

While it is true that after relations between Egypt and the Ottoman Empire were broken off these islands became exclusively Egyptian, and that another State was able to initiate discussions concerning the occupation of the two islands ; the fact is that that State was Saudi Arabia. An agreement was concluded between Egypt and Saudi Arabie, confirming what I would call, not the annexation, but the occupation of these islands and, what is more important, the recognition that they form an integral part of the territory of Egypt.

<u>סודי</u>

ירושלים, טו' באייר תשכ"ח
13 במאי 1968

אל אלם מאיר שמגר, פרקליט צבאי ראשי, צה"ל

מאת היועץ המשפטי

<u>הנדון: שינוי גבול באזור המיצרים - הצעה</u>

מכתבך: חק-21 (20) 24 מ-17.4.68

עיינתי היטב בשאלה אשר עוררת. מתברר שאף מזרחה לאי סנפיר נמצאת שרשרת של איים סעודיים, שהמרחק ביניהם בדרך כלל איננו עולה על 12 מילין ימיים. שרשרת איים זו תופסת באורח כללי את קו החוף הסעודי.

בדיקתי העלתה כי כבר במאי 1949 חוקקו הסעודים חוק אשר קבע כי המים הטריטוריאליים של סעודיה ימדדו מקוים ישרים שימתחו בין איים סעודיים כאשר אורך הקוים איננו עולה על 12 מילין. המים הטריטוריאליים יחשבו כמים הנמדדים מהקוים הישרים בכוון לים הפתוח, ואילו המים שבין הקוים הישרים והחוף הסעודי יחשבו, בתנאים מסוימים כמים פנימיים של סעודיה. חוק זה בוטל לאחר מכן ובא במקומו חוק מספר 33, מיום 16.2.58, אשר העתק מתרגומו האנגלי רצ"ב, כפי שנתפרסם בקובץ חוקים אשר פורסם ע"י מזכירות האו"ם. ברור, דומני, כי לפי החוק האמור מים שממזרח ומצפון לאי סנפיר אינם מים טריטוריאליים של סעודיה כי אם מימיה הפנימיים.

מבחינת המשפט הבינלאומי הנני מסב את תשומת לבך לסעיף 4 של אמנת ג'נבה משנת 1958 בדבר המים הטריטוריאליים, והקובע כדלקמן:

1. In localities where the coastline is deeply indented and cut into, or if there is a fringe of islands along the coast in its immediate vicinity, the method of straight baselines joining appropriate points may be employed in drawing the baseline from which the breadth of the territorial sea is measured.

2. The drawing of such baselines must not depart to any appreciable extent from the general direction of the coast, and the sea areas lying within the lines must be sufficiently closely linked to the land domain to be subject to the régime of internal waters.

3. Baselines shall not be drawn to and from low-tide elevations, unless lighthouses or similar installations which are permanently above sea level have been built on them.

4. Where the method of straight baselines is applicable under the provisions of paragraph 1, account may be taken, in determining particular baselines, of economic interests peculiar to the region concerned, the reality and the importance of which are clearly evidenced by a long usage.

5. The system of straight baselines may not be applied by a State in such a manner as to cut off from the high seas the territorial sea of another State.

6. The coastal State must clearly indicate straight baselines on charts, to which due publicity must be given.

אם כי סעודיה איננה צד לאמנת ג'נבה, כדאי לבדוק בספרות יסודית של סעודיה האם ניתן פירסום כאמור בסעיף 4(6) לאמנה.

מסקנתי היא כי על פי החוק הסעודי, אשר איננו נוגד את המשפט הבינלאומי בדברים בהם עסקינן, המים שממזרח ומצפון לאי טנפיר - בהנחה כי האי הוא סעודי - הם מים פנימיים של סעודיה. אשר לדרום האי, ברור כי שם נמצאים מים טריטוריאליים, ולא מים פנימיים.

בברכה,

ת. מירון

העתק: המנהל הכללי
מר ש. הלל, סמנכ"ל
סא"ל א. שור, פרקליט חיל הים, צה"ל

Article 8. Les navires militaires étrangers ne peuvent traverser, s'arrêter ou jeter l'ancre dans les eaux territoriales de la République Populaire Roumaine de même qu'ils ne peuvent entrer dans les ports de la République Populaire Roumaine qu'après en avoir reçu au préalable l'autorisation du gouvernement de la République Populaire Roumaine, sauf en cas d'avaries ou lorsqu'ils cherchent un refuge contre la tempête.

Il est interdit aux sous-marins étrangers en plongée de naviguer, de s'arrêter ou de jeter l'ancre dans les eaux territoriales de la République Populaire Roumaine.

Les sous-marins étrangers naviguant en plongée dans les eaux territoriales de la République Populaire Roumaine seront pourchassés et détruits sans avertissement.

. . .

30. Saudi Arabia [28]

(*a*) Decree No. 6/4/5/3711 defining the territorial waters of the Kingdom, 28 May 1949

[Repealed]

(*b*) Decree No. 33 defining the territorial waters of the Kingdom, 16 February 1958

By Grace of God Almighty; We, Saud Ibn Abdul-Aziz Al-Saud King of the Kingdom of Saudi Arabia, In view of the dictates of public interest, have decreed as follows:

Article 1. For the purposes of this Decree.

(*a*) The term "nautical mile" is the equivalent of 1852 meters;

(*b*) The term "bay" includes any inlet, lagoon, or other arm of the sea;

(*c*) The term "island" includes any islet, reef, rock, bar, or permanent artificial structure not submerged at lowest low tide;

(*d*) The term "shoal" denotes an area covered by shallow water, a part of which is not submerged at lowest low tide; and

(*e*) The term "coast" refers to the coasts of the Red Sea, the Gulf of Aqaba, and the Persian Gulf.

Article 2. The territorial sea of the Kingdom of Saudi Arabia, as well as the air space above and the bed and subsoil beneath are under the sovereignty of the Kingdom subject to the established rules of international law.

Article 3. The inland waters of the Kingdom include:

(*a*) The waters of the bays along the coasts of the Kingdom of Saudi Arabia;

(*b*) The waters above and landward from any shoal no more than twelve nautical miles from the mainland or from a Saudi Arabian island;

(*c*) The waters between the mainland and a Saudi Arabian island not more than twelve nautical miles from the mainland;

(*d*) The waters between Saudi Arabian islands not farther apart than twelve nautical miles.

Article 4. The territorial sea of the Kingdom of Saudi Arabia lies outside the inland waters of the Kingdom and extends seaward for a distance of (twelve) nautical miles.

Article 5. The following are established as the baselines from which the territorial sea of the Kingdom of Saudi Arabia is measured:

(*a*) Where the shore of the mainland or an island is fully exposed to the open sea, the lowest low water mark on the shore;

(*b*) Where a bay confronts the open sea, lines drawn from headland to headland across the mouth of the bay;

(*c*) Where a shoal is situated not more than twelve nautical miles from the mainland or from a Saudi Arabian island, lines drawn from the mainland or the island and along the outer edge of the shoal;

(*d*) Where a port or harbor confronts the open sea, lines drawn along the seaward side of the outermost works of the port or harbor and between such works;

(*e*) Where an island is not more than twelve nautical miles from the mainland, lines drawn from the mainland along the outer shores of the island;

(*f*) Where there is an island group which may be connected by lines not more than twelve nautical miles, of which the island nearest to the mainland is not more than twelve nautical miles from the mainland, lines drawn from the mainland and along the outer shores of all the islands of the group if the islands form a chain, or along the outer shores of the outermost islands of the group if the islands do not form a chain; and

(*g*) Where there is an island group which may be connected by lines not more than twelve nautical miles long, of which the island nearest to the mainland is more than twelve nautical miles from the mainland, lines drawn along the outer shores of all the islands of the group if the islands form a chain, or along the outer shores of the outermost islands of the group if the islands do not form a chain.

Article 6. If the measurement of the territorial sea in accordance with the provisions of this Decree leaves an area of high sea wholly surrounded by the territorial sea and extending not more than twelve nautical miles in any direction, such area shall form part of the territorial sea. The same rule shall apply to a pronounced pocket of high sea which may be wholly enclosed by drawing a single straight line not more than twelve nautical miles long.

Article 7. If the territorial sea measured from the baselines fixed by Article 5 of this Decree be overlapped by the waters of another State, boundaries will be determined by our Government in agreement with that State in accordance with equitable principles.

Article 8. With a view to assuring compliance with the laws of the Kingdom relating to security, navigation, fiscal and sanitary matters, maritime surveillance may be exercised in a contiguous zone outside the territorial sea; extending for a further distance of six nautical miles and measured from the baselines of the territorial sea, according to Article 5 of this Decree.

Article 9. Nothing in this Decree shall affect the rights of the Kingdom with respect to fishing.

Article 10. The Royal Decree No. 6/5/4/3711 promulgated on the 1st day of Sha'aban, 1368, corresponding to the 28*th* of May, 1949, is hereby revoked.

Article 11. Our Ministers of Foreign Affairs, Interior, Finance, and Public Health are charged respectively with the execution of this Decree.

Article 12. This Decree will come into force as from the date of its publication in the official gazette.

31. Spain

(*a*) EXTRACTS FROM A MEMORANDUM SUBMITTED BY THE MINISTRY OF MARINE AND TRANSMITTED BY A NOTE DATED 14 AUGUST 1957. TRANSLATION BY THE SECRETARIAT OF THE UNITED NATIONS

2. The "contiguous zone", in the sense in which the term is currently understood in international law, is likewise not the subject of legislative provisions enacted by the Spanish State, which does not recognize this zone as a distinct part of the territorial sea. The provisions which fix the breadth of Spain's maritime area at six miles for the purpose of fishing, customs, contraband and protection of national shipping refer to the territorial sea, not to the contiguous zone.

סודי ביותר

סיווג

משרד החוץ

10.5.68

מזכר

אל : הסנכ"ל	אל :
מאת: היועץ המשפטי	מאת:

הנדון: <u>טיראן וסנפיר</u>

בשגעיה אתנו בענין האיים טיראן וסנפיר, מניחה ארה"ב כי האיים אמנם שייכים לערב הסעודית. ברצוני להעלות את המחשבה שבמגעים העתידים עם האמריקאים בשאלה זו נכביד עליהם על-ידי התיחסותנו לתזכיר המצרי מיום 9.4.61, אשר בו טוענת מצרים בצורה מפורשת ביותר כי שני האיים הם בריבונות מצרית. התזכיר כנראה לא נמסר ע"י האמריקאים לממשלת ישראל אלא בסוף פברואר 1968. אין כמובן כוונתי כי המחשבה הנ"ל צריכה לבוא במקום "הקושיות" השונות שהועלו כבר, אך עובדת היותם של האיים נתונים במחלוקת ביחס לריבונות, מחלישה לפי דעתי את ההופעה האמריקאית בנדון.

הנ"ל לשיקולך.

בברכה,

ת. מירון

העתק: מר ש. הלל, סמנכ"ל
מצפ"א

לשמור בתוך השוליים

4.67 250X100 ה

סודי

מישראל ושינגטון ניו יורק

המשרד ירושלים

רבין. העתק תקוע.

שיחה עם דייל ב-7 במאי.

1. לפי הוראות מחמ"ד ביקש לקבל אינפורמציה על א הפעילות הצבאית הישראלית באי סנפיר ליד טיראן. נודע להם עליה מהסעודים. אמנם לדעתו it seems unlikely שיהיה לנו ענין צבאי כלשהו במקום נידח זה אך נתבקש לברר. הוסיף שענינם בטיראן בהקשר הסעודי ידוע לנו ואין לו הוראות לחדש דבר בנוגע לזה. אמר שהסעודים תמהים כיצד מעצמה כארה"ב אינה מצליחה לשכנע את ישראל להוציא מידיה אי קטן כטראן. על שאלתי האם שמע משהו על נושא זה אחרי ששה"ח הציג את שאלות ההבהרה שלו אמר שברור כי it is quite impractical to pass on these questions.

מאחר שלא א זכרתי כי אי פעם מסרו לנו תגובה זו אמר שיבדוק.

2. שוב לפי הוראות הזכיר כי בספטמבר אשתקד ביקש וקיבל הסברים על גוש עציון. הם הבינו אז נימוקינו. בינתיים התרבו האחזויות הנח"ל בשטחים המוחזקים. ונוסף לכך יש גם ענין חברון. ביום 26 בפברואר הכריז רוה"מ על 17 ישובים. פעילות זו מגבירה את חשדות הערבים לגבי כוונות ישראל וממחישה את טענות הקיצוניים שביניהם כי ישראל לא תפנה שום שטח. gives substance to the arguments of the extremists among them that Israel will not withdraw.

מובנים להם הלחצים הציבוריים אולם an impression or appearance is created and may spread. כי בניגוד למדיניות שהוצהרה ע"י הנשיא בחמש הנקודות ובניגוד לקריאת מועבי"ט ישראל אינה מעוניינת בהסדר הכרוך בנסיגה משטחים אלה. "החשדות והמענות" יוחסו במפורש לערבים,

2/..

ואילו "הרושם" אינו מוגבל לערבים בלבד.

3. בתגובה לדו"ח משגאה"ב ברבת עמון על השינויים בממ' ירדן (ראה העתק מיזכרי למנהל חקר מיום 5.5.68) ובמסגרת המאמצים החינוכיים שדרשת בפלך 2 מסרתי לו בהרחבה הערכתנו והשערותינו. דייל יבקר בשבוע הבא בעמאן וימשיך בחילופי הדברים בשובו.

4. ביקשתיו להשיג ידיעות על שיחות סקלוני ואנדרסון בקהיר. אמר שעד כה לא ראה דבר.

5. ארתור לוריא סיפר לו בהרחבה על ביקוריו בארצות אסיה. דייל התרשם בעיקר משלוש נקודות:

א. ענין הקוריאנים בש"פ איתנו בנושא הבטחון והצורך בעידודם להאמין שגריר ישראל ולו רק לא-תושב.

ב. שרצוי ואפשרי שארה"ב תחדש יחסיה הדיפלומטיים עם קמבודיה.

ג. שה"ח איראן סיפר כי האמריקנים הגיבו על הבעת דאגתו מפני החימוש המחודש של צבא מצרים על ידי הסובייטים כי זוהי תעמולת המודיעין הישראלי.

א ל י צ ו ר

8.5.68

משרד החוץ

סודי ביותר

סיווג

28.4.68

מזכר

אל : הסנכ״ל

מאת: היועץ המשפטי

אל :

מאת:

הנדון: מיצרי טיראן

לאור חשיבות הענין הנני להביא לידיעתך את הדברים כדלקמן:-

בצה״ל קיימות פקודות מבצע המגדירות את ההוראות בדבר כוננות טבעית לגבי הגנה על שטח המדינה והשטחים המוחזקים. הפקודות קובעות מה הן "הגבולות" שעליהן שומר צה״ל, גבולות המוגדרים כקו הפסקת האש.

אני למד שעד לפני זמן קצר ישבו כוחותינו באי טיראן אבל לא באי סנפיר. הפקודה כפי שהיא מנוסחת כיום קובעת כי "הגבול" לצורכי פקודות המבצע הוא "מערבית ודרומית לאי טיראן - במחצית המרחק בינו לבין האי סנפיר, כל עוד אינו עולה על מרחק 6 מילין מקו השפל שבחופי טיראן".

עתה, לאור כניסת כוחותינו לסנפיר מציע צה״ל לתקן את פקודת המבצע כדלקמן:- "מצפון, מזרח ודרום לאיי טיראן וסנפיר בקו דמיוני המקיף את האיים הנ״ל במרחק 6 מילין ימיים מנקודת השפל שבחוף. במקום שהמרחק בין האיים והחוף הסעודי או בין האיים הנ״ל ובין האיים שבחוף הסעודי קטן מ-12 מייל ימיים - יעבור הגבול במחצית המרחק".

השאלה הבאה הופנתה אלי ע״י הפרקליט הצבאי הראשי:- האם ניתן לקבוע כמוצע את הגבול הימי באזור שממזרח לאי סנפיר אם אמנם האי הוא בריבונות סעודיה. הפרקליט הצבאי סבר כי יתכן והמרחב הימי שבין החוף הסעודי לבין האי סנפיר מהווה מים פנימיים, ולא מים טריטוריאליים, ועל כן אסור לנו להפעיל שליטתנו על רצועת מים מזרחית לסנפיר.

מובן מאליו כי מבחינה מבצעית זקוקים אנשי צה״ל במקום להגדרה של קו שפעילות מסויימת מעברו המזרחי תחייב פעולות הגבהיות מצדנו.

בירורי עם אנשי הצבא העלו כי המדובר בפקודות סודיות אשר אין כל כוונה לתת להם פומבי.

בדיקתי העלתה כי הפקודות קובעות כבר כי מיצרי טיראן הם מעבר המשמש לשיט בינלאומי בו רשאים לעבור כלי שיט תחת כל דגל.

אשיב ~~השבתי~~ לצה״ל כדלקמן:-

"השאלה של ריבונות על האי סנפיר והן על האי טיראן, שנויה במחלוקת. בעוד שסעודיה תובעת ריבונות על איים אלה, הרי אף מצרים תובעת עליהם

2/..

4.67 250X100 ה

ריבונות. אם האי סנפיר נחשב על שטח קע"ם, הרי ברור שאין קושי בהפעלת שליטתנו על רצועת מים חופיים של האי סנפיר. אך אפילו אם האי סנפיר יחשב לשטח סעודי, הרי מרחב המים שבין האי סנפיר לבין החוף הסעודי יהווה לדעתי מים טריטוריאליים ולא מים פנימיים. יצויין שאף מצרים אשר טענה כי האי טיראן הוא שטח מצרי ראתה במרחב הימי שבין האי טיראן לבין חצי האי סיני מים טריטוריאליים שלה, ולא מימיה הפנימיים. ביטוי אחרון לכך ניתן למצוא בדברי נציג קע"ם במועבי"ט ביום 29.5.67 בו נאמר כי הכניסה למפרץ אילת היא במים הטריטוריאליים המשותפים למצרים ולסעודיה. לדעתי האיים סנפיר וטיראן, אפילו לו היה זה ברור שהם בריבונות סעודית אינם מהווים a fringe of islands במובן של סעיף 4 לאמנת ג'נבה משנת 1958 בדבר המים הטריטוריאליים.

מענין לדעת בהקשר זה האם ערב הסעודית ניסתה לטעון להיות המרחב הימי שבין האי סנפיר לבין החוף הסעודי מים פנימיים. אני מניח שחיל הים יוכל לבדוק זאת במפות ימיות מתאימות. אני למד ממיסמכי האו"ם כי קיים חוק סעודי מיום 28.5.49 אשר קבע כי איים וארכיפלגים חופיים של ערב הסעודית ייחשבו ל- outer coastline של ערב הסעודית by drawing straight baselines, אורכם המקסימלי של קווים אלה יהיה, על פי החוק 12 מילים ימיים והמים שבין האיים והחוף ייחשבו למים פנימיים. אי לזאת מסקנתי היא שכשם שמותר לנו בתור מדינה כובשת להפעיל שלטוננו על רצועת מים חופיים הגובלת בשטחים המוחזקים על ידינו בסיני, או ברצועת עזה, כן מותר לנו לעשות זאת בגיזרה הנדונה. מסיבות שונות אין כמובן לתת פומבי לקביעת "גבולות" כלשהן באיזור עדין זה, אך הוסבר לי כי כוונתכם לתיקון פקודות סודיות בלבד.

ממשלת ישראל עמדה תמיד בתוקף על זכות מעבר לאוניות כל העמים במיצרי טיראן. רשמתי לפני כי פקודות צה"ל קובעות כבר כי מיצרי טיראן הם מיצרים הפתוחים לשייט של אניות תחת כל דגל, ובקביעת "גבולות" ימיים באיזור המיצרים אין כל כוונה לפגוע במידה כלשהי בחופש השייט. אני מניח, איפוא, שמובן מאליו כי הקביעה בפקודה לגבי אניות "תחת כל דגל" חלה גם על ספינות ערביות כולל ספינות מלחמתיות שבמעבר בתום לב".

בברכה,

ת. מידון

לשמוש בתוך המשרד בלבד

המנכ"ל

יחזקאל ברנע

ביקשת לבחור מתוך נאומי השר בעצרת ובמועבי"ט ביוני-יולי 1967 את הקטעים הנוגעים למשימות השלום שלנו.

רצ"ב מבחר.

ב ב ר כ ה,

יחזקאל ברנע

14.6.68

6.6.67 ∤ Security Council (S/PV.1348) (pp. 86)

... I have said that the situation to be constructed after the cease-fire must depend on certain principles. The first of these principles surely must be the acceptance of Israel's Statehood and the total elimination of the fiction of its non-exixtence. It would seem to me that after 3,000 years the time has arrived to accept Israel's nationhood as a fact, for here is the only State in the international community which has the same territory, speaks the same language and upholds the same faith as it did 3,000 years ago...

pp. 87

... The second principle must be that of the peaceful settlement of disputes. The resolution thus adopted falls within the concept of the peaceful settlement of disputes. I have already said that much could be done if the Governement of the area would embark much more on direct contacts. They must find their way to each other. After all, when there is conflict between them they come together face to face. Why should they not come together face to face to solve the conflict. And perhaps on some occasions it would not be a bad idea to have the solution before, and therefore instead of, the conflict.

When the council discusses what is to happen after the cease-fire, we hear many formulas: back to 1956, back to 1948 — I understand our neighbours would wish to turn the clock back to 1947. The fact is, however, that most clocks move forward and not backward, and this, I think, whould be the case with the clock of Middle Eastern peace - - not backward to belligerency, but forward to peace.

The point was well made this evening by the representative of Argentina, who said: the cease-fire must be followed immediately by the most energetic efforts to find a just and true peace in the Middle East. In a similar sense, the representative of Canada warned us against merely reproducing the old positions of conflict, without attempting to settle the underlying issues of Arab-Israeli coexistence. After all, many things in recent days have been mixed up with each other. Few things are what they were. And in order

to create harmonious combinations of relationship, it is inevitable that the States should come together in negotiation. ...

19.6.67 - General Assembly, Fifth Emergency Special Session (A/PV.1526). (pp.58)

... In free negotiations with each of our neighbours, we shall offer durable and just solutions redounding to our mutual advantage and honour. But surely the Arab States can no longer be permitted to recognize Israel's existence only for the purpose of plotting its elimination. They have come face to face with us in conflict. let them now come face to face with us in peace.

In peaceful conditions we could build a new region, with communications running from Haifa to Beirut and Damascus in the North; to Amman and beyond in the East. The opening of these blocked arteries would stimulate the life, thought and commerce in the region beyond any level otherwise conceivable. Across the Southern Negev communication between the Nile Valley and the Fertile Crescent could be resumed without any change in political jurisdiction. The Kingdom of Jordan, now cut off from its natural maritime outlet, could freely import and export its goods on the Israeli coast. On the Red Sea, co-operative action could expedite the port developments at Elath and Aqaba, which give Israel and Jordan their contact with a resurgent East Africa and a developing Asia.

And so the Middle East, lying athwart three continents, could become a busy centre of air communications, which are now impeded by boycotts and circuitous routes. Radio, telephone and postal communications which now end abruptly in mid-air would unite a divided region. The Middle East with its historic monuments and scenic beauty could attract vast movements of travellers and pilgrims if existing impediments were removed. Resources which lie across national frontiers - the minerals of the Dead Sea and the Aqaba - could be developed in mutual interchange of technical knowwledge. ...

20.6.67 - General Assembly, Fifth Emergency Special Session. (A/PV.1528). (pp.36)

... That is why, having heard the course of this discussion so far, my delegation continues to stand on the propositions and principles that I enunciated yesterday; namely, that once the cease-fire is consolidated, there should take place immediate discussions between Israel and its neighbours, in order to define, in free and open

to create harmonious conditions of relationship, it is inevitable that the [illegible] should once more [illegible].

U.N.O. - General Assembly, Fifth Emergency Special Session (A/PV.1526). (pp [illegible])

[illegible]

[illegible]

[illegible]

U.N.O. - General Assembly, Fifth Emergency Special Session (A/PV.1526). (pp [illegible])

[illegible]

negotiation, all the terms and conditions of their coexistence. Nothing yet said in the discussion - and, I think, nothing that can be said in its future course - can possibly compare with the validity of this approach. Israel and the Arab States must understand the compulsions of a future to be shared in peace. On that basis once their dialogue begins, it will, I am sure, lead to durable, viable and honourable solutions.

29.6.67

- General Assembly, Fifth Emergency Special Session. (A/PV. 1541). (pp.53)

... Our own views on the need to separate the sacred from the secular aspects of the city's life are well known. There have been in this debate many statements by delegations on the problem of the Holy places which are in general accord with our views. All that was open for discussion about the Holy Places and religious interests two days ago is open for discussion now. It is far fetched to assert that the existence of this specific universal issue requires that some of Jerusalem's citizens remain artificially cut off from the social services and municipal facilities which others enjoy.

Those who reconciled themselves to an occupation in 1948 and an explicit annexation by Jordan in 1950, who did not protest when synagogues were destroyed and access to the western wall denied, who could not prevent dozens of people in the new city from being killed by guns in the old, ought surely now to see benefits arising from a union of the city's life, from the absence of military confrontationsin the city, from Israel's action in legislating domestically, and from its readiness to consult internationally with those concerned, in the name of the world's religions, for the protection and immunity of the Holy Places...

30.6.67

- General Assembly, Fifth Emergency Special Session. (A/PV. 1544). (pp.21)

... Israel's objective are peace and security. These can only be advanced by a strict reciprocity of relationships within our area. If, for example, Egypt, as it says, is in a state of war with Israel, then Israel is, by definition, in a reciprocal state of war with Egypt; and then Egypt cannot claim that Israel owes it any duty to facilitate the fulfilment of its belligerent ambitions.

If, however, there is a renunciation of the state of war, with abstention from all hostile activities, and the establishment of a normal political and juridical relationship between States, then the disposition of troops immediately takes on an entirely different aspect. that is why the problem of the withdrawal of troops is integrally linked, in law and reality, to withdrawal from a state of war, with a corollary advance to peace and the establishment of conditions of security. ...

4.7.67 - ~~Security~~-General Assembly, Fifth Emergency Special Session (A/PV.1547). (pp.36)

... In adressing itself to the draft resolution prepared by the Latin American States (A/L.523 and Add.1 and 2), the Israel delegation will be guided by the following principles:

First, disengagement of forces and the establishment of peace are integrally and inseparably linked.

Second, the arrangements to be made in a peace settlement must take account of vital security interests.

Third, the total and permanent elimination of maritime blockade in the Gulf of Aqaba and of discrimination against Israeli shipping in the Suez Canal is one of the essential expressions of non-belligerency.

Fourth, sovereign States have the right and duty to fix their permanent frontiers by mutual agreement amongst themselves.

Fifth, Israeli policy is to provide and preserve the complete unity and peace of Jerusalem and access to all its Holy Places. The just and feasible expression of the universal interests in Jerusalem relates specifically to the Holy Places, which now for the first time in twenty years are free to access by all the faiths. Israel will continue to maintain a constructive dialogue on the arrangements necessary to ensure the safeguarding of the Holy Places. Israel's views on territorial internationalization are well known and have not changed. ...

pp.38 ... In all my comments on draft resolution, I am guided by Israel's central purpose. We seek to pass from the cease-fire to a settlement assuring peace with security and honour to Israel and its neighbours. There are no victors. There are no vanquished. There are only peoples who stand in equal need of that peace and co-operation which

[illegible] is a [illegible] to the state of war, [illegible] activities, [illegible] and [illegible] the [illegible] on [illegible] the [illegible] of [illegible] and the [illegible] of the [illegible].

[illegible] General Assembly, fifth emergency special session [illegible]

In [illegible] draft resolution [illegible] the [illegible] as follows:

First [illegible] armed forces.

Second, the [illegible] settlement [illegible] in [illegible].

Third, the total and permanent elimination of all the [illegible] of [illegible] of [illegible].

Fourth [illegible] permanent [illegible].

Fifth, [illegible] of [illegible] and [illegible] the [illegible] in [illegible] for the first time in [illegible] still [illegible] the [illegible] of the [illegible] and [illegible].

[illegible] In [illegible] draft resolution, [illegible] general [illegible] and [illegible] the [illegible] of [illegible] the [illegible] and [illegible] are only [illegible] of [illegible]

the charter's higher ends.

14.7.67 - General Assembly, Fifth Emergency Special Session. (A/PV.1554). pp.33.

The cease-fire agreements are the first stage in the transition to a peaceful Middle East, but it is of course an interim stage to b followed by a negotiated settlement designed to ensure peaceful coexistence between the States of the Middle East. The final peace settlement should be a mutually negotiated and mutually agreed settlement in which truce lines are replaced by recognized boundaries, in which there are agreed security arrangements, mutual recognition of rights, co-operative solutions of humanitatian problems, and the satisfaction of universal spiritual interests through an effort to concert definitive arrangements with those directly concerned.

Every Arab State that embarks with us upon a peace discussion will find Israel willing to exchange ideas and proposals, taking account of the mutual rights of the parties. It is in that spirit that we shall approach the task of attaining reciprocal peace and security. It is urgent that this matter be transferred from the realm of public denunciation to frameworks and circumstances conducive to fruitful discussions.

In Jerusalem, the objective is to achieve a situation giving an effective and acceptable expression to universal spiritual interests. We hope that the status of a peaceful Jerusalem, in which the universal spiritual concerns of mankind are effectively safeguarded, will gain ultimate recognition. We have made it clear that measures of an administrative nature do not prejudice our readiness and our intention to work towards the goal of safeguarding those universal spiritual interests. In fact, we have in recent days pursued an intensive dialogue over a wide field in an effort to give effective expression to universal concerns. In this process, we have examined and are examining various proposals.

We have a deep and respectful understanding of the concern of Moslems for their Holy Places. It goes without saying that the custody of the Moslem Holy Places in Jerusalem should be in the hands of authoritative representatives of Islam, with free access to all Moslems fully ensured. Accordingly, we shall welcome consultations with Moslem representatives in the vicinity of our country and throughout the world.

Jerusalem is a world which stirs the deepest emotions of our people. In ancient times this nation converted a barren hill into a spiritual metropolis which has never ceased to communicate a message of nobility and grandeur to all mankind. But Jerusalem, which so poingnantly touches the national memory and the national hope, is also the focus of a universal reverence which commands our scrupulous respect. For this reason we have proposed to replace the assertion of exclusive and unilateral control of the Holy Places by arrangments giving effective expression to the universal interest. This is the positive and salient innovation in the statement which my Government conveyed to the General Assembly three days ago. Is is because the Pakistan draft resolution ignores this affirmative aspect, as well as because it does not describe the factual ~~sit~~ situation with accuracy, and also because of its juridical weakness, that we have taken a negative attitude towards it and refuse to participate in the vote upon it.

However, we believe that further and deeper examination of the ideas and the proposals contained in the communication that I made to the General Assembly earlier will increasingly come to bear upon world public opinion. I hope that, on closer and more deliberate consideration, Israel's ~~arrangements~~ proposal for replacing unilateral and exclusive control by effective arrangements for expressing the international concern will be more perceptively seized for its significance within the total Middle Eastern context and that the effective satistaction ~~fo~~ of universal interests in the Holy City may inagurate an era progress and peace for the historic region at whose centre Jerusalem stands.

21.7.67. - General Assembly, Fifth Emergency Special Session. (A/PV.1558) pp.117

The central theme discussed at this session has been the relationship between two problems: the withdrawal of forces and the establishment of peace. The Soviet Union, the Arab States and those closely associated with them, have sought to establish a separation between these two concepts. Nearly all other Members of the General Assembly declined to endorse this separation. They saw the two issues as integrally and inseparably linked. They understood the dangers of restoring the situation which had given rise to active hostilities. For there would have been no Middle Eastern crisis had not Israel's right to peace, to sovereighty, to economic development and to maritime freedom been forcibly denied and aggressively attacked. It is impossible to eliminate the symptoms of the Middle Eastern tension while leaving its basic causes intact.

That is the central lesson of this Assembly for Middle Eastern States. The lesson is plain: Member States which maintain a doctrine and practice of war against another Member State cannot recieve from the United Nations the help and consideration which they could otherwise expect.

The General Assembly session has ended as it has for one reason alone: that Arab Stated and others refuse to tolerate any resolution which speaks seriously of peace. That is the only reason why no resolution of a substantive character could be adopted. If the Arab States accept the principles of peace, there can be not only resolutions, but, what is more important, solutions.

There have been many efforts in recent years to maintain a minimal tranquillity, even within the context of Arab belligerency. We co-operated with those efforts right up to May 1967. It is now evident that such efforts cannot long succeed. There is no method of avoiding a constant brooding tension, with constant danger of explosion, unless

21.7.67

one condition is fulfilled. The condition is that all Middle Eastern States render, each to the other, the full rights which States possess under the Charter to which we are all singatories.

Under the Charter, Israel's neighbours owe it the full recognition of its independence and statehood. Under the Charter, all Israel's neighbours are committed to refrain from the use of threat of use force against that statehood and that indepenodence. Under the Charter, all Arab Stated are bound to regard Israel as a State endowed with sovereignty equel to their own. Under the Charter, they are pledged to practise tolerance and live together with Israel as good neighbours, and to harmonize their efforts with Israel's for the maintenance of international peace and security. ...

PP 118... If it is faced and solved, all other problems fall into place. For if there is peace instead of belligerency, such problems as the determination of agreed frontiers, the disengagement of forces, abstention from the threat of constant violence, and the normal use of international waterways all find their solution through the processes of peaceful settlement which the Charter prescribes.

It is impressive to notice and to record how great a body of opinion exixts in favour of attempting not a return to insecurity, nor a temporary palliative, but a radical and permanent remedy.

PP 121. It remains for me to discuss the application of these principles to the tasks which lie ahead. The cease-fire has been instituted. It must be meticulously observed. Agreed arrangements for its supervision are in force. But the cease:fire is, of course, an interim situation. It should be replaced as soon as possible by an agreed and viable peace ensuring security for all States. Peace should be negotiated freely between the parties in accordance with the procedures of pacific settlement prescribed in our Charter.

9

21.7.67

Israel stands ready to negotiate a peace settlement with Egypt, with Jordan, with Syria and with Lebanon. In such negotiations all parties are free to present and examine any proposals in an effort to reach mutual agreement.

In addition to the issues, which lie within the responsibility of Middle Eastern States, there are universal religious interests which demand satisfaction and respect and which should be settled in consultation with those directly concerned. It is our hope and our policy that universal spiritual concerns in the Holy City will find agreed expression.

סודי

סיווג

משרד החוץ

מזכר

אל: המנכ"ל

מאת: היועץ המשפטי

טיראן

הנדון: טיראן

תמצא ודאי ענין, בהקשר ללחץ האמריקאי בענין טיראן, במכתבו של בן-אהרון מוושינגטון מ-28.2.68 ובעיקר באגרות המצריות הרצופות למכתב. האגרת מ-9.4.51 טוענת בברורות לריבונות מצרית על האיים טיראן וסנפיר.

בברכה,

ת. מירון

3.3.68

תאריך חתימה

תאריך חתימה

7.67 — 500 / 100

משרד החוץ

מברק

סווג

אל: [illegible]

מאת: [illegible]

[illegible]

<u>ס ו ד י</u>

כ"ח שבט , תשכ"ח
28 פבר', 1968

משרד
- 1. III. 1968

א ל : מר ש. הילל, סמנכ"ל
מאת : י.ח.בן-אהרון, וושינגטון

הנידון: <u>מיצרי טיראן</u>

באחת משיחותי הקודמות עם מר Eugene Bovis, משולחן מצרים במחמ"ד, הפניתי שימת לבו לחוסר התועלת שבהסדרים באמצעות צד שלישי, שאינם מושגים ע"י מגע ישיר וע"י הסכם משפטי מחייב. התייחסתי להבטחות שניתנו לארה"ב ע"י המצרים בתחילת 1950, שמעבר אוניות בתום לב דרך מיצרי טיראן לא יפגע ע"י תפיסת איי טיראן וסנפיר והצבת תותחים בשרם-אל-שייך.

מר בוביס חקר בינתיים בנושא בתיקי מחמ"ד ובפגישתי האחרונה עמו, מסר לי שני מסמכים המצ"ב. האיגרת הראשונה בצרפתית, מתאריך 28 בינואר 1950 היא העתק של המקור שנמסר ע"י המצרים לשגרירות ארה"ב בקהיר. הסעיף האחרון שבאיגרת זו מצוטט בספרו של מר ו. איתן (ע' 103), ומופיעה במלואה באנגלית בספרו של בלומפילד על בעית תעלת סואץ. האיגרת השניה מה- 9 באפריל 1951 היא תרגום מצרפתית שנעשתה בשגארה"ב בקהיר ולמיטב ידיעתו של בוביס, לא נמסרה אף פעם לממשלת ישראל.

בוביס הפנה שימת לבי לשני הבדלים חשובים שבעמדה המצרית כפי שבאה לידי ביטוי באיגרות ולשינוי/לקיצוניות שבמסמך המאוחר יותר.

ההבדל הראשון נוגע לגישה המצרית לענין הבעלות על שני האיים במפרץ. באיגרת הראשונה מוצגת תפיסת האיים כנובעת מהסכם עם סעודיה ומדובר בזכויות בעלות של מצרים ושל סעודיה כאחד. אולם באיגרת השניה לא רק שאין זכר לזכויות סעודיות, אלא אף מדובר בה על "

" Sovereign rights of the Kingdom of Egypt over these Egyptian islets ..."

2/...

ההבדל החשוב השני נוגע לגישה המצרית כלפי המעבר.
באיגרת המוקדמת מכירה מצרים בזכות המעבר בחופ - לב בהתאם לנוהג הבינלאומי ועקרונות המשפט הבינלאומי. אולם באיגרת השניה אין זכר לזכויות הנובעות מהנוהג והמשפט הבינלאומי לגבי המיצרים המוצגים כמים טריטוריאליים של מצרים שלגביהם הופס הסכם שביתת הנשק.

ב ב ר כ ה ,

י.ח. בן-אהרון

העתק:
היועץ המשפטי
מז"ת
הקר
מר ד. אפק, המשלחת, ניו-יורק
שגריר - ציר

9 april 1950

TRANSLATION

AIDE MEMOIRE

The Israeli advance towards the Gulf of Akaba in violation of the truce imposed by the Security Council and the General Armistice Agreement is a cause of serious concern for Egypt owing to the prevailing tension in the Middle East and the state of war between the Arabs and Jews.

2. Measures of safeguard and security have been necessary. One of these measures has been, as is well-known, the occupation of the islets of Tiran and Sinafir to affirm the sovereign rights of the Kingdom of Egypt over those Egyptian islets situated not far from the ingress to the Gulf of Akaba.

3. The appropriate Egyptian authorities have recently had recourse to another measure of security by declaring as a zone oforbidden for navigation the maritime surface west of an imaginary line extending straight from Ras Nusrani to Ras Muhammad in the South Eastern part of the Sinai Peninsula and at the ingress to the Gulf of Akaba. By its geographical position this zone is away from the maritime route usually followed by boats wishing to penetrate into the Gulf of Akaba from the Red Sea or vice versa.

4. Although sovereign of the Akaba Strait, also called the Tiran Strait and situated entirely within the boundaries of her territorial waters, Egypt does not intend to prohibit the innocent passage of warships or commercial boats of friendly countries, in their capacity as bordering states, without prejudice to Egypt's legitimate rights of control or to the exercise of her exceptional rights of inspection and of seizing contraband articles, by virtue of the provisions of the Decree of February 6, 1950, as long as these provisions remain in force.

5. As to enemy boats, a distinction must be made between warships, and commercial boats. The former are forbidden from entering and traversing the territorial waters of the Kingdom of Egypt up to a distance of three nautical miles from the Egyptian coast, and this by virtue of Article 2, paragraph 2 of the General Armistice Agreement signed at Rhodes on February 24, 1949. As to enemy

commercial boats, they can only enter any section of the Egyptian territorial waters at their own risk. The least that can be said, without prejudice to the future attitude of the Egyptian Court of Prizes, is that they expose themselves to seizure and detention until their fate is decided by the above Court of Prizes which has always endeavored that its jurisprudence should be in conformity with the international law on this matter.

MINISTÈRE
DES
AFFAIRES ETRANGÈRES

CABINET DU MINISTRE

AIDE-MEMOIRE

Prenant en considération certaines velleités qui se sont manifestées tout récemment de la part des autorités israéliennes au sujet des îles Tiran et Sanafir dans la Mer Rouge à l'entrée du Golf d'Akabah, le Gouvernement Egyptien en parfait accord avec le Gouvernement de l'Arabie Séoudite, a donné l'ordre d'occuper effectivement ces deux îles. Cette occupation est actuellement chose faite.

2. En ce faisant, l'Egypte a voulu simplement confirmer, afin de les prevenir contre toute atteinte ou violation éventuelles, ses droit (ainsi que tout droit éventuel du Royaume de l'Arabie Séoudite) sur les dites îles qui, de par leur position géographique, se trouvent à moins de 3 milles marins de la côte égyptienne de Sinaï, et de 4 milles environ de la côte opposée de l'Arabie Séoudite.

3. Cette occupation n'etant nullement conçue dans l'esprit d'entraver en quoi que ce soit le passage innocent à travers l'étendue maritime séparant ces deux îles de la côte égyptienne de Sinaï, il va de soi que ce passage, le seul praticable, demeurera libre comme par le passé et ce, en conformité avec la pratique internationale et les principes reconnus du droit des gens.

Le Caire, le 28 Janvier 1950.

MEMO FROM JULIUS STONE

Please note the following preliminaries __before__ reading the attached typed pages:

A. These letters are not intended as a document but as a series of jottings indicating a line of thought to base the briefing of a quiet intermediary of adequate calibre to make the explanation.

B. The suggestion for such an explanation proceeds on the assumption that King Hussein is increasingly aware (and perhaps traumatically so after last week's events) of his political and personal insecurity in the anti-Israel camp of Arab States.

C. For obvious reasons no attempt has been made to enter at all on matters of time-table and logistics of action involved, should auspices prove favourable. No less obviously the precision of skilful (?) detail (?) of these would be crucial.

D. Please forgive my untity holograph and typing of these papers.

E. I shall, of course, be glad to discuss this matter further with you.

February 17, 1968

1. At this turning point in the history of our two countries, the Government of the State of Israel again extends to King Hussein, to the Hashemite Kingdom of Jordan and its people, the hand of peace and cooperation.

2. We recall the friendship with which your great kinsman, the Emir Feisal of Syria and then Iraq welcomed, on March 1, 1919, the establishment of the Jewish National Home in former Palestine. We reaffirm with the greatest earnestness Israel's adherence to the vision of Emir Feisal that Arabs and Jews of this region can live side by side, that "neither can be a real success without the other" and that their "countries shall once again take their place in the community of civilised peoples of the world".

3. The State of Israel and the Hashemite Kingdom of Jordan and their peoples occupy the lands of former Palestine on both sides of the River Jordan. The people of Israel and the Arab inhabitants of the West Bank of Jordan have already demonstrated, since the June war, that they can live side by side in peace, in beneficial social and economic cooperation.

4. Even under conditions made difficult by intrusions and political intrigues and terrorists promoted from outside the area, the cooperation of our peoples has enabled the Arab inhabitants of the West and East banks of the Jordan to move back and forth in safety on their lawful occasions, and to develop increasing bonds of trade and kinship and friendly relations.

5. The Government of the State of Israel, while resolute to defend its rights of self-protection in the situation forced upon it by President Nasser last year, still desires only relations of friendship, peace, cooperation and mutual security with the Government and people of Jordan.

6. The present moment offers itself as a historic opportunity to tie close the bonds of friendship between the State of Israel and the Hashemite Kingdom of Jordan, which together are the only States emerging from former Palestine. These States and these alone bear together the responsibility for the progress of its peoples.

7. Tied together in agreement and mutual alliance against foreign ambitions and intrigue, and exchanging freely their skills and goods for social and economic progress of their peoples, the State of Israel and the Hashemite Kingdom of Jordan can achieve a degree of economic security and physical security for their inhabitants, from the highest to the humblest, which can certainly not be attained in any other way.

8. The will of the Government and people of Israel, once this agreement is achieved, will be as resolute and swift to secure the blessings of peace to both countries as it has been in the past to secure its own existence.